

HOE MOEILIK HET WAS

door
J.W. DE VRIES

N.V. DRUKKERIJ EDECEA - HOORN

HOE MOEILIK HET WAS

*H*OE MOEILIK
HET WAS

DOOR

J. W. DE VRIES.

S

N.V. DRUKKERIJ EDECEA, HOORN

.....ligt het kleine Terpdorp.....

In de wijde ruimte van het vlakke Friese land ligt het kleine Terpdorp, stil en rustig in de schemerende morgen van de vroege voorjaarsdag. Ja, stil en rustig. Je hoort alleen zo af en toe 't klinken van de klompenstappen van een arbeider, die naar den boer gaat. In de verte is het geroep van kieviten en een zeemeeuw, die met regelmatige vleugelslag juist over Boersma's boerderij vliegt, laat even een schel gekrijs horen.

Kees blijft stil staan op het smalle klinkerpaadje, vlak achter de boerderij. Brrr, 't is nog koud op zo'n vroege Aprilmorgen. Maar de morgenstilte is zó bekorend en het verre roepen van de kieviten is zo lokkend, dat Kees het niet laten kan om even te luisteren.

„Kie-oe-iet!” roept hij dan zelf luid.

Meteen komt Tjeerd, de knecht, door de staldeur naar buiten om 'n paar melkbussen te halen.

„Zó, magere kievit”, zegt hij in 't voorbijgaan tegen Kees, „waarom ben jij zo vroeg uit bed?”

„Daarom”, zegt Kees en gaat vlug door de staldeur naar binnen.

Hè, daar is 't lekker warm. Er hangt een broeierige lucht van vee en hooi. Aan de lage zoldering glinsteren druppels. Twee stallantaarns geven een schemerig schijnsel. De stal is vol bekende geluiden. Het zuchten

en kauwen van de koeien, het voortdurend bonkend beweeg van hun bontgekleurde lichamen, en daartussen door de regelmatige muziek van de melkstralen in de emmers. Berend, de arbeider, zit stijf tegen een koe gedrukt. De klep van zijn pet wijst naar zijn rug. Zo doet Berend altijd. Af en toe gromt hij wat. Praten doet hij 's morgens nooit.

„'s Morgens moet je Berend niet dwars voor de voeten komen”, zegt Tjeerd vaak.

Kees' vader zit in de verste hoek te melken. Kees kan hem niet eens zien, maar hij hoort het spetteren van de melk.

Kees gaat op het lage houten bankje, tegen de stalwand zitten. Boven hem hangt 'n stallantaarn. Achter hem, tegen de ongeverfde houten wand heeft Tjeerd grote platen uit een tijdschrift geplakt. Een stier, met een lint met medailles om zijn nek; een mooi paard met bloemen in staart en manen; een prachtige zeug met leuke biggetjes. Kees kent de platen wel uit zijn hoofd. Hè, wat zit hij hier nu lekker vroeg in de stal. En morgen, wil hij wéér zo vroeg.

Tjeerd, de knecht, had gezegd, als je wou eierzoeken, moest je 's morgens vroeg wezen. Dan had je veel meer kans om wat te vinden.

Kees had het goed in z'n oor geknoopt. Nu zou hij 't ook eens proberen. 's Middags na schooltijd was hij wel vaak weg geweest, maar 's morgens zo vroeg nog niet.

Moeder wilde liever niet, dat hij alleen ging; de tochtsloten om Terpdorp waren breed en diep. En iedereen kon niet met je mee. De jongens van den boer, die 't dichtstbij woonde, waren allemaal ouder dan hij; die wilden hem natuurlijk niet mee hebben. Hij had Rienk van den smid al gevraagd, maar die zijn vader wou 't niet hebben. En nu zou hij Johan van den meester vragen. Johan was zijn kameraad. Maar ja, hij durfde eigenlijk niet hopen, of Johan zou mogen.

't Was zo vroeg. En schoolmeesters waren nooit zo vroeg van bed.

„Schoolmeesters verslapen het mooiste stuk van de dag”, plaagde Tjeerd Johan vaak.

Maar Johan werd er niet boos om. „Als mijn vader uitgeslapen is, is hij tenminste goed wakker. Dat is een boer lekker niet”, had hij teruggeplaagd.

Kees gaapt. Hij gaat weer opstaan van zijn bankje. Berend gromt wat.

„Hè”, zegt Tjeerd quasi verschrikt, als hij met een volle emmer van de stal stapt, „daar had ik m'n emmer bijna leeggegoten in die gapende mond van jou. 'k Meende, dat het een melkbus was.”

Kees lacht. „Had het maar gedáán”, zegt hij.

Dan gaat hij door een binnendeur naar de keuken.

Moeder is er druk bezig. Ze hoort hem niet eens binnenkomen. „Jongen, je doet me schrikken”, zegt ze, als ze zich omkeert. „Ben jij stiekem zo vroeg van bed gegaan?” vraagt ze dan.

Kees gaat op een stoel zitten en vertelt van zijn plan om Johan te vragen om mee te gaan eierzoeken. Hij kan wel zo stil van bed komen, dat de broertjes en zusjes het niet bemerken. Dat heeft moeder nu wel gezien.

Moeder glimlacht. „Toe dan maar”, zegt ze.

Kees' broertjes zijn inmiddels ook in de keuken gekomen. Moeder moet ze helpen bij het aankleden. En daar zijn de zusjes ook al. 't Wordt nu rumoerig in het vertrek. Freerk en Jan raken aan 't vechten om een kous. Ze rollen tegen kleine Baukje aan. Die tuimelt om. Als ze begint te huilen maakt moeder meteen hardhandig een einde aan de vechtpartij.

„Toe Kees, help es”, zegt ze.

En dan helpt Kees kleine Baukje aankleden. Hij vindt het vervelend werk. Die knoopjes van de kleren willen haast nooit vast en Baukje zit natuurlijk ook helemaal niet stil. „Maar ja, in een grote huishouding

vraag je niet, wat je liever doet", zegt moeder altijd. Ze zit zelf Pietje op de schoot aan te kleden. Freerk en Jan zijn al bijna klaar.

Daar knerpen buiten de zware wielen van de melkwagen van Leendert, over het puin van de oprijweg. 't Melken is dus al weer afgelopen.

Kees maakt, als moeder zich omdraait, van de gelegenheid gebruik onbemerkt de deur uit te glippen. Hij kan dat vervelende knoopje van Baukjes jurkje tòch niet vastkrijgen. Vooruit dan maar, hoor.

Buiten streelt hij Leenderts paarden over de magere hals.

Leendert zwaait de zware melkbussen lenig op de wagen. Er zijn er verscheidene. Boersma heeft een grote boerderij.

„Vort!" zegt Leendert.

Kees gaat achteruit.

De spieren van het tweespan spannen zich. Ze hangen even met alle kracht in het trekzeel om de wagen op gang te brengen. Als hij eenmaal rijdt gaat het gemakkelijker.

„Kees!" groet Leendert.

Kees steekt zijn hand op. Hij kijkt de wagen na tot die om de hoek in de dorpsstraat verdwijnt.

Terpdorp is maar een klein dorpje. De dorpsstraat loopt er met een wijde boog doorheen. Dat is eigenlijk ook maar de enige echte straat. De smalle zijstraatjes kun je geen straten noemen en de bredere puinwegen ook niet. Die gaan naar de boerderijen, die om Terpdorp heen staan.

Boersma's boerderij staat aan de zuidoostkant van het dorp.

„'t Is een onfatsoenlijke boerderij", zegt Johan van den meester vaak, „want hij keert de achterkant naar het dorp toe."

De grote ramen aan de voorkant geven uitzicht over de geweldige ruimte van het Friese landschap.

Als je de puinweg afloopt en je komt in de dorpsstraat, dan sla je rechtsaf naar school.

De school staat aan de noordoostkant.

Daar ben je precies weer achter Boersma's boerderij. Zo'n bocht neemt die dorpsstraat.

Als je dus bij Kees de achterdeur uitgaat, zie je, over de weilanden heen, de school staan. De huizen van het dorp heb je dan aan je linkerhand. Het leuke koepeltje van het kerkje steekt net boven de iepen uit.

Als Leendert is weggereden, blijft Kees nog staan. Hij kijkt naar 't schoolhuis. De gordijnen op de slaapkamer boven zijn nog gesloten. Natuurlijk slapen ze daar nog. Maar já, de school begint ook pas om half-negen, dat duurt nog meer dan twee uur. Hij slentert nog een poosje rond en dan, als hij Freerk hoort roepen: „Eten!” gaat hij naar binnen.

In de keuken zitten ze al te wachten.

„Toe, jongen”, maant vader.

De maaltijd verloopt gezellig.

Gelukkig zegt moeder niets van dat knoopje van Baukjes jurkje.

Als 't eten gedaan is en vader gelezen heeft en gedankt, glipt Kees vlug naar buiten.

Hij ziet de jongens voor school al bezig met slootjespringen. Dat is in deze dagen de sport.

Kees grijpt gauw zijn polsstok. Weet je wat: vlug de weilanden door. Dat wil vader wel niet hebben, maar die zal nog wel in de keuken wezen.

Hùp, vlug over de brede sloot. Nu komt er een stukje van Speerstra, den slager. Oppassen, dat die je niet ziet. Die is onverbiddelijk voor jongens, die over zijn weiland lopen. Kees weet dat bij ondervinding. Nu nog een sloot en dan komt de laatste, die de weg voor school van 't weiland scheidt. Dat is de breedste. Maar hij loopt in de hoek op een smalle punt uit. 't Is dus een prachtsloot om te oefenen, hoe vèr je kunt springen. Je begint bij de smalle punt. Dat is natuurlijk

heel gemakkelijk. En dan schuif je al maar naar 't bredere toe. Bij de dam, waar 't hek staat, is de sloot het breedst.

Er is maar één jongen, die er daar over kan springen. Dat is Sikke Wessels.

Maar Kees springt ook ver. En Johan van den meester ook. Die is zo lenig. Hij springt veel móóier dan Sikke. Maar die Sikke heeft zulke lange benen. Kees niet. Die is maar kort. Al is hij dan ook zo vlug als water.

Meester Velzen is er ook bij komen staan. Hij moedigt de jongens aan.

„Meester moet óók eens”, zegt Sikke.

„Nee, hoor!” zegt meester. „Ik ben op schoenen. En als ik er eens in spring, dan zingen jullie ook nog voor mij.”

De jongens lachen.

Ja, in Terpdorp bestaat de gewoonte, dat wanneer een jongen in de sloot springt, àl de andere jongens hem zingend thuisbrengen.

Zo hebben ze Kees ook al eens thuisgebracht. Toen was zijn polsstok uitgegleden. In koor had het toen geklonken:

„Keesje met zijn broekje in de moddersloot.

Half verdronken en nog niet dood.

En al wéér een snoek uit 't water gehaald!

Boemradée, boemradée! Hóézee!”

Als de moeders dat leuke wijsje hoorden zingen, keken ze al bezorgd naar buiten. Wie zou er nu weer met een nat pak thuishkomen?

Kees staat nu met Johan te praten. Hij vertelt zijn plan om te gaan eierzoeken.

Maar Johan schudt bedenkelijk zijn hoofd. „Als vader dat maar hebben wil.”

„Ga dan stiekem heel vroeg van je bed af. Dan ben je al weg, voordat je vader het bemérkt.”

Even weifelt Johan. Maar dan zegt hij, ineens be-
slist. „Nee, hoor, dan vraag ik liever.”

Meester komt op hen toelopen. „Nou, springen jullie
niet meer?”

„Stil, hoor!” waarschuwt Kees nog zachtjes. Dan
gaat hij vlug aan 't springen. Hij durft niet naar
Johan en naar meester te kijken. Stel je voor, ze kun-
nen hem wel uitlachen om zo'n gekke vraag. Johan
kon 't immers wel vragen, als er niemand bij was.

Dan hoort hij meester lachen. Onwillekeurig kijkt
hij op. Daar heb je 't al. Meester kijkt naar hem. Hij
wenkt. Nu moet Kees wel komen. Meester lacht nog
als Kees voor hem staat. Maar 't is een vrolijk lachen.

Gèk, als meester zo lacht, moet je vast en zeker
meelachen.

„Nou, Kees”, zegt hij dan, „durfde je dat nou niet
eens te vragen?”

Kees lacht wat verlegen.

„Weet je wàt, ga 't maar aan m'n vrouw vragen.
Zeg maar tegen moeder, dat ik het goedvind, Johan.”

Meester houdt zelf veel van de natuur, van dieren
en vogels. En Johan óók. Zo'n frisse morgentocht zal
de jongens goed doen, denkt hij.

Johan en Kees komen al terug.

„Moeder vindt het goed, als we erg voorzichtig
zijn”, vertelt Johan.

„Afgesproken dan”, zegt zijn vader. „Kom, jongens,
't is tijd, hoor!”

Hij fluit op z'n klein hertshoorn-fluitje.

't Klinkt schrill over 't dorpje en over 't veld.

„Meester fluit!” is de waarschuwingsroep van de
laatkomers. Ze komen nog in haast aanrennen.

Even later ligt de weg stil en verlaten.

„Meester fluit!” Dat hoort ook Janus Veldstra.

Hij loopt alleen in de wijde ruimte van de weilanden. Zijn polsstok heeft hij onder de arm. Af en toe neemt hij een sprong over een sloot. Zo, met de polsstok, neem je altijd de kortste weg, recht-uit, recht-aan. Hij nadert Terpdorp al weer. Vanmorgen is hij reeds vroeg op stap gegaan. 't Was nog schemerdonker. Maar als je kievitseieren wilt vinden, moet je geen langslaper zijn, dat weet Janus wel. Hij heeft nu al een heel eind gelopen, dwars door de weilanden tot aan Witsum toe. Terpdorp had heel klein geleken, een troepje huizen en bomen op een terp bijeengekropen, de hoge daken van de boerderijen er rustig en breed omheen.

Zo in de verte leek Terpdorp net een leuk prentje, vond Janus altijd.

Nu is hij op weg naar huis. Hij geniet in zichzelf. Het vroege Aprilzonnetje schijnt zo belovend, een leeuwerik hangt hoog in de lucht te zingen, een paar kievitdoffers duikelen gonzend over de wiek, een oude scheefgezakte wilg lijkt een stille vlam, zoveel gouden meeldraadkatjes draagt hij.

't Is toch de mooiste tijd van 't jaar, het voorjaar, vindt Janus. Dan hoort hij het schrille fluitje van den meester.

„Dat is halfnegen”, stelt hij bij zichzelf vast. Dan is hij ook niet vroeg vanmorgen. Gisela zal wel staan uit te kijken of hij haast komt. Janus begint wat vlugger te lopen. Een sprong over een brede sloot en hij is op de grindweg aan de noordkant van Terpdorp. Langs die weg loopt een brede vaart. Even verder neemt die een scherpe bocht door de weilanden. Daar verlaat Janus de grindweg en loopt het polderdijkje langs de vaart af. Hij ziet nu zijn huisje al staan. De vier muren zijn helder wit gekalkt, zodat je het in de verte al kunt zien. 't Staat daar zo eenzaam aan de vaart. Twee hoge iepen heffen hun nu nog kale kruinen hoog boven het rode dak. Uit de schoorsteen kringelt een schuchter rookwolkje.

Ineens rent er een donkergrijs krulharig hondje, wild hijgend, op Janus af.

„Há, Krul, ben jij daar!” heet Janus het vriendelijk welkom.

Krul springt dartel tegen hem op.

Janus weert hem lachend af. „Denk om mijn kievitseieren”, waarschuwt hij.

Gisela staat in de deur. „Nou, vader”, zegt ze, „een goede buit?”

„Twee en twintig.”

„Toe maar!” prijst Gisela.

Janus brengt de eieren voorzichtig in 't keukentje.

„'k Ga nog even de beestjes voeren”, zegt hij tegen Gisela, „dan kunnen we daarna koffiedrinken.”

Met een zakje voer gaat hij nu naar buiten en dadelijk is het daar een en al leven en beweging. Witte duiven wieken van het dak, twee blauwe kroppers lopen Janus voor z'n voeten, een rode tuimelaar vliegt op zijn schouder, één zit er zelfs op zijn pet. De kippen zijn ook vlug komen aanrennen, de haan zwaait vleugelkleppend van het hek. En pronker, de pauw, vergeet zijn hele waardigheid, zo kwajongensachtig komt hij aantrippelen, zijn prachtige staart achter

zich aanslepend. Panter, de rode kater, strijkt Janus langs zijn broekspijpen, en trekt zich niets aan van al dat haastige vogelgedoe. Sik, de geit, mèkkert voor zijn hok. Neus, de speurhond, rukt ongeduldig aan zijn ketting en jankt jaloers. Een stelletje eenden komt waggelend aanlopen.

Janus strooit het voer met milde hand. Dan blijft hij rustig staan kijken naar het schrokkerig vogelgepik.

„Kom, vader, de koffie staat ingeschonken!” roept Gisela.

„Ik kom!” roept Janus. Hij loopt nog even naar de konijnenhokken en slaat de lege zakken, die er voor hangen, omhoog. Begerig snuffelen de altijd hongerige snuitjes door de tralies. Janus krauwt hun even met zijn vinger. In 't voorbijgaan streelt hij Neus vriendelijk over zijn kop en dan gaat hij naar binnen.

„Eindelijk”, zegt Gisela plagend, „eerst komen de vogels en de dieren, dan pas komen de mènsen aan de beurt.”

„Wat jij met je mènsen”, plaagt Janus terug „jij bent nog geen twintig jaar, jij bent nog niet eens een mens.”

Gisela lacht wat.

Het is er gezellig in het keukentje. Het Aprilzonnetje schijnt zo vrolijk door de ruitjes, de koffie geurt zo pittig, Gisela neuriet een oud Duits versje als ze bezig is met inschenken, alles maakt, dat Janus zich op 't ogenblik rustig en tevreden weet.

Wie zou dat ooit gedacht hebben, dat hij, Janus Veldstra, zich hier in dit wijde Friese landschap zo rustig en tevreden zou voelen?

In gedachten ziet hij zijn jeugd weer voor zich. Als jongen had hij niet op willen passen. Wat had zijn moeder een verdriet van hem gehad. Toen was hij als melkknecht naar Duitsland gegaan. Daar had hij een

avontuurlijk leven gehad. Van melkknecht was hij mijnwerker geworden. Dat zware werk had hij niet lang kunnen volhouden. Later was hij bij een smokkelzaak betrokken geweest. Dat had er toen om gespannen. De grenspolitie had op hen geschoten. Een karabijnkogel had juist zijn pink geraakt. 't Was gelukkig een schampschot geweest, maar hij had nog altijd een litteken er van overgehouden. Daarna was hij fabrieksarbeider geworden in Hamburg en daar was hij getrouwd.

Er komt een milde trek op Janus' gezicht als hij aan zijn vrouw denkt. 't Is nu al acht jaar geleden, dat ze gestorven is; hij was alleen met Gisela overgebleven. Het heimwee naar Friesland was toen elke dag sterker in hem geworden en op een goeie morgen had hij Hamburg de rug toegekeerd. En nu zat hij hier, in zijn eigen huisje, in zijn eigen Friesland. Met jagen en vissen verdiende hij de kost, 's zomers in de hooitijd werkte hij bij den boer en soms was er op de steenfabriek in Tichlum, aan de zeedijk, weleens een karweitje voor hem.

„Wel te rusten”, zegt ineens Gisela's stem luid en vrolijk.

Janus schrikt op uit zijn gepeins en dreigt met zijn vinger. Zoals Gisela daar in de keukendeur staat, lijkt ze sprekend op haar moeder, denkt hij.

Gisela zelf kan zich haar moeder ook nog wel herinneren. Ze was acht jaar toen moeder overleed. Maar het best herinnert Gisela zich nog de verhalen, die haar moeder uit de Bijbel vertelde. De herinnering daaraan bewaart ze altijd als iets heel kostbaars. Vader wil daar niet van weten en als Gisela er naar vraagt, wordt zijn gezicht hard en boos. Daarom praat Gisela daar nooit meer over.

En er is niemand, die er iets van weet, hoe 'n verlangen Gisela soms kan hebben, naar iemand, die haar eens uit de Bijbel vertelde.

Janus is opgestaan. „Ik moet aan 't werk, meisje”, zegt hij.

Even later is hij buiten bezig zijn netten te herstellen. Grote rookwolken blaast hij uit zijn kalken pijpje.

Over de weiden hangt een stil verlangen naar de schoonheid van de komende lente.

AAN 'T EIERZOEKEN.

HOOFDSTUK III.

Grijze nevelsluiers hangen laag over de weilanden en maken het gras glimmend nat. De lucht is een vale schemer boven de nevelwolken. Hier en daar glinstert vreemd een heldere ster.

„Brrr”, huivert Johan, „'t is koud 's morgens zo vroeg.”

Kees loopt naast hem, z'n handen in de zakken. De polsstok, het ene eind vastgeklemd met zijn arm, sleept achteloos achter hem aan. „Nou”, zegt hij alleen maar. Hij speurt in de kleine wereld, die de nevels hem zichtbaar laten, ijverig naar kieviten.

Tot nog toe hebben ze geen enkel ei gevonden. 't Is trouwens ook nog vroeg genoeg. Het is nog stil in de weilanden, zodat het net lijkt of zij, Johan en Kees, de enige levende wezens zijn.

In het Oosten begint de lucht al te kleuren. Als je die kant uitkijkt lijken de nevels wonderlijk oranje.

Johan knijpt zijn ogen half dicht. Als je zo door de kiertjes kijkt is het net of er oranje-regenbogen in glinsteren. Prachtig lijkt dat.

Bons! Hij trapt in een kuil en botst tegen Kees aan, die bijna omtuimelt.

„Wat loop jij te suffen; heb je de slaap nog niet uit?” broemt hij.

Johan lacht even. „Ik keek naar dat mooie rood, dáár”, verklaart hij dan.

„Kijk liever naar kievitseieren”, vindt Kees. Die Johan kan soms zo dromen. Kees kijkt hem van ter zijde aan.

Johan loopt al weer naar 't Oosten te kijken. Nu ja, 't lijkt daar ook werkelijk mooi. En 't is net of de nevels dunner worden.

Dan vliegt er plotseling een leeuwerik omhoog uit een greppel. Met regelmatige rukken stijgt hij, al zingend tierelierend, tot hij boven in de lucht als een trillend klokje blijft hangen.

Johan en Kees zijn onwillekeurig blijven staan. Hun ogen turen het vlugge vogeltje na. 't Is of die leeuwerik de hele omtrek wakker zingt. In de verte tiereliert er nòg een. De roep van een kievit klinkt. Een paar bonte scholeksters vliegen luid kli-kli-kli-roepend op, strijken dan, zenuwachtig druk, weer neer.

„Prachtige vogels zijn dat”, vindt Johan, „dat zwart-wit is zo fel-duidelijk en hun snavel is zo prachtig rood.”

„Ze hebben nog geen eieren”, weet Kees.

't Wordt nu spoedig een levendige vogelwereld om hen heen. Een kievitdoffer duikt met gonzende wiekslag vlak bij hen langs.

„Hier ligt misschien wel een nest”, veronderstelt Kees.

IJverig beginnen ze nu beiden te zoeken. Nauwkeurig spieden hun ogen door 't gras. Stap-voor-stap lopen ze. Af en toe bukken ze zich om beter te zien. Dan kijkt de een in spanning naar den ander. Tot Kees ineens luid „Há!” roept. Johan is dadelijk bij hem. En werkelijk, daar heeft Kees een kievitsei in zijn handen.

„Waar lag het?” vraagt Johan.

Kees wijst met zijn klompen naar het in 't gras gedraaide kuiltje.

Twee kieviten gonzen nu met vinnige roepen om hen

heen. Maar hun vreugde om het gevonden ei, de beloning voor hun vroeg opstaan, is te groot om medelijden met de vogels te hebben.

Kees doet het ei in zijn pet en dan zoeken ze weer verder.

De nevels zijn weggetrokken, 't is net zo'n mooie Aprilmorgen als gister.

Vloog daar dichtbij die greppel niet een kievit weg, laag bij de grond? Johan houdt het plekje precies in 't oog en loopt er langzaam heen. Maar plots blijft hij staan; daar had hij bijna in een nest getrapt. Een ei ligt er in. Net zo'n mooi donker gevlekt ei als Kees zoëven vond.

Kees loopt nu naar hèm toe.

„Hallo!” roept hij. „Wéér een!”

„Ja, hoor.” Hij houdt zijn eigen er even naast. Precies gelijk zijn ze.

En dan bergen ze hun buit beiden in de pet.

Ze zijn vanmorgen de Tichlumer kant uitgegaan en nu al dichtbij de zeedijk.

„We gaan tot de zeedijk toe en dan terug”, stelt Johan voor.

Ze weten geen van beiden hoe laat het is. 't Zal nog wel vroeg wezen, maar ze mogen niet te laat in school komen. Dat heeft Johans vader uitdrukkelijk gezegd. „Andere jongens mogen niet te laat komen, jij ook niet.”

Ze moeten over een heel brede tochtsloot voor ze bij de dijk zijn. Dan komt er eerst een grindweg en dan is er de hoge dijkhelling.

„Durf jij?” vraagt Kees, die met zijn pols een stevig steunpunt zoekt in de slootmodder.

Johan geeft dadelijk geen antwoord. Zijn ogen meten de breedte. „Met een aanloop wel”, zegt hij dan.

Hij loopt een eind achteruit, houdt dan de polsstok voor zich uit en komt met een flinke vaart aanrennen.

Even een plons van de pols, het donkere water spet-

tert, met een sierlijke zwaai is Johan aan de overzijde gekomen.

„Knap, hè?” grapt hij zelf.

Kees zal 't nu ook proberen. Hij weifelt even. Maar dat is juist verkeerd. Als je weifelt kom je nóóit over de sloot. Je moet dadelijk toespringen. Kees probeert nóg eens. Weer blijft hij vlak voor de sloot staan. Hij lacht er zelf om. „'k Loop die kant om”, zegt hij, ineens besloten. Vlug loopt hij naar een dam, klimt over 't hek en even later gaat hij met Johan tegen de steile dijkhelling op.

Boven gekomen zien ze de Zuiderzee.

Links van hen, voor Ticheldorp, is een grote droge zandplaat, naar de haven loopt een brede geul. Een paar eenden wieken, heel vlug en regelmatig, vlak langs het wateroppervlak. Een grote wolk meeuwen vliegt boven de zandplaat. Aan de voet van de zeedijk loopt een houten zeewering. Zware, groenverweerde balken zijn het.

„Zullen we daar nog even opklimmen?” stelt Kees voor.

Net zullen ze samen naar beneden gaan, als er twee handen op de palen worden gelegd en onmiddellijk daarna een man zich omhooghijst. Met een vlugge beenzwaai zit hij even schrijlings op de balkenrij en springt dan aan de dijkkant naar beneden.

De jongens blijven verschrikt staan.

De man begint hartelijk te lachen.

Dan zien ze dat 't Janus is. Hoe komt dié daar zo ineens uit zee opduiken?

Janus lacht nog om de verwonderde gezichten van de jongens. „Ja”, zegt hij dan, ineens heel ernstig, „ik ben gister in Indië overboord geslagen en toen onder water door hier naar toe gezwommen.”

Nu is de beurt aan de jongens om te lachen.

Kees zegt dadelijk, heel gevat: „Maar, Janus, hoe komt het dan, dat je kleren nog droog zijn?”

„Die had ik eerst met vet ingesmeerd, begrijp je?”

„Net als de eenden dus”, zegt Johan.

„Stom, nu laat ik mijn pols nog liggen”, zegt Janus.

„Ik hoorde stemmen en dacht: ik moet even kijken. Och jô, haal jij 'm eventjes op.”

Kees is vlug als een kat over de zeewering geklommen. Op het smalle strookje basalt er achter ligt Janus' polsstok nog.

Als hij bij hem terugkomt, vraagt Janus, de polsstok overnemend: „En hoe komen jullie nu eigenlijk hier? Ben jij niet een jongen van boer Boersma? En wie is hij?”

De jongens beginnen nu te vertellen. Vol trots laten ze Janus de beide gevonden eieren zien.

„Stòm, stòm!” zegt Janus, zijn hoofd schuddend.

„Waarom stòm? Juist helemáál niet stom!” werpt Kees tegen.

„Toch is 't zo”, houdt Janus vol. Johan kijkt hem aan. „Ja, niet stom van jùllie, maar stom van m ij”, verklaart hij dan. „Je moet weten, ik had dat hele stuk weiland al afgezocht. Ik heb er dus nog twee laten liggen. Is dat niet stòm?”

„Gelukkig maar”, vindt Kees, „anders hadden we n i e t s gevonden.”

„Is er misschien ook nog een stuk land waar je níét geweest bent?” vraagt Johan langs zijn neus weg. „Dan wilde ik daar nog even heen.”

Janus lacht hartelijk.

„We moeten nu terug, anders komen we te laat”, vertelt Johan.

„Ik ga met jullie mee. Die kant gaan we langs”, oppert Janus.

Met z'n drieën gaan ze weer naar beneden. Janus neemt de brede tochtsloot met gemak. Kees en Johan doen 't nu beiden ook.

„Da's kras”, maakt Janus hun zijn compliment. Hij heeft schik in de twee jongens. En de jongens ge-

nieten, omdat zo'n goed eierzoeker als Janus hen mee wil hebben.

Nu wordt het eierzoeken pas fijn! Johan is één en al oor als Janus van de vogels vertelt. Johan zelf weet ook heel wat van vogels. Zijn vader heeft er prachtige boeken over in de kast. Die heeft hij meer dan eens mogen lezen. Maar Janus vertelt weer heel andere dingen. Hij loopt zacht pratend tussen de jongens in. Af en toe vertelt Johan wat hij er over gelezen heeft. Janus heeft er schik in. Die jongen wist heel wat van vogels.

Kees probeert ondertussen al vast Janus' lessen in praktijk te brengen. Maar dan roept Janus ineens: „Kom”, en schielijk duiken ze alle drie achter een damhek in elkaar.

Zo, op hun hurken, turen ze 't weiland over. Maar Janus wijst hun waar ze heen moeten kijken. Een kievit is daar in hevig gevecht met een zwarte kraai. 't Duurt niet lang of de kraai deinst af. De kievit daalt ergens neer in 't gras. Kees ziet 'm al niet meer. Johan heeft de kraai nagekeken.

Dan gaat Janus plots opstaan. „Die kant uit, moet een nest liggen. Dáár ongeveer”, wijst hij. „Loop er maar es heen.”

Kees loopt haastig die kant uit. Johan is dicht achter hem. Die blijft ineens staan. Hij staat vlak voor een nest met twee eieren. Kees is het op een paar passen afstand voorbijgelopen. Hij komt gauw aanlopen. Janus komt ook bedaard aanstappen, terwijl zijn ogen regelmatig de ruimte om hen heen afzoeken.

„Twéé!” zegt Johan en wil ze Janus overgeven.

„Néé”, zegt die, „jij hebt ze opgeraapt. Ze zijn van jou.”

„Dan elk één”, zegt Johan en geeft er een van aan Kees.

Nu hebben ze elk twee eieren in hun pet.

Een eindje verder vliegt een kievit op.

Kees wil vlug naar het plekje toesnellen, maar Janus houdt hem tegen: „Wacht even, zó moet het niet. Een kievit vliegt niet zo maar rechtuit van zijn nest op. Hij loopt eerst heel vlug door 't gras of langs een greppel, dàn pas vliegt hij op. Het wijfje, dat daar zo pas opvloog had de kop díe kant uit. Het nest moet dus hier ergens achter haar rug liggen.”

Janus wijst met zijn vinger en Kees en Johan lopen in de aangewezen richting. Kees doet nu ook heel voorzichtig. En werkelijk, hij vindt ze deze keer. Wéér twee. Janus knikt, dat hij ze houden mag.

Johan krijgt er ook één van.

Inmiddels loopt Janus naar een andere hoek van het weiland. Hij bukt en even verder nog eens.

„Die Janus kan het”, zegt Kees vol bewondering.

Ze komen nu dichterbij Terpdorp.

Kees vindt nog twee keer een ei en Johan één keer. Dan komen ze bij de brede vaart.

„We lopen zo de polderdijk langs naar mijn huis”, zegt Janus.

Ze houden nu op met zoeken.

Janus heeft er drie en twintig.

Maar de jongens zijn ook trots op hun buit.

„Toch gelukkig, dat jullie niet meer dan tien hebt”, zegt Janus.

„Waarom?” doet Kees verontwaardigd.

„Nou, jullie kunt niet goed tot tien tellen. Dat leren de schoolmeesters jullie verkeerd.”

„Poèh”, zegt Johan, „'t is me de moeite nogal.”

„Nou, 't is tòch zo”, houdt Janus vol. „Schoolmeesters tellen negen voor tien.”

De jongens zien aan Janus' gezicht, dat hij hen er tussen wil nemen. Toch begrijpen ze nog niet hoe.

„Nog nooit van gehoord”, zegt Johan dan.

„Dan heb je nooit góéd gehoord. Alle schoolmeesters tellen negen voor tien.”

Ineens begint Johan te lachen. Hij begrijpt de grap.

„Ze kunnen negen toch niet n á tien tellen. De negen komt vóór de tien”, verklaart hij.

Nu snapt Kees het ook.

„Zeg, Janus”, vraagt Johan dan, „waarom heb je eigenlijk drie polsen bij je als je gaat eierzoeken?”

„Die twee andere polsstokken zijn toch van jullie?” antwoordt Janus verwonderd.

„Neen, 't zijn alle drie jou polsen”. zegt Johan weer.

„Nou, dat tref ik dan”, grapt Janus.

„Nee, déze polsen niet. Dat zou Janus wel willen!” valt Johan weer in.

„Ik snap er niks van. Die schoolmeester is mij te geleerd”, zucht Janus.

„Kijk dan.” Johan gaat vlak voor hem staan. Hij wijst met zijn vinger. „Hier is je linkerpols, dáár is je rechterpols en dit is je polsstok. Dus drie polsen.”

„Jij ááp!” zegt Janus en doet net of hij Johan een draai om de oren zal geven.

Kees maakt een luchtsprong van plezier.

Janus lacht er hartelijk om.

Dan zijn ze bij 't witte huisje gekomen. Er klinkt geblaf van honden, het tók-tók van de kippen, duiven zitten te kirren op het rode dak.

„Wát een dieren!” zegt Johan vol belangstelling.

Gisela is in de deur komen staan en ze knikt tegen de jongens.

Kees vraagt: „Hoe láát is het?”

't Blijkt, dat het al tien minuten over acht is. De jongens moeten vlug voortmaken zullen ze nog op tijd in school zijn.

Janus ziet hoe Johan naar de duiven kijkt. „Weet je wat”, zegt hij, „als jullie zin hebt komen jullie eens terug, dan kan die schoolmeester mijn diertjes eens bewonderen.”

„Gráág!” zegt Johan.

Ze bedanken Janus voor de eieren, maar Janus zegt: „Jullie hebt ze toch zeker gevonden!”

Dan lopen ze het polderdijkje langs tot de harde weg. Blij met hun buit komen ze thuis. Kees moet rennen om weer op tijd bij school te wezen. Johan heeft maar net tijd om een paar droge kousen aan te trekken. Maar dat moet beslist van moeder. Vader komt ook nog binnenlopen. „Asjeblieft, da's een hele buit, hoor”, prijst hij.

Even later schrikt meesters fluitje weer over Terpdorp. Het vertrouwde seintje van iedere morgen.

't Wordt nu rustig en stil in de straat.

Buiten schijnt de lentezon.

Janus spit voor zijn huis zijn tuintje.

EEN AVONTUUR IN DE STAD.

HOOFDSTUK IV.

Als je de weg, voorbij de school, een eindje uitloopt, zie je al spoedig de torens en huizen van een van Friesland's elf steden. Dan is het nog ongeveer een half uur fietsen langs de kale grindweg om daar te komen. Hier en daar staat er slechts wat struikgewas aan de slootkant. Bomen groeien er bijna niet; je bent in het land van de vèrgezichten.

Meester Velzen fietst deze weg geregeld. Elke Donderdagmiddag na schooltijd haalt hij Franse les in de stad. Maar vanmiddag gaat hij niet alleen. Johan en Kees zullen beiden mee. In de stad woont een poelier, die kievitseieren opkoopt. Daar mogen de jongens heen om hun buit te verkopen. De opbrengst zal voor hun spaarpotten zijn.

Als 's middags de school uitkomt gunnen ze meester bijna geen tijd om zijn thee te drinken, zo'n haast hebben de jongens. Maar moeder lacht er wat om. „Houdt jullie je maar kalm”, plaagt ze.

Eindelijk — vinden de jongens — gespt meester zijn tas met boeken op de bagagedrager en vangt de reis aan.

Er staat een stevige wind. Luwte heb je maar zo af en toe eens van een grote boerderij, die aan de windkant staat, overigens heeft de wind vrij spel over de vlakte. Ze hangen alle drie over 't stuur. Kees

en Johan fietsen voorop, dan komt meester Velzen.
„Kijk die reiger eens mooi voor de wind vliegen!”
roept hij naar de jongens. Die zien hem ook.

„Die heeft het gemakkelijker dan wij”, constateert
Kees en dan trappen ze met nieuwe moed verder.

De lucht is betrokken, 't is of aan de verre horizon
een grijze nevel hangt.

„Als we maar geen regen krijgen”, zegt Johan.

„April, doet wat hij wil!” roept Kees luid tegen de
wind in.

In de stad wijst vader hun de poelierswinkel. Ze
gaan nog even verder en zetten hun fietsen bij die van
vader in het rijwielhek voor het huis van den leraar.

„Over een uur moet je hier weer zijn. En geen
kattakwaad uithalen, hoor”, zegt vader tegen Johan.
„Jij ook, Kees.”

„Ook over een uur hier weer zijn, of ook kattakwaad
uithalen, meester?” vraagt Kees, heel onschuldig.

„Je snapt me wel, hè”, zegt meester Velzen lachend.

De poelierswinkel is gauw gevonden. Er hangen
geplukte kippen voor de ramen. Ook staat er een grote
glazen stolp vol eieren, en in een doosje met gras lig-
gen kievitseieren.

Een man in een lange witte jas staat hen te woord.
Hij betaalt hun de prijs en vol trots stappen de jon-
gens de winkel uit, hun geld in de beurs, die ze voor
deze gelegenheid expres meegenomen hebben.

De hele boodschap heeft slechts enkele minuten
geduurd; ze hebben dus nog bijna een uur tijd om eens
in de stad rond te scharrelen. Eerst bekijken ze de
winkels en als ze de winkelstraat uit zijn, gaan ze
nieuwsgierig door een heel smal straatje en komen bij
een gracht.

„Hier ben ik nog nooit geweest”, zegt Kees, „zullen
we die brug over?”

Johan vindt het goed. Ze dwalen nog verder en dan
belanden ze op het hoge bolwerk. 't Lijkt net een

groene dijk. Slanke bomen staan er in dubbele rij. Aan de voet loopt een brede gracht en tegen de kant aan ligt een hele rij kleine woonscheepjes.

De jongens wandelen het bolwerk af.

„Fijn is 't hier”, vindt Johan.

Kees kijkt naar de armoedige scheepjes. „Daar wou ik niet graag in wonen”, zegt hij.

Plots blijven ze beiden staan. Uit één van de scheepjes klinkt een luid rumoer van scheldende, schreeuwende stemmen. Nieuwsgierig wachten de jongens af, wat daar gebeuren zal. Niemand anders schijnt er wat van te bemerken. Op de andere schuitjes blijft alles rustig. Zelfs de grote zwarte krulharige hond, er vlak voor, op de wal, blijft doodstil liggen. Ze schijnen aan dit lawaai gewend te zijn. Maar voor de jongens uit het rustige Terpdorp is zo'n lawaaiërige schreeuwruzie iets nieuws.

„Wat zou er toch gebeuren?” vraagt Johan.

„Er woont vast een stoelenmatter in. Kijk maar, er liggen wat stoelen, en twee grote bossen biezen op het dek”, stelt Kees vast.

„Hoor ze.....” Johan maakt zijn zin niet af.

Met een ruk wordt het schuifluik in 't dak van 't roefje opengestoten en op 't zelfde ogenblik schiet een lange magere vrouw met geweld door de opening naar boven. In een oogwenk staat ze op de wal en loopt dan met haastige passen weg. Even verder is een trap, waarlangs ze 't bolwerk opklimt. Ze praat luid in zichzelf, haar handen zwaait ze heftig heen en weer. Een klein kereltje met een slordige ruige baard stommelt nu door 't luikje. Hij blijft bij 't roefje staan, balt zijn vuisten en schreeuwt de vluchtende vrouw een stortvloed van scheldwoorden na, waarbij hij heftig op 't dek stampt en met zijn vuisten zwaait.

Johan kijkt angstig de vrouw na.

Wat zou die man gedaan hebben? Misschien wilde hij haar wel vermóorden.

Kees kijkt naar dat razende, springende kereltje. Hij vindt het zo'n gek gezicht, dat hij plotseling in luid lachen uitbarst.

De boze man staakt onmiddellijk zijn woeste krijgsgedans. Even kijkt hij verwonderd. Dan vervalt hij weer in zijn ruziegeschreeuw, maar nu tegen Kees. Dreigend schudt hij zijn vuisten.

Kees voelt zich echter helemaal niet bedreigd. Dat kleine ventje is daar nog beneden, die moet al heel hard kunnen lopen, zal hij hem te pakken krijgen.

Kees trekt een lelijk gezicht en maakt dwaze grimassen.

„Houd op, jô”, waarschuwt Johan en kijkt om zich heen of ergens een goede weg is om te vluchten als die zwarte stoelenmatter eens naar boven mocht komen. Even verder loopt een gele houten trap naar beneden, daar is een straatje langs een zwart, drabbig, doodlopend grachtje. 't Zal wel ergens bij de kerk met die geweldige, zware toren uitkomen.

Kees denkt echter nog lang niet aan vluchten. Hij schept er echt kwajongensvermaak in om den man, daar beneden, tot het uiterste te tergen.

Maar dan gebeurt er iets, waar hij helemaal niet op gerekend had. De stoelenmatter springt van boord, geeft de hond, die daar nog steeds te dommelen ligt, een ruwe schop en snauwt: „Pàk ze, Moor, pàk ze!”

Dadelijk stuift de hond, kwaadaardig blaffend, tegen de helling van 't bolwerk op. Kees zet het op een lopen, maar dat helpt hem niet veel. De hond heeft hem in een ommezien ingehaald, een woedende grauw, en Kees voelt hoe hij bij zijn broek vastgehouden wordt. Gelukkig niet in zijn vlees. Kees rukt om los te komen.

De boze man klimt haastig naar boven.

Johan ziet hem komen. Een ogenblik denkt hij aan vluchten, maar dan ziet hij het benauwde gezicht van Kees. Voor dien dreigenden kerel heeft Johan respect,

voor een hond is hij echter niet bevreesd. Met een handige greep grijpt hij het dier in het nekvel. „Lòs!” beveelt hij en doet een flinke ruk. Werkelijk laat de hond Kees los. Hij grauwt nu, met diep keelgebrom, naar Johan, maar die houdt hem krampachtig vast. Inmiddels is de stoelenmatter boven gekomen en rent

„Lelijke lummel, ik zal je!”

naar de jongens toe. Johan verkeert nu in een hachelijke positie. Laat hij de hond los, dan pakt die of Kees of hemzelf, en laat hij de hond niet los, dan grijpt die boze man hem. Johan heeft echter geen tijd meer om te kiezen. Met een snelle greep heeft de gebaarde kerel hem bij zijn kraag te pakken genomen. Hij tui-melt haast voorover en de grommende Moor rukt zich

meteen los. Dan is de rauwe stem van den man vlak bij zijn oor. Johan hoort de hijgende adem, die naar vieze tabak ruikt.

„Lelijke lummel, ik zàl je, ik zàl je!”

Johan voelt een verlamrende angst, gewillig loopt hij een eindje mee. Met zijn vrije hand geeft de razende stoelenmatter hem echter een draai om de oren en dat maakt in Johan plòts een hevig verzet wakker. Tranen van boosheid komen in zijn ogen, hij rukt om los te komen.

„Ik dééd je niks”, sist hij. De woedende Moor geeft hij een trap met zijn schoen.

Kees heeft dit rumoerig tafereel even ontsteld aangezien, maar dan ziet hij zijn kameraad in groot gevaar. Zonder goed na te denken, neemt hij een steen op en mikt. Hij raakt den stoelenmatter precies tegen zijn enkel. Deze uit een heftige vloek. Johan voelt een vreemde angst, 't is of die zware vloek heel diep van binnen wrange pijn doet.

Ineens komt er echter uitkomst. Van een helder witgeverfd schuitje stapt een reusachtige kerel. Met een paar grote stappen komt hij naderbij. „Lammerts”, zegt hij met een zware stem, „'t is al mooi genoeg, dat jij je wijf zo treitert; je laat dien jongen los!”

De stoelenmatter wil een grote mond opzetten. Johan voelt hoe zijn greep even heel stevig wordt. Wat had dat kleine kereltje een geweldige kracht in zijn vingers.

De reus stroopt zijn mouwen op. Zijn vuisten ballen zich. „Los!” zegt hij alleen maar.

En Lammerts laat los. Hij moppert en scheldt nog wat, maar de grote man blijft rustig wachten, tot hij aan boord gestapt is.

„Die jongen stak me de gek aan”, begint hij dan nog eens luid te schreeuwen.

„Je bènt ook een gek”, zegt de reus minachtend. „En vooruit, kwa jongens”, bromt hij dan ineens tegen

Johan en Kees „en heb 't hart eens in je lijf om hier weer te komen.”

De jongens komen nu plots weer tot zichzelf, ze zetten het dadelijk op een lopen. Moor wil hen achterna, maar de reus geeft hem een schop, dat hij jankend afdruipt.

Johan voelt een vreemde moeheid in zijn benen, zijn nek doet hem pijn van die stevige greep. Hij kan Kees bijna niet bijhouden. Pas als ze de gele, houten trap af zijn en bij dat wonderstille, smalle grachtje komen, beginnen ze langzamer te lopen.

„Hè”, zucht Kees uit de grond van zijn hart.

Johan blijft staan. „Ik kan niet meer”, zegt hij.

Kees staat nu ook stil. Op dit stille achtergrachtje heerst een weldadige rust. Aan de ene kant zijn groenverweerde schuttingen, waarover hier en daar klimop woekert. Een houtduif roe-koet van uit de takken. Ergens blaft een hond.

„Heeft hij je zeer gedaan?” vraagt Kees. Onwillekeurig heeft hij zacht gesproken.

„Nou, mijn nek wel”, zegt Johan en voelt er nog eens met zijn vingers naar.

„Beet die hond ráák?” vraagt Johan dan weer.

„Alleen maar in mijn broek”, zegt Kees. Hij wringt zich in wonderlijke bochten om te zien of de broek ook stukgebeten is.

„Nee, hij is nog heel”, zegt Johan.

En dan begint Kees ineens te lachen, luid en hartelijk te lachen.

„Wat deed die vent gek, 't leek wel een harlekijn”, zegt hij en dan giert hij het weer uit.

Johan is er even van geschrokken. Dat luide lachen klinkt zo vreemd in de oude stilte van dit vergeten grachtje. Maar dan wordt hij door dat hartelijke lachen ook aangestoken. Hij lacht mee en alle angst en schrik van zoëven lachen ze weg. Ze grijpen elkaar bij de schouder vast, zetten het dan ineens weer op

een lopen, rennen bij de grote kerk met de zware toren langs en komen weer in de winkelstraat. Even later zitten ze, als twee gehoorzame jongens, bij het fietsrek van den leraar op Johans vader te wachten.

't Duurt niet lang of meester Velzen komt naar buiten.

„Flink zo”, prijst hij de jongens. „En genoten?” vraagt hij dan.

„Nou”, zegt Kees met een grappig gezicht.

Meester kijkt hem even aan. „Heb je wat uitgespookt?” vraagt hij lachend.

„Ik niet, maar die stoelenmatter”, zegt Kees weer. Meester begrijpt er niet veel van.

Als ze de stad uit zijn en op de weg fietsen, merken ze pas de wind weer. Die hebben ze nu fijn in de rug. In de stad was niet veel van de wind te merken, op dat stille grachtje had het zulk stil weer geleken, maar op de open weg duwt hij de jongens gemakkelijk voor zich uit.

„'t Gaat fijn zo”, vindt Johans vader en dan vraagt hij: „En wat heeft die stoelenmatter dan uitgespookt, Kees?”

Kees lacht weer. Dan vertelt hij het hele verhaal, telkens door Johan aangevuld.

Vader schudt zijn hoofd. „Als je weer eens meegaat, bind ik jullie aan 't fietsrek vast”, zegt hij.

Johan hoort wel, dat vader er niet erg boos om is. Maar één ding vertelt hij toch maar niet. Dat is van die vloek, die de stoelenmatter zo hartgrondig uitstootte.

't Is Zondag en volop lente vandaag. Het groen van de weilanden heeft een warme tint. Het wilgenstruikgewas langs de wegwand zit al in 't blad. De hoge iepen, rond de dorpskerk vertonen een groene sluier van ontluikende blaadjes. De lucht is hoog en blauw en vol vogelgeroep. Lammeren stoeien overmoedig in de weilanden. De boeren hebben al wat jongvee naar buiten gebracht en het helder wit-zwart van de grazende dieren geeft een bekoorlijke afwisseling, na de winterse eentonigheid van de velden.

Na kerktijd is de weg vol wandelaars en telkens als ze elkaar tegenkomen, maken ze een blijde opmerking over 't mooie lenteweer. De meeste mensen wandelen op de brede grindweg, die naar Witsum of naar de stad voert, maar meester Velzen heeft met zijn gezin de smalle weg, langs de vaart, gekozen. Die loopt, bijna eenzaam, door de vlakke graslanden.

Er staat hier geen enkele boom, 't is overal een onbeperkt uitzicht naar alle kanten. Aan je linkerhand is in de verte de brede rug van de hoge zeedijk en recht voor je uit zie je de silhouet van Frieslands grootste zeehaven, met de grote grijswitte gasketels. En verder zie je wel een stuk of zeven, acht torens van kleine dorpjes.

Johan loopt er over te denken, wat oom Piet eens

zei, toen hij bij hen gelogeed was. Ze hadden toen 's Zondags ook een wandeling gemaakt. Oom Piet woonde in Gelderland. Vader was daar ook geboren. Oom had toen gezegd: „Ik begrijp nooit, hoe die vader van jou, hier in dit kale Friese land terechtgekomen is.”

Vader had toen gelachen, maar hij, Johan, had het voor Friesland opgenomen. „'t Is hier toch óók mooi. Die wijde ruimte, en al die vogels hier. En moeder is in Friesland geboren!”

Toen had oom Piet hartelijk gelachen. „Ik sprak es iemand”, vertelde hij toen, „die zei, dat Friesland nèt een pannekoek was met lucifershoutjes rechttop er ingestoken. Dat beduidde dan: het vlakke land met de torentjes.”

En daarop had hij, Johan, weer gezegd: „Nou, en vindt u een pannekoek dan niet mooi?”

Oom Piet had hem toen zo'n vriendschappelijke klap op z'n schouder gegeven, dat vader gezegd had: „Sla dien jongen toch niet in tweeën.”

Johan lacht er in stilte nog om.

„Johan is weer aan 't dromen”, zegt Gerard, z'n broer, ineens luid.

Johan schrikt er van. Vader lacht er om.

„Ik liep aan oom Piet te denken”, bekent hij dan en dadelijk daarop: „Wat vindt u nu mooier, vader, Friesland of Gelderland?”

„Dat is een gewetensvraag”, grapt vader, „en moeder hoort ons ook. Als ik zeg, dat ik Gelderland mooier vind, dan zul je moeder eens horen.”

Moeder loopt een eindje voor hen uit. Kleine Ina, met haar leuke krullen, loopt naast haar en kleine Betsy laat zich nog lekkertjes in de kinderwagen voortduwen. Ina duwt, op haar manier, ook mee.

„Ik hóór het wel, hoor!” roept moeder, plagend.

„Zo in 't voorjaar is 't overal mooi. Nu is 't prachtig in de Gelderse bossen, maar ook prachtig hier in deze

ruime vlakte", zegt vader dan weer. Hij blijft rustig doorpraten en wijst de jongens de mooie plekjes; dat oude scheefgezakte hek, dáár, met zo'n leuk kalfje er voor, een smal slootje met voorjaarsbloemen aan de kant, waar een prachtig gekleurde eendenwoerd haastig voortroeit.

Johan geniet. Gerard gaat steentjes zoeken om te proberen of hij ook kikkers kan raken.

Vader verbiedt het hem.

Dan keert moeder de kinderwagen. „We gaan terug, hoor”, zegt ze.

Kleine Ina's beentjes zijn moe van de verre wandeling. Het laatste eindje mag ze op vaders schouders zitten. Dat vindt ze fijn. Vader is een wild paard en als ze dichtbij huis komen en den bakker tegenkomen, die net doet of hij Ina pakken wil, maakt het paard lelijke sprongen. Ina houdt zich stevig vast, maar als haar handje even losglijpt, grijpt ze zó haastig weer beet, dat ze een óór te pakken krijgt. En dan roept het paard ineens luid: „Au!”

Ina gaat weer wandelen, nu netjes tussen vader en Johan in.

Op de hoek ontmoeten ze Janus en Gisela, die ook een wandeling gemaakt hebben.

Janus tikt tegen zijn pet en zegt in 't voorbijgaan, wat vandaag nu al zóveel mensen gezegd hebben: „Mooi weer, meester.”

„Pràchtig, hè?” zegt vader.

En Johan wacht even op moeder en vertelt vlug: „Dat is nu Janus.”

„Dat dacht ik óók al”, zegt moeder.

's Avonds na boterhameten, als moeder kleine Betsy naar bed brengt, zit vader met de jongens in de voorkamer. Ina is er ook. Ze is al in haar pymaatje. Ze heeft twee voetkussens op elkaar gelegd en daar troont ze bovenop. Johan zit, in een hoek van de

vensterbank, naar buiten te kijken, hoe daar de avond valt. Gerard zit plat op de vloer, dichtbij vader, die het zich gemakkelijk in een leunstoel heeft gemaakt. In de hoeken van de kamer donkert het reeds. Als moeder beneden komt, knipt ze het kleine schemerlampje, boven de theetafel, op. 't Is nu echt gezellig, in de kamer.

Dan zegt Gerard: „Gistermiddag ging hier een boerenwagen voorbij en de man, die er opzat, sloeg het paard en vloekte.”

„Vloeken mag niet”, zegt kleine Ineke.

„Nee, dat mag zéker niet”, zegt vader. „Weet jij wel waaròm niet, Gèr?” vraagt vader dan.

„'t Staat in de tien geboden”, antwoordt Gerard.

„Wat staat daar dan in: Je mag niet vloeken?” vraagt vader verder.

Gerard kent de tien geboden wel en zegt: „Gij zult de naam des Heeren, uws Gods, niet ijdelijk gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden, die Zijn naam ijdelijk gebruikt.”

Vader wacht even. Dan begint hij zacht vertellend te praten: „Bij dit gebod staat een bedreiging. De Heere zal iemand, die vloekt, niet onschuldig houden. Dat staat alléén maar bij dit gebod. Vloeken is dus wel erg, net zoals Ineke zo pas zei. Weet jullie eigenlijk waaròm? Kijk es, jullie hebben allemaal een naam. Anders konden we jullie niet uit mekaar houden, hé? Dan zou ik tegen Ina moeten zeggen: dat meisje met die krullen, en tegen Ger: die jongen, die daar op de vloer zit. Wat zou dat lastig zijn, hè? Daarom is 't maar goed, dat jullie een náám hebt. Zo'n naam had ook een betekenis. Van heel veel namen weten we die niet meer. Maar, bovendien, als je zo'n klein kindje een naam geeft, dan weet niemand vóóruit of die naam wel past. Denk maar eens aan David. Die noemde zijn jongen Absalom. Dat betekende: zoon des vredes. En was Absalom dat ook?”

„Neen”, zegt Gerard, „hij vocht met zijn eigen vader.”

„Nou, hóór es an”, gaat vader door. „Onze namen zeggen dan ook niets meer van onszelf. Je wordt er dan ook niet boos om, als iemand je naam zó maar eens noemt. Een meisje, dat Janneke heet, hoeft helemaal niet boos te worden, als iemand, die een zwaar ding wegduwt, zegt Hòpsa, Janneke. En een jongen, die Klaas heet, hoeft ook niet kwaad te worden, als ik zeg: die man is een houten klaas. Begrijp jullie wel?”

't Is even stil. Buiten is de avond gevallen. Hier en daar brandt een lamp in een van de huizen van de dorpsstraat. Het schemerlampje geeft een warme gloed aan 't behangsel in de hoek. Ina is bij moeder op de schoot gekropen.

Ernstig gaat vader nu weer verder praten: „Als de naam, die we hebben, iets van ons zègt, dan wordt het anders. Dan trekken we ons er wèl iets van aan als een ander hem zo maar noemt. De mensen geven elkaar dan ook wel bijnamen. Als je een jongen met rood haar „rooie” noemt, dan vindt die jongen zo'n naam wèl vervelend. Hij wordt er misschien wel bóós om, of hij lacht er om, om maar nèt te doen of hij 't niet erg vindt. Maar hij vindt het wèl erg. Op ons dorp woonde vroeger een man, die het met waarheidspreken niet zo erg nauw nam. Die had ook een naam gekregen. De mensen noemden hem Geurt Leugenzak. Als je hem dié naam nariet, dan werd hij boos, dan zat hij de jongens vaak met een stòk na. Begrijp jullie waaròm? Die naam zeí wat van hem. En zo is het nu met Gods naam ook”, zegt vader, heel eerbiedig. „God heeft niet een naam om Hem te onderscheiden van andere goden, want er is maar één God. Nee, Gods naam zègt iets van God. Wie Zijn naam misbruikt, raakt God zèlf aan. Op school maken de jongens weleens een grapje. Dan zeggen ze: „Johan Velzen.” En dan kijk je natuurlijk op, naar wie je roept. Dan zeggen ze: „Ik roep

jou niet, ik roep je naam." Je lacht dan even, hè? Nou, kijk es, jongens, dat kun je bij God nóóit doen. Je kunt niet zeggen: „Ik riep God niet, ik riep alleen Zijn náám maar”, want Gods naam zegt iets van God zèlf. De mensen zouden dat wel willen. Dan zeiden ze: ik ben onschuldig, ik bedoelde God niet, toen 'k alleen Zijn naam maar zei. God zegt dan: Maar Ik houd je je níét onschuldig.”

Johan denkt in stilte aan den bozen stoelenmatter, die óók gevloekt had.

„En weet jullie, wat we nu moesten? Als iemand Gods naam misbruikte, moesten wij daartegen ópkomen. Als wij zwijgen, zijn we er mee schuldig aan. En tòch, wat zien we nu heel dikwijls? Dat het juist andersóm is. 'k Zeg weleens: vloeken is besmettelijk. Als één jongen er mee begint, doen anderen 't ook.”

Vader zwijgt even. 't Is heel stil in de kamer, de klok op de schoorsteenmantel tiktakt vertrouwelijk.

Dan zegt vader: „Weet jullie wat we nu moesten zingen?

Zet Heer, een wacht voor mijne lippen,
Behoed de deuren van mijn mond,
Opdat ik mij tot gene stond
Iets onbedachtzaams laat' ontglippen.”

Ze zingen het met zijn allen, zacht en eerbiedig.

Dan zegt moeder: „En nu de lamp op.”

Johan en Gerard mogen nog even opblijven als Ineke naar bed gebracht is, maar dan wordt het ook voor hen bedtijd.

In bed ligt Johan nog stil wat na te soezen over wat vader gezegd heeft. Tegen dien bozen stoelenmatter had hij toch moeilijk wat kunnen zeggen over dat vloeken. Bij zichzelf besluit hij echter, dat, wanneer hij nu wéér iemand hoort vloeken, hij er vást wat van zeggen zal. Met dit voornemen slaapt hij in.

Meester Velzen staat achter zijn lessenaar.

De jongens en meisjes zitten allemaal goed op te letten. Meester geeft spreekwoorden op en zij moeten de betekenis er van zeggen. Dat is soms heel moeilijk, maar ze vinden 't fijn werk.

Johan krijgt een beurt met: Haastige spoed is zelden goed. Nu, dat is wel erg makkelijk. Johan praat zó vlug, dat hij zich tweemaal vergist, zodat meester even op de lessenaar tikt en waarschuwt: „Denk er om, Johan, haastige spoed is zelden goed.”

Rienk van den smid treft: Arbeid adelt. Nu, dat is óók niet moeilijk. Maar Rienk zegt: „Dat spreekwoord is nog niet af.”

„Ja, tòch wel”, meent meester.

„Mijn vader zegt het altijd anders”, vertelt Rienk. „Die zegt: arbeid adelt, maar de adel arbeidt niet.”

Nu lacht de hele klas, meester inclus, hartelijk en luid. 't Duurt even voor ze weer verder kunnen gaan.

Kees krijgt: Beter één vogel in de hand, dan tien in de lucht. Hij begrijpt wel zo ongeveer wat het betekent.

„Goed zo”, zegt meester, „dus die ene vogel, die heb je alvast, die andere tien moet je nog zien te krijgen.”

„Ja, meester”, zegt Kees, „maar dan kon je toch

nog beter zeggen: beter tien vogels in de hand, dan één in de lucht."

„Nee, vader”, zegt Johan, „ik vind je moet zeggen: beter tien vogels in de lucht dan één in de hand. Je behoort vogels stil te laten vliegen en ze niet te vangen.”

„Jullie maakt er een grapje van”, zegt meester. „We zullen vanmiddag de oefening in 't schrift maken en eens zien, wie er het meest van terechtbrengt.”

Als de school uitgaat is Johan zó maar thuis. Kees loopt met een groepje jongens de dorpsstraat in.

Er komt een man aan, die twee stoelen omgekeerd op zijn hoofd draagt. Er is één stoel met drie poten bij, de afgebroken poot houdt hij in zijn hand.

Kees doet een stap naar den man toe, maakt een grappige buiging en vervormt zijn spreekwoord van vanmorgen, tot een spottend: „Beter zeven poten in de lucht, dan één in de hand.”

De jongens lachen, de man draait zich naar Kees toe. En dan ineens schrikt Kees geweldig: hij heeft in het gebaarde gezicht van den stoelenmatter uit de stad gekeken. Zonder de jongens iets te zeggen, zet hij 't plots op een lopen en is in een ommezien in de bocht van de dorpsstraat verdwenen. De jongens begrijpen er niets van. De stoelenmatter moppert even en sjokt dan met zijn vrachtje naar zijn scheepje toe, dat in de dorpsvaart, langs de weg, ligt.

Dit moet ik vanmiddag dadelijk aan Johan vertellen, denkt Kees. Maar hij komt met zijn nieuws al te laat.

Want 's middags, toen ze bij meester Velzen zaten te eten, had er iemand gebeld.

Johan had bereidwillig gezegd: „Zal ik even, moe?”

Moeder vond het goed, dan hoefde Lies, het dienstmeisje het niet te doen.

Argeloos had Johan de deur geopend en toen vroeg een stem: „Zijn er vandaag ook stoelen te matten?”

Johan had van schrik haast geen antwoord gegeven, dádelijk had hij den stoelenmatter herkend. Maar toen hij, na even binnen gevraagd te hebben, moest zeggen: „Vandaag niet”, had hij geprobeerd zo gewoon mogelijk te doen.

De man was toen weggegaan. Hij had gewoon gegroet en Johan geloofde, dat hij niets gemerkt had.

Toen hij bij tafel terugkwam, had vader hem aangekeken en gezegd: „Kende jij dien man?”

„Jawel, vader”, had hij geantwoord.

Vader had hem een knipoogje gegeven. Johan had even gelachen, maar er niets aan kunnen doen, dat hij een erge kleur gekregen had.

Nu staan hij en Kees op 't schoolplein er over te praten.

„Zijn scheepje ligt hier aan de weg in de dorpsvaart”, vertelt Kees. Je kunt de mast met wat schamel takelwerk en een stukgewaaid wimpeltje zien, als je op de hoek staat.

„Hij ligt daar goed”, vindt Johan.

Maar Kees is zo gerust niet. „Ik ben bang, dat ik vanavond naar Alkema, den veehandelaar, moet, met een boodschap voor vader. Ik meende, dat vader 't daar vanmorgen over had”, vertelt hij.

„Nou, dan loop je er vlug voorbij”, raadt Johan, „en misschien kent die vent ons niet eens meer.”

Bij 't spel op 't speelplein en onder 't werk in school, vergeten ze den stoelenmatter. Ze willen graag een goed cijfer halen op de taal oefening.

Maar 's avond, na melktijd, als Kees thuiskomt van 't spelen in 't dorp, schiet alles hem weer met schrik te binnen, als zijn vader zegt: „Loop jij even naar Alkema, en vraag of hij even bij mij wil komen.”

„Ja, vader”, zegt hij. Maar hij rent eerst zo vlug hij kan naar 't schoolhuis om te vragen of Johan mee mag. Twee durven altijd meer dan één, vindt hij.

Johan mag mee en samen stappen ze de weg uit, naar Alkema.

Het stoelenmattersscheepje ligt rustig in de stille vaart. Er is niemand aan boord te zien. Rook stijgt er uit het houten schoorsteentje van 't roefje.

„Ze zijn wèl thuis dus”, stelt Kees vast.

Onwillekeurig beginnen ze wat vlugger te lopen; als ze bij 't schip zijn, zien ze beiden recht voor zich uit, net alsof ze niets met dat hele schip te maken hebben. Pas als ze goed en wel voorbij zijn, durven ze weer gewoon te doen.

Als ze bij Alkema in de schuur komen is Janus daar ook. Die heeft melk gehaald. Alkema is klaar met melken en net met de wagen thuisgekomen. Hij is boer en ook veekoopman.

„'n Boodschap, jongens?” vraagt hij met luide stem.

Kees vertelt wat zijn vader gezegd heeft.

„'t Komt in orde”, zegt Alkema even luid.

„Wanneer komen jullie nou es bij mij, om mijn „Artis” te bekijken?” vraagt Janus dan.

De jongens denken beiden tegelijk aan den stoelenmatter. Zolang die daar aan de weg in de dorpsvaart blijft liggen met zijn schip, hebben ze niet veel zin om daar telkens voorbij te gaan.

„Morgen?” vraagt Janus weer.

„Jawel” is het antwoord. Ze kunnen toch moeilijk zeggen, dat ze bang voor dien stoelenmatter zijn.

Als ze teruglopen begint het al te donkeren. In het Westen is de lucht nog licht, maar in het Oosten glimt al een enkele ster. Het water van de vaart ligt zonder rimpel. 't Is vredig stil over 't veld. Er loeit ergens een koe en van uit Terpdorp klinkt het ratelen van de wielen van Leenderts melkwagen. De jongens lopen, hun armen om elkaar schouder, dicht tegen elkaar, door de milde stilte van de mooie Mei-avond. Als ze dichter bij het dorp komen, zien ze licht schijnen door de ruitjes van de roef van den stoelenmatter.

„We lopen er stil voorbij”, waarschuwt Kees. Hij praat zachtjes. Het donker begint nu snel te vallen en alles lijkt geheimzinnig, om dat kleine scheepje. Als ze er vlak bij zijn gaan de jongens onwillekeurig in 't gras van de wegkant lopen, dan hoor je de voetstappen zo niet. Kees loopt voorop en Johan er vlak achter. Alles gaat goed. Maar dan ineens schuift een hand het luik in 't dak van 't roefje open, er klinkt gestommel en in 't licht van de petroleumlamp, dat nu naar boven straalt, zien de jongens de korte gestalte van den stoelenmatter. De man, die even op 't dek wat zoekt, merkt natuurlijk de kwajongens helemaal niet, maar Kees en Johan schrikken beiden zó van dat plotselinge geschuif en gestommel, dat ze 't tegelijk op een lopen zetten. Dat is heel dom van hen, want de zwarte krulharige hond, die stil had liggen dommelen, schokt nu plots wakker, begint vervaarlijk te blaffen en rent in de richting van de vluchtende jongens. De stoelenmatter springt haastig van boord om te zien wat dit rumoer in de avondstilte beduidt. Hij ziet de twee vluchtenden en Moor er vlak achter. Eén jongen klimt als een aap zo vlug over een hek, de andere is er met een lenige zwaai omheen gekomen. Ze verdwijnen in de donkerte van het weiland.

Dadelijk fluit hij Moor terug. Hij weet niet wie het zijn; hij had ze helemaal niet gemerkt, toen ze de weg afkwamen. 't Kunnen best jongens zijn van klanten uit 't dorp.

Kees en Johan zijn 't weiland ingerend. Hun snelle voetstappen klinken dof in 't gras. Een kalf huppelt met dolle sprongen weg. Dan komen ze voor een sloot. Johan is er in één sprong over, maar Kees heeft de boze hond vlak achter zich. In zijn angst glijdt hij uit, terwijl hij zal springen. Op zijn knieën komt hij aan de overkant, zijn beide voeten duiken éven in 't water. Van schrik ontvalt Kees een vloek, dan krabbelt hij omhoog en staat met natte voeten naast Johan.

De hond gehoorzaamt nu eindelijk aan 't dringend fluiten van zijn baas en gaat terug.

Daar staan ze nu in 't zwijgend donker van de avond, hun harten nog bonzend van het harde lopen en van de schrik.

Maar Johan is het meest nog geschrokken van de vloek, die Kees zoëven zei. „Je mag niet vloeken”, zegt hij tegen Kees, maar die hoort het niet eens. Die heeft haastig zijn klompen uitgeschopt, zijn natte sokken uitgewurmd en begint plotseling, in elke hand een sok, een woeste Indidanendans uit te voeren. Hij zwaait met zijn armen en stoot allerlei dwaze geluiden uit. Johan wil hem tegenhouden: „Doe niet zo gek, jò!” zegt hij korzelig. „We moeten naar huis.”

Maar Kees is door 't dolle heen. „We gaan nog niet naar huis, nog lange niet!” begint hij te zingen.

Johan blijft nog even staan en dan schijnt Kees' wilde bui ook zo ineens weer voorbij te zijn. Hij houdt op met dansen, wringt zijn sokken uit, steekt er in elke broekzak één, en zegt, net alsof er niets gebeurd is: „Kom, Johan, we gaan die kant om, achter de school langs en zo naar de weg.”

Johan gaat dadelijk mee. Terwijl ze in 't donker moeilijk door 't onvlakke weiland lopen, denkt Johan aan de woorden van zijn vader. Als iemand vloekte, en je zei er niets van, dan was je méé schuldig. Kees had er zo pas niet eens naar geluisterd, toen hij wat gezegd had. Maar 't was zo vreemd om er nu nog eens wéér wat van te zeggen. Wat moest Kees dan wel denken? Die zou het zelf wel al lang weer vergeten zijn. Misschien zou hij zeggen: „Pas maar op jezelf.”

„Wat is 't donker”, zegt Kees dan.

Johan schrikt uit zijn gepeins op. „Nóu”, zegt hij. Hij zegt het zacht. 't Is net of de stilte maakt, dat je niet luid durft spreken.

Aan de andere kant van de sloot lopen een paar koeien; je kunt het witte van hun bonte kleur scheme-

rig zien, maar je hoort ze, al grazend, duidelijk het gras afscheuren. Dan vliegt er plotseling een wilde eend uit een sloot. Dat maakt altijd een geweldig rumoer. Kees schrikt er zo van, dat hij tegen Johan opspringt. Die tuimelt haast onderstboven.

„Wat schròk ik daar”, bekent Kees, terwijl hij Johan nog bij diens arm vasthoudt.

Maar dan begint Johan te lachen. Kees lacht dadelijk mee. Ze stoten elkaar aan, proberen door griezelige geluiden elkaar bang te maken in 't donker, en in dat wilde spel lacht Johan zijn zorg weg.

Als ze weer kalm op de grindweg lopen, en dichtbij 't schoolhuis zijn, nemen ze met een vrolijk „Hallo!” afscheid van elkaar.

Maar 's avonds in bed moet Johan er toch weer aan denken. Hij had er wat van móéten zeggen tegen Kees. Nu, onder de dekens, weet hij precies hoe hij 't had moeten doen. Ja, nú, maar nú was het te laat.

Als Kees en Johan de volgende dag rustig in school zitten, gooit de stoelenmatter het meer-touw van zijn scheepje los. Hij heeft zijn gerepareerde stoelen in het dorp afgeleverd en kan nu weer verder trekken. Ticheldorp is nu zijn doel. De lange magere vrouw houdt het roer en Moor ligt op 't voordek, zijn kop op de voorpoten. Langzaam duwt de man zijn schip met de vaarboom vooruit door de stille vaart, zonder dat hij weet dat twee Terpdorpse jongens zijn vertrek met blijdschap zullen begroeten.

Ze bemerken het dadelijk als Johan, uit school, Kees tot aan de hoek brengt.

„We kunnen vanavond gerust naar Janus gaan”, vindt Kees.

„Direct na schooltijd dan”, stelt Johan vast.

Moeder maakt eerst wel wat bezwaar. Ze kent Janus niet zo goed en hij gaat nooit naar kerk.

Maar vader zegt: „Hij houdt van vogels en dieren, hij is vriendelijk tegen de jongens, laat ze er maar heen gaan.”

Dan vindt moeder het ook goed en zo lopen de beide jongens dan die middag samen op de grindweg.

Janus is in zijn tuintje bezig, als hij de jongens ziet aankomen op het polderdijkje. Hij werkt rustig door en doet net alsof hij ze niet bemerkt.

Dan piept het groengeverfde hekje open. Krul ligt ineengerold voor de deur van 't huis. Hij beweegt zich niet, alleen kijken zijn roodachtige ogen de jongens aan. Neus, die vastligt aan een ketting, begint echter woest te blaffen. Janus keert zich dadelijk om, maar opzettelijk zó, dat hij met de rug naar de jongens komt te staan. Hij wacht even met de hond te verbieden. Johan en Kees lopen het smalle greppelpaadje tussen twee groentebedden door, naar hem toe. Als ze heel dicht bij hem zijn, zegt hij pas: „Koést, Neus!” Neus is dadelijk stil en dan is Kees vlak achter Janus en zegt, een beetje verwonderd omdat Janus hen niet bemerkt: „Goeiemiddag!”

Maar dan doet Janus een dwaze lichtsprong, zijn schoffel laat hij vallen, hij stoot een lelijk geluid uit en roept: „Oh, wat schrik ik daar!”

Kees is wèrkelijk geschrokken en Johan staat ook even dwaas te kijken, maar meteen barst Janus in zo'n hartelijk lachen uit, dat de jongens allebei méélachen en Neus weer opnieuw begint te keer te gaan.

„Ziezo, dat is een luidruchtig begin”, zegt Janus dan. „En nu gaan we mijn dieren es bekijken.”

Janus loopt naar Neus toe, maakt de ketting los van de halsband en in een ogenblik springt de lenige hond in soepele wijde sprongen om hem heen.

„Af!” zegt Janus en Neus gaat onmiddellijk aan zijn voeten liggen. „Neus is een beste speurder”, vertelt hij dan. „Willen jullie dat eens zien?”

De jongens zijn dadelijk vol belangstelling.

„Houd jij 'm eens vast, Johan”, gebiedt Janus.

Johan houdt de hond aan zijn halsband vast.

„Goed volk, hoor”, zegt Janus nog, maar Neus voelt zich dadelijk thuis bij Johan. Die streelt hem over zijn mooie kop, klopt hem eens op de hals.

Kees doet het ook, maar als Neus zijn beweeglijke kop plots naar hem toebeweegt, trekt hij zijn hand schichtig in.

„Nou kruip ik weg, hoor”, zegt Janus.

Johan is bij Neus neergeknield en spreekt zacht vriendelijke woordjes. Wat een mooie ogen heeft hij, denkt Johan, en het zijge gele haar is zo zacht. Neus schurkt vertrouwelijk dicht tegen hem aan.

„'k Wou, dat wij zo'n hond hadden”, zegt hij tegen Kees, die een eindje is weggelopen, om te kunnen zien waar Janus zich gaat verstoppen.

Kees wacht even en zegt dan: „Nou is Janus weg, hoor, je kunt dat beest nu wel loslaten.”

„Dat béést”, zegt Johan verontwaardigd, „hij is gauw zo mooi als jij.”

„Ja, 'k wou dat ik zo'n mooie kop had”, zegt Kees.

Nu lacht Johan weer en zegt, net alsof hij een strenge schoolmeester is: „Geen lelijke woorden, Keesje.”

Hij laat Neus los.

„Zoek báásje!” commandeert Kees.

Johan zegt het ook.

Even aarzelt Neus, dan houdt hij zijn kop dichtbij de grond en zonder zich te vergissen steekt hij schuin het weiland over, precies waar Janus gelopen heeft, bemerkt Kees. 't Duurt maar heel even of hij staat blaffend voor wat wilgenstruikgewas, waarachter Janus zich verscholen heeft.

Samen komen ze terug.

„Nòg eens”, vinden de jongens, en het spelletje wordt opnieuw gespeeld.

„Geef me je pet eens”, zegt Janus tegen Kees, „en kruip jij dan es weg.”

In een ommezien is Kees verdwenen. Maar als Janus aan Neus de pet heeft laten ruiken, duurt het ook maar eventjes of Neus heeft Kees al opgespoord.

Nu is het de beurt van Johan.

En dan wil Kees nog eens.

Wat genieten de jongens en Janus heeft schik in hun plezier. Hij laat Neus zelfs een lucifer opsporen.

Dan gaan ze naar de konijnen toe.

Twee mooi gevlekte Lotharingers zitten in 't ene hok, vier half wit-half grijze Hollanders in 't hok er naast. Fijne diertjes zijn het en goed verzorgd.

Janus vertelt de kenmerken, waaraan je kunt zien, dat dit raskonijnen zijn. Johan is vol aandacht.

Kees probeert ondertussen of Neus voor hem ook niet wat op wil sporen. 't Gelukt hem twee keer.

Janus en Johan staan nu bij de duiven; ze laten Kees stil geworden met Neus.

Ik wil zelf es wegkruipen en afwachten of Neus mij ook vindt denkt Kees. Als de hond dichtbij Janus blijft stilstaan, probeert Kees stiekem weg te komen. Langzaam loopt hij naar de muur van Janus' huis. Als hij maar eerst om de hoek is, dan zal hij wegrennen naar dat wilgenbosje en, net als Janus, daarin wegkruipen. Neus staat belangstellend naar 't gefladder van de duiven te kijken, hij merkt niet, dat Kees al bijna tot aan de hoek is. Kees heeft geen oog van hem af, nog een paar stappen en hij zal vliegensvlug wegrennen, hij zet zich schrap en wèg.....

Maar had hij nu, in plaats van achter zich, ook eens even vóór zich gekeken, dan zou hij nog net gezien hebben, dat Gisela met een emmertje de deur uitkwam. Nu is een botsing onvermijdelijk.

Voordat Kees precies weet wat er gebeurt, ligt hij onderstboven in het bleekveldje, hoort hij een emmertje rollen en een luid: „Oóh, jòngen!”

Neus hoort Gisela's verschrikte kreet dadelijk, en nijdig grommend rent hij haar kant uit. Kees kan zo gauw niet omhoogstropelen of Neus heeft hem al stevig in zijn rug beet; zijn kiel scheurt.

„Help!” schreeuwt hij en dan is er onmiddellijk Janus' stem, die de hond commandeert los te laten.

Met een ontsteld gezicht komt Kees nu overeind en Janus, die zo gauw niet begrijpt wat er gebeurde, barst in een hartelijk lachen uit.

Gisela vertelt, nu zelf ook lachend, hoe het ongeluk zich toegedragen heeft, en Kees, blij, dat er niemand boos op hem is, lacht, een beetje zuurzoet, ook mee.

Johan zoekt het weggerolde emmertje op en Neus staat, zijn kop een beetje scheef, te kijken, alsof hij van die dwaze mensenwereld niets begrijpt.

„Ga jij de geit nu maar melken”, plaagt Gisela Johan.

„Dat kàn ik niet”, zegt die, maar Kees, blij, dat hij wat voor Gisela kan doen, zegt dadelijk: „Ik zal 't wel even doen.”

Janus is intussen op het lage hekje, aan de ene kant van 't bleekveldje, gaan zitten. Zijn gezicht lacht nog en geheimzinnig zegt hij: „Die Kees werd nog maar door een hond aangevallen. Ik heb dat zelfde eens beleefd met een tijger!”

„Een tijger?!” zeggen de jongens tegelijk. En Johan, die bedenkt dat Janus hen voor de gek wil houden, zegt daarna: „Hier op dit polderdijkje, zeker?”

Gisela lacht en zegt: „Vader maakt jullie wat wijs, hoor.”

„Nee, héus niet!” protesteert Janus. „Ik heb het Gisela nooit verteld. Meisjes krijgen 't zo gauw op haar zenuwen, zie je. Maar jullie durf ik het wel te vertellen.”

„Ja, toe Janus”, moedigen de jongens aan.

„Nou, ik was toen in 't buitenland. Daar heb je oerwouden, zie je. Daar lopen geen hazen en konijnen in, maar tijgers en beren. Nou, ik moest toen op 'n avond laat nog een boodschap doen bij een boswachter, die midden in zo'n groot bos woonde. Ik ben nu vergeten, welke boodschap dat precies was. 't Is ook al zo lang geleden, moet jullie rekenen. Misschien wel 'n tachtig jaar.”

„Asjebliéft”, vindt Kees.

„k Heb al een oud vadertje”, grapt Gisela.

„Nou ja, laat het dan wat kórter geleden zijn, bij

voorbeeld honderd jaar, dat doet er ook niet toe", gaat Janus onverstoord verder.

Johan lacht en zegt: „Ga maar door, Janus, ik geloof er alles van.”

„Jij bent een flinke kerel!” prijst Janus. „Nou, ik moest dan naar dien boswachter, hé? Ik deed mijn boodschap en toen moest ik nog terug. 't Begon al aardig donker te worden en ik voelde me niet zo erg op mijn gemak. Een keer schrok ik erg toen een paar vogels van tussen de takken opvlogen. Ik knikte helemaal in mekaar en toen begon ik maar vlug te lopen. Dat was stom, zie je, want toen verloor ik de goede weg en in plaats dat ik dichterbij huis kwam, raakte ik hoe langer hoe meer in 't dichtst van 't bos verward. Nou, ik voelde me niks lekker. En toen 'k daar dan zo in dat akelige donker voortkraste, meende ik telkens, dat er iets achter me was.”

Janus is zachter beginnen te praten. Hij kijkt erg geheimzinnig. Johan luistert geïnteresseerd toe. Kees' gezicht staat vol spanning. Ze vergeten beiden, dat Janus ze natuurlijk wat op de mouw speldt. Neus ligt aan Janus' voeten en Gisela staat, met een lach om haar mond, tegen de deurpost geleund.

Janus buigt zich wat voorover, gebaart met zijn armen. Zijn stem klinkt diep en somber: „Ja, werkelijk, ik hóórde wat. Zacht gekraak..... kràk..... kràk..... kràk..... Brrrr, ik bleef stokstijf staan en 't haar stond me rechtop op mijn kop. Ik loerde voorzichtig achter mij. Gloeide daar niet wat in 't donker? Waren dat twee groenachtige vonken? Ik kéék en kéék..... Já, die gloedingen bewógen, ze kwamen heel zacht en langzaam naar me toe. Ik hield mijn adem in en mijn hart bonsde, zodat ik meende, dat het hele oerwoud het wel horen moest. 't Kwam dichterbij..... nòg dichterbij..... nog dichterbij..... Toen merkte ik, dat het een tijgerkop was, een afschuwelijke, een afgrijselijke tijgerkop.”

Weer wacht Janus even. De jongens hebben zich, vol spanning, naar hem toegebogen.

„Ik hijgde van angst. Dat ellendige ondieer was nog slechts een paar meter van me af. Toen inééns sprong hij, ik voelde een stekende pijn, en merkte dat ik langzaam meegesleurd werd. Mijn hart stond bijna stil, maar toen bedacht ik, dat ik mijn revolver in mijn broekzak droeg. Voorzichtig tastte mijn hand er naar. Een dof gebrom steeg uit de tijgerkeel op, mijn hoofd bonsde tegen een boomwortel. Toch gelukte het mij, het wapen te grijpen. Terwijl ik gestadig verder gesleept werd, bedacht ik, hoe ik het beest vlák door zijn oog zou schieten, dan was 't meteen mórdsdood, begrijp je. Voorzichtig probeerde ik mijn arm in de goeie richting te bewegen; ik had de vinger aan de trekker. Héél..... héél..... héél voorzichtig kwam mijn hand verder. Ik keek met angstige spanning naar die glimmergroene brilleglazen van het ondieer. Nog éven...”

Kees leest Janus de woorden van zijn lippen. Hij merkt er niets van, dat hij onwillekeurig dezelfde gezichten trekt als Janus.

„Nog éven..... já, nú moest het gebeuren. Mijn vinger spánt zich en tóen..... een knâl, oorverdovend. En wat gebeurt er?!..... Van dat schot werd ik wàkker”, zegt Janus plots met doodgewone stem.

De jongens staan nog even doodstil voor de grap pas goed tot hen doordringt.

Dan beginnen ze allebei te lachen.

„'t Was een droom”, zegt Kees.

„Of niét”, zegt Johan lachend.

„Kom, we gaan de geit melken”, zegt Janus, die nog net doet, alsof er niets gebeurd is.

Kees kan wel melken, maar de geit, er aan gewend, dat alleen Gisela haar melkt, is onrustig. Telkens als Kees beginnen zal, doet ze een paar stappen vooruit.

„Sta stil, beest”, moppert Kees.

„Wacht maar”, zegt Janus, „ik pak 'm wel even

beet." Hij houdt de geit bij de halsband, maar 't dier doet een paar stappen achteruit, buigt de kop en vóór Janus op zij kan gaan, stoot ze de stevige kop met geweld tegen Janus' been. „Au!" zegt Janus, en half-boos moppert hij een vloek.

Johan schrikt erg. Janus vloékt. Nu moet hij er wat van zeggen. Zei vader dat niet? En had hij zich dat zelf ook niet vast voorgenomen? Maar hij kon dat toch niet tegen Jánus zeggen. Hij had gedacht aan jongens van school, maar niet aan Jánus. Die was immers zo aardig tegen hen geweest, nu kon je hem toch niet kwáád maken.

Kees is al begonnen met melken. De geit staat rustig.

Dan trekt Gisela Johan aan zijn oor. „Wat kijk je benauwd", zegt ze. „Nog onder de indruk van vaders tijger?"

„Nee, hoor!" weert Johan af, maar hij durft niet te zeggen, waarover hij dan denkt. Van ter zij kijkt hij naar Gisela. Zou die wel bemerkt hebben, dat Janus vloekte? Of zou dat haar niets kunnen schelen? En Kees? Die melkt in volle aandacht verder. Zou hij 't dan alleen maar erg vinden? Zou vloeken dan toch niet zo erg zijn als vader gezegd had?

Het melken is gedaan en als ze, voorzichtig, het emmertje voor Gisela in de keuken hebben gebracht, worden Johans gedachten afgeleid doordat ze Janus' jachtgeweren tegen de muur zien hangen. Als ze die nog even bekeken hebben, zegt Janus: „Nou wordt het jullie tijd om naar huis te gaan, jongens. Anders wordt meestersjuffrouw ongerust."

Dan bemerken de jongens, dat het al laat is. Haastig nemen ze afscheid en lopen, 't polderdijkje af, naar huis. Kees praat druk, maar Johan is stil. Als Kees het bemerkt en er naar vraagt, zegt Johan: „Heb jij wel gehoord, dat Janus vloekte?"

Kees kijkt even verwonderd naar Johans ernstig

gezicht en zegt dan luchtig: „Toen die gekke geit hem stootte, hè? Nou, als een koe, Berend, onze arbeider, trapt of zo, dan vloekt hij ook wel es.”

„'t Måg niet”, zegt Johan.

„Moet zo'n beest je maar es pijn doen”, houdt Kees vol. „En méesters vinden dat ook erger dan gewone mensen”, verklaart hij dan.

Johan weet niet wat hij zeggen moet, maar Kees, die bang is, dat Johan menen zal, dat hij iets verkeerd van zijn vader wilde zeggen, legt zijn arm op Johans schouder en zegt: „Maar jou vader is de beste meester van de hele wereld.”

Johan lacht even. Hij hóúdt van zijn vader en alle jongens uit Terpdorp houden veel van meester Velzen.

Als ze thuiskomen, vertelt Johan druk over alle avonturen, die ze beleefd hebben. Het droomverhaal van Janus vertelt hij prachtig na. Vader en moeder lachen er hartelijk om. Maar 's avonds in bed ligt hij nog te piekeren over die vloek van Janus. Hij had immers wel vriendelijk kunnen zeggen: niet vloeken, Janus. Nu, in bed, lijkt de zaak hem zo eenvoudig. Nu zou hij wel durven. „De Heere zal niet onschuldig houden”, stond in de tien geboden. Zou God nu boos zijn op Janus? Die gedachte maakt Johan ongerust. Janus was immers zo leuk geweest en hij hield van dieren. Dat had vader vanmiddag ook nog gezegd. Zou hij 't nog tegen Janus zeggen, als hij hem weer eens tegenkwam? Neen, dat kon niet best; Janus zou 't al lang vergeten zijn. Neen, als hij Janus nu wéér eens hoorde vloeken, dàn zou hij 't zeker zeggen. Maar dat had hij zich ook al vaker voorgenomen. 't Zou het mooiste wezen, dat Janus maar nóóit meer vloekte. Dat was voor Janus ook het beste.

Buiten daalt de nacht. Sterren schitteren in het donkere blauw. Johan bemerkt het niet meer. Moe van zijn peinzen is hij onbemerkt ingeslapen.

Juni.

Dicht en sappig staat het hoge gras in de uitgestrekte weilanden om Terpdorp. De stukken, die beweid worden, gelijken afgesleten plekken in een kleed van fluweel. De „hooilanden” zijn bijna onbetreden en 't gras staat er hoog en ongeschonden. 't Is een groei-zame Meimaand geweest en nu 't Juni is, zijn Boersma en Tjeerd de weilanden nog eens langs gelopen.

„We gaan maaien”, was Boersma's kort besluit.

Op de boerderij heerst nu een grote bedrijvigheid. Alles staat er in het teken van de hooitijd. De maai-machines, door den smid grondig nagekeken, worden klaargezet. Er moet een extra-werkpaard worden gehuurd.

Kees en Johan mogen 't samen van Alkema, den veehandelaar, halen.

Er moeten extra-werkkrachten komen.

Van te voren heeft Boersma dit alles al geregeld, maar even schijnt 't plan in de war te zullen lopen, als een der arbeiders bericht van verhindering zendt.

„Hoe kàn 't zo raar”, moppert Boersma, maar dadelijk is hij ook al weer besloten. In de hooitijd moet je nu eenmaal vlùg kunnen beslissen. „Zeg, Kees, als jij met Johan het paard haalt, loop dan even bij Janus

Veldstra aan en vraag hem of hij al in de hooiing besteld is. Anders kan hij hier wel komen."

's Middags, direct na schooltijd, gaan de jongens op pad. Eerst naar Janus en die is dadelijk bereid om te komen. Hij had zich nog bij niemand besteld.

„Niet even blijven?" vraagt hij, als hij ziet, dat de jongens van plan zijn direct weer te vertrekken.

„Kan niet", zegt Kees, „we moeten een paard halen bij Alkema."

„Pas maar op", waarschuwt Janus, „ga maar niet met die knol op hol."

Johan streelt nog vlug even Neus over zijn mooie kop en haalt met een drafje Kees weer in, die alvast 't polderdijkje weer is opgelopen. „Boeren hebben nu eenmaal haast", plaagt hij Kees.

Kees lacht, maar 't schijnt werkelijk, of door de drukte en toebereidselen bij hem thuis, de boerenwerklust in hooitijd, ook hem te pakken heeft. Hij loopt vlug en kijkt gewichtig.

„Weet jij hoe 'n paard of 't is?" vraagt Johan dan.

„Een bruine bles" weet Kees, „'t moet een mak beestje zijn."

„Nou, als ie maar stèrk is", vindt Johan.

Alkema is thuis. De jongens kunnen 't paard meekrijgen. „Maar voorzichtig, hoor", zegt Alkema met zijn bulderstem. „'t Beest is zo mak als een lam, maar jullie haalt er geen kwajongensstreken mee uit!"

„Kunnen we er op zitten?" vraagt Kees.

„Jawel, red je maar", zegt Alkema onverschillig.

Kees heeft Bles al bij de halster. Ze stappen 't erf af. Alkema is al weer in de schuur.

„Zullen we eens proberen?" stelt Kees voor. Hij leidt Bles naast 't hek. Daar klimmen ze beiden op en dan, met een vlugge beenzwaai, zit eerst Kees en dan Johan op de brede paarderug. Johan heeft Kees om diens middel vast en Kees houdt een lok manen stevig beet. Bles laat alles rustig geworden.

„Vort”, commandeert Kees.

De zware, brede paardenhoeven klossen op de grindweg in rustige regelmaat.

„’t Gaat fijn”, zegt Johan.

„Zal ik hem eens laten draven?” oppert Kees. Hij wacht het antwoord niet af. Met zijn vlakke hand kletst hij ’t dier op de gladde, gevulde zijde. Nòg een keer, en Bles begint een sukkeldrafje. Nu wordt het moeilijker voor Johan om te blijven zitten. Met zijn knieën houdt hij zich zo stevig mogelijk vast. Kees doet hetzelfde. Als je met de handen de manen te stijf vasthoudt of de paardehals vastgrijpt lig je er zó maar af, weet hij wel.

’t Gaat gelukkig goed, maar Johan is toch blij als ze het erf oprijden.

Daar is Tjeerd, die hen er afhelpt.

„Gaan jullie nog even mee?” vraagt die dan.

„Waarheen?” vragen ze tegelijk.

„Even dit eerste stuk weiland afzoeken en de hoeven bijmaaien”, legt Tjeerd uit.

De jongens begrijpen wel wat hij bedoelt. Tussen het hoge gras liggen nog nesten van de weidevogels.

Wanneer morgen vroeg het vlijmscherpe maaimachines door ’t gras snijdt, kan dat de dood voor broedende en jonge vogels betekenen. Verscheidene boeren in Terpdorp laten daarom eerst de weiden afzoeken.

Voorzichtig lopen Tjeerd en de jongens door ’t hoge gras. Tjeerd vindt er vijf nesten. Drie van scholteksters en twee van grutto’s. Eén grutto is zó broeds, dat ze pas opvliegt als Tjeerd er vlak bij is. Johan vindt een eendennest en Kees ontdekt een nest met jonge leuweriken. Maar als hij haastig naar Johan loopt om dat te vertellen, kan hij ’t niet terugvinden. Pas als Tjeerd precies op ’t plekje gaat staan waar Kees stond, ontdekt die het weer. Op een afstand van ongeveer vijf meter zetten ze een tak in de grond.

Als ze nu morgen héél vroeg beginnen te maaien, betekenen die takjes waarschuwingen om even op te letten. Tjeerd zal zelf in dit stuk de paarden mennen, hij weet dus waar de takjes zo ongeveer staan.

En dan begint, niet alleen bij Boersma, maar overal rond Terpdorp, het gerikketik van de machines. Het hoge gras valt in lange rechte rijen en versterft in de warme zomerzon. Na enkele dagen hangt er over de landen een prettige geur van zomers hooi, is er rond het dorp een levendig beweeg van druk werkende mensen, rijden er door de dorpsstraat, krakend en piepend hóógopgeladen wagens.

Kees heeft die dagen vrij van school. „Landbouwverlof” noemt hij het met een deftig woord. Er missen op school, in de hoogste klas, méér jongens.

Johan had óók graag vrij willen hebben, maar já, als je vader meester is, kun je geen landbouwverlof krijgen. Zodra de school uit is gaat hij echter naar Boersma's hooiland.

Vrouw Boersma staat dan al naar hem uit te kijken. 't Is dan net theetijd en hij mag de zware ketel en een korf met kommetjes en boterhammen meenemen. Dat spaart vrouw Boersma een reis uit. Die moet dan met twee extra-melksters de koeien melken. Manvolk is daarvoor in de hooitijd niet beschikbaar.

Johan geniet al bij voorbaat als hij met zijn begeerde vracht aan komt lopen. Die Janus en Tjeerd zijn twee grappenmakers, daar kun je wát een schik mee maken. Kees wuift al met zijn hooihark en als de mannen dat zien, steken ze allemaal hun hark omhoog. Zelfs Boersma, de báás, neemt daar even de tijd voor. Alleen Berend, de arbeider, doet niet aan dat flauwe gedoe mee.

Vlug worden nu de harken met de steel in de grond gestoken. Johan zet zijn buit in de schaduw van een lege wagen en de werkers laten er zich omheen vallen. Ze zuchten allemaal even. 't Valt ook niet mee, zo'n

hele dag in de hete zon hard te werken. Ze zijn allemaal even roodbruin verbrand. Johan zelf ook, al moet hij 't tegen de anderen afleggen.

't Wordt een gezellig schafttijdje. Tjeerd verzint allerlei grappen. Hij knijpt van een stuk papier uit de boterhammand een harde prop en als Janus zijn sterke armen eens heerlijk uitrekt en daarbij geweldig gaapt, mikt hij het propje nèt in diens mond. Janus schrikt er van, spuwt het papier met een fraaie bocht net over Kees' hoofd en buigt zich op zijn knieën voorover om Tjeerd te grijpen. Dan schuift Johan haastig de lege ketel vlak achter Janus. Als diens greep naar Tjeerd mis is, laat hij zich gemakkelijk terugvallen, nèt op de ketel. Van schrik springt hij weer rechtop. Ze lachen allemaal luidruchtig. Zelfs Berend trekt zijn gezicht in een vreemde plooi.

Janus wil Johan pakken. „Lelijke schoolmeester!” brult hij vervaarlijk. Johan staat al lachend aan de andere kant van de wagen.

Maar dan zegt Boersma: „Voortmaken, mannen.” En dat is het sein om de arbeid te hervatten.

Johan heeft nu ook een hark. Hij werkt naast Kees. Regelmatig krassen hun harken over de droge dorre stoppels, het geurige hooi zorgvuldig meenemend.

Boersma en Janus zijn met Bles bezig een lange opgeharkte strook hooi in „oppers” te trekken. Straks kunnen er een paar wagens volgeladen worden en naar de schuur gereden.

Als 't zo ver is begint de avond al te vallen. Er heerst nu een wondere rust in de verre omtrek rond Terpdorp. Boven de slóten hangt een lichte nevel. Tjeerd rijdt met een volle wagen voorop. Boersma loopt er achter. Kees is bij hem met de lege ketel in zijn hand. Dan komt Janus met een volle krakende wagen. Johan zit op de bok. Janus loopt, de teugels losjes in zijn hand, er naast. De laatste vracht rijdt Berend.

Janus vertelt aan Johan, dat zijn Lotharinger jongen heeft. Johan kan er wel twee van krijgen, belooft hij gul.

Johan glundert. „Fijn!” zegt hij. „Ik zal vader vragen of 't mag.”

„'t Mag vast”, raadt Janus.

Dan moeten ze over een smalle dam. Tjeerds wagen schudt en kraakt even. Je zou denken, dat hij viel. Maar een goed opgeladen wagen mag niet omvallen. Dàt is de hooier zijn trots en Tjeerd rijdt rustig verder.

Janus klakt met zijn tong om Bles aan te sporen. Die spant zijn spieren, de touwen trekken strak tot het uiterste, de hoge vracht wiebelt vervaarlijk, en dan ineens..... kràk..... daar breekt een touw van de trekzeel. Bles doet een vreemde zwaai, legt zijn oren in de nek, maar onmiddellijk heeft Janus hem al bij zijn bek. Johan ziet hoe Janus een korte vloek inslikt. De wagen heeft zijn evenwicht al hervonden en staat midden op de dam stil. Berend moppert omdat hij niet verder kan. Het ongemak is echter in een ogenblik verholpen, dan rijdt de stoet weer verder. Johan loopt nu naast Janus.

Hij loopt weer in stilte te peinzen. Nu had Janus al deze dagen, dat ze in 't hooi geweest waren niet gevloekt. Hij was bijna vergeten, dat Janus 't weleens gedaan had. En nu zo pas, was 't toch bijna weer zo geweest. Boersma had er bij gestaan en daarom had Janus zich nog nèt bedacht, begreep Johan wel. Dus Janus wist wel, dat 't niet mocht. Even komt er een boze gedachte in zijn hart op. Als Janus nú gevloekt had, dan had Boersma er vast wat van gezegd. Dat zou mooi geweest zijn. Dan behoefde hij 't niet te doen. Hij kreeg ook jonge konijnen, immers. Johan voelt wel, dat die gedachte niet goed is. En bovendien, als iemand háást vloekte, dat was misschien wel even erg.

„Slaperig?” hoort hij Janus' stem dan ineens.

„Nee, hoor”, zegt hij en rekt zijn jonge armen, als wil hij zijn gedachten afschudden.

„Nou, je liep toch haast te slapen”, houdt Janus vol.

„Toch niet!” weert Johan af.

„Nou, misschien liep je ook wel diep te praktizieren. hoor. Jij wordt later nog wel es professor”, plaagt Janus.

Dan komt Kees ook, van de voorste wagen, aangelopen. Hij hoort Janus' laatste woord en zegt: „Professor in de weetnietkunde.”

„Ja, dat ben jij!” zegt Janus lachend. „Maar hier, dit schoolmeesterke hier, wordt nog eens de roem van Terpdorp.”

„'t Zal wel!” zegt Johan.

Dan zijn ze bij de boerderij. Daar staat juffrouw Velzen met vrouw Boersma te praten. Als Johan haar ziet, loopt hij vlug naar haar toe.

„Hallo, moeder!” roept hij.

„Zo, jongen”, zegt moeder vrolijk lachend.

„Hij spaart mij een knecht uit”, prijst Boersma.

Johan lacht wat, maar vindt het toch fijn, dat Boersma dat zegt. Dan groeten ze de anderen.

„Tot morgen!” roept Kees nog.

Fijn, met moeder gearmd, loopt Johan naar huis.

„Jongen, wat zal jij kunnen slapen na zo'n drukke middag”, zegt moeder.

„Nou”, veronderstelt Johan zelf ook en dan vertelt hij van de jonge konijnen, die hij van Janus mag hebben.

Moeder vindt het best. „Die Janus is maar goeie vrienden met jou”, vindt ze.

„Ja”, zegt Johan. En dan denkt hij met spijt er aan, dat Janus weer bijna gevloekt had. En, vréemd, hij durft het, zelfs in deze vertrouwelijke zomeravond, niet tegen moeder zeggen.

EEN ZOMERAVOND VOL VERTROUWELIJKHEID.

HOOFDSTUK IX.

Met hulp van vader heeft Johan een konijnenhok getimmerd. 't Staat achter 't huis tegen de schutting om 't bleekveldje. 't Is een fijn hok, vindt Johan zelf. Hij is er wàt trots op. Samen met Kees heeft hij het geverfd, mooi donkergroen. En 'n stuk asfalt hebben ze op 't dakje gespijkerd, voor 't inregenen. Gerard heeft ook mee mogen helpen. Diens voornaamste werk was geweest om op Ineke te passen, want die wilde maar telkens te dicht bij de natte verf komen. Nu mag hij later de konijnen ook eens voeren, heeft Johan beloofd.

Vanavond mag hij ze halen. De hooitijd is al weer voorbij. Janus werkt niet meer bij Boersma. De boeren hebben 't maar wàt fijn getroffen met 't weer. Er was volop zon geweest en 't was dróóg gebleven. Pas toen de meeste boeren 't hooi al in de schuur hadden, was 't beginnen te regenen. Een heerlijk verkwikkende regen op 't afgemaaide veld.

Boersma was echt dankbaar geweest. Hij had Johan beloofd, dat die zoveel en zo vaak hooi voor zijn konijnen mocht hebben als hij maar wilde. Vanmiddag heeft hij een armvol gehaald, dan kunnen de konijntjes zich daar vanavond maar lekker in wègknuffelen. Ze zijn nu groot genoeg om bij hun moeder vandaan te mogen.

Kees had vanmiddag gezegd, dat hij niet meekon. Hij moest met Tjeerd naar Ticheldorp, voor zijn vader. 't Speet Johan wel. Hij had graag gewild, dat Kees meeinging naar Janus. Een ritje met de wagen naar Ticheldorp had hem óók wel geleken. 't Was jammer, dat 't nu net zo trof, maar hij wilde Janus niet laten wachten. Die had gezegd, dat hij vanavond komen moest en hij was ook veel te blij, dat hij zijn lang begeerde diertjes straks in 't wachtende hokje zou mogen zetten.

Na 't avondeten gaat Johan met de lege boodschappenmand op stap. Hij heeft er wat hooi in gelegd, dan zitten ze straks lekker zacht. Hij wuift naar Gerard en Ineke en voelt zich den koning te rijk als hij de stille landweg inslaat.

't Is een prachtige zomeravond. Er is geen zuchtje wind. Het water van de vaart ligt als een klare spiegel. De koeien van Alkema staan dromerig aan de waterkant, boven hun roerloos spiegelbeeld. Over de weilanden klinkt de weemoedige roep van een verre kievit: „Kie-oe-iet!” Janus zit rustig te roken op het lage hekje langs 't bleekveld en Gisela heeft haar stoel achterovergewipt tegen de muur en is bezig met breiwerk. Krul ligt ineengerold aan Janus' voeten, Neus ligt slaperig voor zijn hok en Panter zit, zijn roodgeringde staart netjes om zijn poten, naast Gisela's stoel. Pronker, de pauw, loopt met driftige pasjes en slepende staart achter Johan aan, als die het hekje binnenkomt. Een paar duiven wieken met kleppende vleugelslag op.

Janus en Gisela blijven stil zitten in de rust van deze weldadige zomeravond. Ze knikken beiden even en zeggen „Goedenavond” en dan gaat Johan op de stoep zitten. Ze zwijgen alle drie. 't Is of niemand behoefte voelt iets te zeggen. De lucht in het Westen, boven de zeedijk, is diep rood gekleurd, een dakvenster van een boerderij fonkelt en glinstert alsof er vlam-

men uitsloegen. 't Is zo stil, dat je hier de kraaien, die rond de hoge iepen van Terpdorp vliegen, hoort krassen.

Dan vraagt Gisela: „Goed geleerd vandaag op school?”

„Nou”, zegt Johan.

„Wat voer jullie daar zo'n dag uit? Je vader vertelt zeker eerst?”

„Bijbelse geschiedenis eerst en toen rekenen en taal”, vertelt Johan.

„Wat vertelde je vader?” Er is een grote nieuwsgierigheid in Gisela's stem. Hoe had moeder niet vroeger die geschiedenissen verteld. Janus kijkt haar even aan en rookt dan rustig verder.

Johan weet niets van Gisela's verlangen. Hij moet zich werkelijk even bedenken, voor 't hem te binnen schiet wat vader verteld had.

„O ja”, zegt hij dan ineens, „het dochttertje van Jairus.”

„Vertel 't me maar eens”, dringt Gisela aan.

Op een ander ogenblik zou Johan het heel vreemd gevonden hebben, dat hij, als jongen, aan grote mensen Bijbelse geschiedenis zou gaan vertellen. Hij zou zeker niet gedurfd hebben. Welke jongen zou dat nu kunnen? Als je kameraden 't wisten, zouden ze je zeker uitlachen.

Maar de stilte van deze zomeravond weeft zo'n wondere vertrouwelikheden om hen heen, en Gisela kijkt hem zo vriendelijk aan, dat Johan onwillekeurig begint uit te leggen, wie Jairus was. En dan krijgt het verhaal hemzelf weer te pakken. Hij denkt weer aan vanmorgen, toen vader het vertelde. Vader kon prachtig vertellen. Dat meisje van Jairus was net zo oud als de meisjes uit de klas en hij had aan Klazien van den bakker gedacht, die vlak voor hem zat. Als die daar nu eens dood op dat rustbed gelegen had. Hij ziet het nu weer duidelijk voor zich en hij komt er

weer van onder de indruk, als hij Gisela vertelt, dat het dochtertje stierf.

't Is een vreemd groepje daar in de eenzaamheid van de wijde velden. Een gezonde, bruingebrande kwa-jongen op de stoep, een stoere, grote kerel op dat lage hekje, een luisterend meisje op de stoel. Neen, hier mag geen vierde om de hoek komen kijken. Johan weet zelf niet hoe mooi het tere verhaal in zijn kinderlijke jongenswoorden klinkt; hij ziet dat bijna dode meisje voor zich en het groot verlangen van den vader of die wondere Rabbi uit Nazareth nog zou kunnen helpen.

Gisela heeft haar breiwerk laten rusten. Ze heeft tranen in haar ogen. Als 't verhaal uit is en Johan zwijgt, blijft het stil.

Het diepe rood in 't Westen krijgt reeds matte tinten. Maar dan staat Janus op en zijn stem klinkt heel gewoon als hij zich uitrekt en zegt: „Hè, ik zit me stijf op dat harde plankje.”

De stille stemming van zoëven is ineens weg.

Gisela staat ook op en Johan neemt zijn lege mand.

't Is net of ze alle drie plotseling haast hebben gekregen.

Janus maakt het hok van de Lotharingsers al open. Eén voor één zoekt hij er twee mooie jongen uit. De voedster schurkt even door 't reeds donkere hok.

Johan zet zijn diertjes in de mand en er klinkt echt jongensachtige blijheid in zijn stem als hij zegt: „Vriendelijk bedankt, Janus.”

„Al goed”, zegt Janus. „Jij krijgt ze omdat ik weet, dat jij er goed voor zorgen zult.”

„En nou naar huis, hoor”, zegt Gisela. „Je moeder zal niet weten waar je blijft.”

„Nou, dàg dan”, zegt Johan.

„Je komt nog maar es terug, hoor!” roept Gisela nog.

„Ja!” roept Johan en zwaait met z'n hand. Dan loopt

hij vlug het polderdijkje af, maar als hij op de grindweg is, moet hij even blijven staan, om in zijn mand te gluren. De beide konijntjes zitten dicht tegen elkaar aan in 't donker. Hij streelt ze met zijn hand. Fijn, dat dit nu zijn diertjes zijn. Ineens krijgt hij weer haast. Af en toe loopt hij in een sukkeldraf. Dan hoort hij stemmen. Hij blijft staan. Er komen twee mensen aangewandeld. Vader en moeder bemerkt hij, en dadelijk roept hij: „Hållo!”

„Já, hoor”, hoort hij duidelijk vaders stem tegen moeder.

„Nou, konijnenboer, jij bent lang gebleven”, zegt vader als Johan bij hen is.

„Ik werd al een beetje ongerust”, bekent moeder.

„Wij hebben eerst wat zitten praten”, verdedigt Johan zich.

„'t Is niks, hoor, ik vertrouw jou wel”, zegt vader en geeft Johan een tik op zijn schouder, „doe nu je mand es open.”

Met zijn drieën gluren ze in de mand, maar 't is te donker geworden om goed te zien.

„Kom maar gauw mee naar huis”, spoort moeder aan.

Als vader en Johan de konijntjes in 't hokje zetten, ziet vader wel, dat het prachtige rasdiertjes zijn. Ze hebben mooie blauwzwarte snoetjes en oortjes en hun tekening is zuiver. „Hier kun je wel medailles mee winnen”, prijst hij, „pas er maar goed op.”

Ze sluiten 't hokje zorgvuldig.

„En nu is 't ook al hóóg tijd voor jou om naar bed te gaan”, zegt moeder.

In bed ligt Johan, als altijd, nog even na te soezen. Wat zou Janus gedacht hebben van zijn verhaal? Zou 't ook gek geleken hebben, dat hij daar zo zat te vertellen? Zou Janus nu niéts van de Bijbel geloven? Maar hij had er toch niet om gelachen.

't Was 'n vreemd-mooie avond geweest.

Postbode Van Royen stapt van zijn rijwiel, loopt het kiezelpaadje naar meester Velzens huis af en laat een brief in de bus glijden.

Juffrouw Velzen ziet hem weer wegfietsen en loopt naar de deur om te zien wat hij gebracht heeft. Elke morgen om deze tijd brengt de postbode wat. 't Gebeurt niet vaak, dat hij het meestershuis voorbijfietst.

Naar gewoonte neemt juffrouw Velzen dan ook de krant en wat drukwerkjes mee naar de kamer, als ze ziet, dat er een brief van oom Piet uit Gelderland bij is. Ze neemt er even de tijd voor, die te lezen, en als ze hem weer dichtvouwt, glimlacht ze. Dàt zal een verrassing voor de jongens zijn, denkt ze. Als meester uit school komt, zegt ze dadelijk: „Moet je eens lezen, man.”

Meester Velzen lacht ook als hij de brief uitheeft. „Dat moet gebeuren, niet?” zegt hij.

Als Johan binnenkomt, ziet hij aan hun gezichten, dat er iets bijzonders is.

„Zal ik je es wat vertellen?” vraagt moeder.

„Ja, jongen, da's niet zo best”, plaagt vader.

Johan ziet een beetje wantrouwend van moeder naar vader. Hebben ze hem er nu tussen of niet?

„Een brief van oom Piet”, zegt moeder dan weer.

Johan zegt nog niets, maar zijn ogen blijven vragen.

„Als je heel zoet bent, mag je er logeren”, plaagt vader weer.

Dan veert Johan op. „Wàt?” zegt hij luid.

„Ja juist. „Wàt” ”, gaat vader met plagen door, „„wat blijft u” zeggen we hier niet meer, hè?”

Johan schudt even met zijn hoofd, maar dan vertelt vader: oom Piet heeft hem en Kees uitgenodigd veertien dagen in Bosloo te komen.

Johan doet een dwaze lichtsprong. „Zal ik het Kees maar vertellen?” vraagt hij dan.

„Niet zo'n haast, jô”, kalmeert moeder.

„Ik zal zelf vanmiddag wel even naar Boersma toe”, stelt vader vast, „zolang moet je nog maar niets vertellen.”

't Brandt Johan 's middags op de tong, het prachtige geheim, maar hij houdt zich goed.

Na schooltijd zegt vader, heel gewoon: „Ik loop even met jullie mee naar jouw vader, Kees.”

Kees begrijpt niet waarom. Johan lacht zo geheimzinnig. 'n Beetje ongerust, gaat hij, in gedachten, zijn daden tijdens de laatste schooluren na; hij had toch niets op zijn geweten?

Boersma kijkt ook al vreemd op, als hij meester, dadelijk na schooltijd, ziet aankomen met Kees en Johan. Met een lege melkemmer in zijn hand, blijft hij hen staan opwachten.

Meester lacht. „Ik moet even met je praten over Kees.”

„Ondeugend geweest?” informeert Boersma.

Kees kijkt werkelijk een beetje benauwd als zijn vader hem onderzoekend aankijkt. Maar dan vertelt meester Velzen meteen zijn boodschap. Kees kan zijn oren niet geloven en kijkt erg achterdochtig naar meester. Stond die hem nu misschien nog lekker te plagen? Boersma zet zijn emmer neer, schuift zijn pet wat achterover, krabt zich eens achter 't oor en zegt dan: „Nou, meester, ik wéét 't haast niet. Is die oom

Piet er wel goed mee op de hoogte, wat hij zich op de hals haalt?"

Kees begint te lachen. Als zijn vader er een grapje van maakt, dan staan zijn kansen goed.

„We zouden hem in elk geval, eerst kunnen inlichten”, gaat meester op Boersma’s grapje in.

„Wil meester niet binnenkomen?” roept vrouw Boersma dan ineens.

Alle vier kijken ze achterom.

Meester schudt van neen en Boersma zegt: „Kom jij maar eens hier, moeder.”

Dan hoort vrouw Boersma het nieuws ook. Ze kijkt de beide jongens eens in hun verlangende ogen. „Nou, als ’t voor oom Piet niet te veel drukte is, dan moest het eigenlijk maar doorgaan, hé?” zegt ze vragend.

„Vooruit dan maar”, vindt Boersma.

Van louter plezier springt Kees Johan op zijn rug, zodat die bijna voorovertuimelt.

„Als je zo wild bent, mag het niet”, bromt Boersma en meester zegt: „Zo mogen we ze wel in een hokje met wat kippengaas oversturen. Anders wippen ze de trein nog uit.”

Wat gaan nu de dagen langzaam. Volgende week Vrijdag zal meester Velzen de jongens naar Bosloo brengen, en ’t lijkt hun toe, dat het nooit Vrijdag worden zal.

Johan heeft oom een lange brief geschreven en hij had dadelijk zijn koffer maar vast willen pakken.

Moeder had hem uitgelachen. „Zo’n haast heeft het niet en ik moet toch voor je kleren zorgen.”

De konijntjes, wie moet dáár nu op passen? had Johan zich afgevraagd. In de vakantie gingen vader en moeder met Gerard en Ineke naar grootvader.

Maar Tjeerd had gezegd: „Je zet het hok bij den boer in de schuur en dan zorg ik er zolang voor.”

Dat was een fijn aanbod en geholpen door Kees had hij het hok op Boersma’s kruiwagen verhuisd.

Eindelijk was het dan zo ver.

De Vrijdagmorgen in school ging roezemoezig voorbij met het opredderen van boeken en platen. Pas aan 't slot was het heerlijk stil geworden, toen meester een prachtig verhaal verteld had.

Nu staan Boersma en z'n vrouw bij meester op de stoep. Kees heeft zijn koffertje parmantig in de hand. Zo meteen komt de autobus langs. Johan komt ook al naar buiten. En dan is meester er ook al. De bus toert aan het andere eind van de buurt en groetend en nòg eens weer handen gevend, lopen ze met zijn allen naar de weg. En dan duurt het ook maar eventjes of met z'n drieën zitten ze in de snel weggrijdende autobus, nagewuifd door de achterblijvenden.

„Als ze nu maar weer zonder ongelukken mogen terugkomen”, zegt vrouw Boersma een beetje bezorgd.

„Zeg dat wel”, knikt juffrouw Velzen.

De jongens weten echter van de bezorgdheid hunner moeders niets. Ze zitten, genietend, in de bus, dan in de trein en ten slotte weer in een bus. Ze worden haast moe van 't kijken. Wat al nieuws hebben ze gezien. De typische overgang van de kleigrond naar de zandgrond, de brede stromende IJsel, de ruige bossen van de Veluwe. Hun hoofd is werkelijk een beetje soezerig als Johans vader zegt: „Nu zijn we er gauw.”

De autobus rijdt langs een brede weg, met hoge zanderige zijkanten, waar donkere dennen staan. Dan komt er een rij nieuwe villa's en zo ineens zijn ze in een winkelstraat. De chauffeur remt. Vader staat op, ze stappen uit en daar horen ze de vrolijke stem van oom Piet.

't Wordt een hartelijk handen geven.

„Geef maar hier je bagage”, zegt oom Piet en legt de koffertjes meteen op een kruiwagen. „Jan, vooruit maar met je vrachtje”, zegt hij tegen een jong knechtje.

Jan loopt met zijn kruiwagen voorop, dan komen Johan en Kees en achteraan lopen vader en oom, die al dadelijk in druk gesprek zijn. De twee broers zien elkaar ook niet zo vaak.

Dan rijdt Jan een brede steeg naast een grote groentenzaak in.

Hier is 't, begrijpt Johan dadelijk. Oom Piet heeft een zaak in de dorpsstraat, weet hij wel. Hij en Kees blijven staan wachten.

„Kom maar gauw”, zegt oom Piet dan.

Tante Nel komt bedrijvig aanlopen. Ze geeft Johan een zoen en Kees krijgt er ook een. Hij kleurt er van, maar voelt zich toch dadelijk op zijn gemak, bij deze vriendelijke, maar voor hem toch vreemde, oom en tante.

Na 't avondeten mogen ze de dorpsstraat in.

„Morgen gaan we naar de bossen”, belooft oom Piet, „maar dan moet je vader eerst weer naar de Friese klei terug.”

Vader lacht wat. Ze wandelen genoeglijk de dorpsstraat door. Er zijn heel wat wandelaars. „Allemaal vacantiemensen”, vertelt oom.

„Goedenavond”, klinkt dan ineens een stem.

Meester Velzen kijkt verrast op. „Hoe kom jij hier?” zegt hij verwonderd.

't Is een vriend uit Almelo, die daar plotseling voor hem staat. Oom Piet kent hem ook wel.

„Ja, ik ben hier met mijn jongens met vacantie”, legt hij uit.

Weldra is hij met vader in een druk gesprek gewikkeld. Johan en Kees blijven een beetje achter. Dan zien ze een prachtige winkel. Johan loopt er vlug heen. Er staan wel vijf aquaria voor met goudvissen. Eén is er bij met een thermometer er in. Daarin zwemmen wondermooie vissen. Sluierstaarten, raadt Johan. En in een hoek staat een grote koperen kooi met een groene papegaai er in. Vol belangstelling kijken de

beide jongens toe. Ze vergeten de hele wandeling. Pas als er achter hen een mijnheer en een juffrouw blijven stilstaan, kijkt Johan op en dan schiet hem met schrik te binnen, dat hij vader en oom niet meer ziet.

„Kom, Kees, waar is vader?” zegt hij haastig.

Samen lopen ze vlug langs het trottoir. Er zijn wandelaars genoeg, maar ze zien geen vader en oom. Ze voelen zich eensklaps heel verlaten en alleen, in de volle dorpsstraat. Gehaast lopen ze door tot ze op een plein komen, waarop verschillende straten uitkomen. Dan weten ze helemaal de weg niet meer.

Johan blijft staan. „We gaan terug”, besluit hij, in eens beslist.

Ze voegen de daad bij het woord.

Hè, wat is die dorpsstraat toch lang. Komt er nu nooit eens de fruitwinkel waar oom woont? Johan denkt aan moeder. Wat leek het nu lang geleden, dat ze in de rustige dorpsstraat van Terpdorp stonden. En toch was dat misschien een uur of acht, negen geleden.

„Já!” zegt Kees plots. Zonder dat ze 't bemerkten staan ze voor de winkel. „De Fruittuin.” P. Velzen — staat er op 't grote etalageraam.

Een zucht van verlichting ontsnapt hun.

Daar is tante Nel ook al. „Wat scheelt er aan?” vraagt ze, als ze de gezichten van de jongens ziet.

De jongens vertellen wat er gebeurd is.

Nu ze daar veilig bij tante staan, lijkt het hun dwaas toe, dat ze zich zo pas zo ongerust voelden.

Tante schudt lachend het hoofd. „Flink, dat jullie 't zelf terug konden vinden”, zegt ze, „maar toch dom, dat je elkaar kwijtraakte.”

Vader, oom en de oude kennis zijn intussen, gezellig pratend, doorgewandeld. Maar dan kijkt oom Piet eens achterom. Hij ziet de jongens niet. Enfin, ze zullen zo wel weer komen opdagen. Maar als hij nog es weer achteromkijkt, ziet hij ze nòg nergens.

„Waar blijven die jongens toch?” zegt hij dan.

Vader blijft nu ook staan.

De kennis neemt afscheid en dan lopen ze haastig terug.

Een vreemde onrust maakt zich van vader meester. Waar bleven die kwajongens nu? Zouden ze nu dadelijk, de eerste avond, de boel al bederven? Hij beschuldigt zichzelf, dat hij, in 't gesprek met zijn vriend, niet aan de jongens gedacht heeft.

„Die knapen zijn vast al thuis”, beurt oom Piet hem op. Vader hóópt het ook. En gelukkig, als ze dichtbij huis komen, zien ze de jongens al op 't trottoir staan.

„Da's een steen van mijn hart”, bekent vader.

„Jullie zijn me ook een stelletje!” zegt oom Piet. „Hoe vonden jullie dit zo uit?”

De jongens vertellen. Vader en oom lachen er allebei om.

„Dus alle vier precies even benauwd geweest”, zegt tante, „dan hebben jullie dus ook alle vier je straf te pakken. — Die Velzens zijn toch zo verstrooid”, zegt ze lachend nog tegen Kees.

De jongens mogen bij elkaar slapen.

Als ze in bed liggen voelen ze pas hoe moe ze zijn. 't Duurt dan ook niet lang of ze slapen.

Als Johan wakker wordt, fluit er een lijster in ooms tuin. Wat prachtig klinkt dat, denkt hij. Als 't mooi weer blijft, gaan ze fijne dagen tegemoet. Wel ziet hij er even tegen op, dat vader straks weer weg moet. Als die blijven kon, zou 't nog veel mooier wezen.

Maar als ze 's middags vader naar de bus brengen, zijn ze vol moed.

Vader zegt: „En nu niet weer verdwalen, hoor.”

„O, als ze àl eens een keer verdwenen zijn, dan stuur ik Jan even naar die goudvissenwinkel. Dan staan ze daar vast wel voor”, grapt oom Piet.

Even later wuiven ze vader, zolang ze hem kunnen zien, goedendag.

„En nu vanmiddag naar 't bos”, belooft oom Piet.

„Vanmiddag naar 't bos”, had oom Piet gezegd, maar 't is die Zaterdagmiddag zó druk in de winkel, dat oom direct geen gelegenheid vinden kan om met de jongens op stap te gaan.

„Weet je wàt?” stelt hij dan voor: „Ik breng jullie naar de Dennenweg, dat is een brede zandlaan, die midden door de bossen tot aan 'n driesprong loopt. Daar kunnen jullie niet verdwalen.”

Zodra de winkeldrukte het toelaat, brengt oom, zijn fiets aan de hand mee, Johan en Kees, de dorpstraat door, naar een brede weg. Dan blijft hij staan. „Kijk”, zegt hij dan, „nu gaan jullie de eerste zandweg links in. Als je nu geen enkele keer een zijweggetje of slingerpaadje inslaat, kun je niet verdwalen tot je aan de driesprong komt. Dan ga je terug. Om zes uur kom ik jullie halen.”

De jongens vragen nog eens nader en oom legt het nog eens weer uit en dan zegt hij, terwijl hij ze heel ernstig aankijkt: „Ik vertrouw jullie, hoor!”

„Ja, oom”, zegt Johan en Kees knikt hard mee.

Daarna fietst oom terug naar zijn zaak en de beide jongens lopen vol verwachting de weg uit op zoek naar de eerste laan links. 't Is niet moeilijk de Dennenweg te vinden. Weldra wandelen ze samen door het mulle zand.

Wat is het hier heel anders dan in Friesland, vindt Kees. 't Is hier bijna plèchtig stil in 't bos. Ze praten eerst onwillekeurig zacht.

Johans ogen zoeken telkens de bomen af. Hier moeten nu eekhoorns leven en herten, heeft vader verteld. Wat zou hij er nu graag eens een paar willen zien. Soms verbeeldt hij zich, dat hij er een ziet bewegen, maar als hij stil blijft staan speuren, bemerkt hij telkens, dat hij zich vergist heeft.

Plotseling zegt Kees: „Een rat!”

Even schoot er een lenig dier snel dwars over de zandweg. Kees heeft dadelijk aan een rat gedacht. Die kunnen op stille zomeravonden in Friesland soms ook zo plotseling dwars over de weg rennen van de ene tochtsloot naar de andere.

Johan heeft het ook gezien, maar twijfelend vraagt hij: „Wàs dat wel een rat?”

Kees loopt van de zandweg af, het bos in. Hij gluurt tussen de stammen door. Johan komt bij hem. 't Is er heus een beetje donker onder de dichte sparren. De grond is bezaaid met dennenaalden. Waar 't bos even dunner is vallen lichte plekken zon.

„Wat is 't hier mooi”, zegt Johan, „zullen we hier wat gaan zitten?”

Kees laat zich neervallen op de grond. 't Ligt zacht. Hij vouwt zijn handen onder zijn hoofd. Zijn ogen keuren de hoge stammen en hij zegt: „Zo'n bosje moesten we bij ons op 't heem hebben. Dit waren nog eens bomen om er in te klimmen.”

„Durf je?” vraagt Johan.

Kees is al op gaan staan, maar meteen zegt hij: „Ik heb mijn goeie kleren aan, die zal ik er maar niet aan wagen.”

„Een eenkhoorn”, zegt Johan dan haastig. En já, een eindje van hen af wipt een leuke rosse eekhoorn met vlugge sprongetjes over de dennenaalden en blijft aan de voet van een grote boom even zitten.

Voorzichtig, op hun tenen lopend, gaan de jongens die kant uit. 't Duurt maar een ogenblikje of het lenige diertje neemt een sprong en verdwijnt.

„Wáár is hij nu zo gauw?” vraagt Johan verwonderd. Ze lopen snel naar de stam en speuren de takken af. Ze zien de rode springer echter niet meer.

Dan gaan ze zitten. Weer treft hen de geheimzinnige stilte, die in 't bos heerst. Johan zit met zijn rug tegen een schilferige dennestam, wat te soezen. Daar zat hij nu met zijn vriend in een bøs, een heus bøs. Wie zou dat een poosje geleden, daar in de wijde Friese vlakten, gedacht hebben? Zo iets gebeurde alleen maar in boekjes, dat je met een vriend zo'n reuze-uitnodiging kreeg, bepeinst Johan, en nu was 't al ècht zo.

Pàts!.....

Johan schrikt op. Een dennenappel kwam net tegen zijn elleboog.

Kees lacht luid. Hij heeft een heel hoopje droge dennenappels verzameld en opent het vuur op Johan.

Johan laat dit niet op zich zitten. Hij opent een krachtig tegenvuur.

't Wordt een wilde stoeipartij.

Als ze even ophouden, zegt Johan: „We moeten weer naar de wèg terug, anders vinden we 'm straks niet eens.”

Dadelijk loopt Kees mee. 't Duurt maar even of ze zien de zonnige zandweg al weer tussen de stammen door.

„We moeten in elk geval tot aan de driesprong toe”, beslist Kees.

't Loopt moeilijk in 't mulle zand en de zomerzon schijnt warm op hun ruggen.

„Pfff!” puft Kees. „Zou 't hier altijd zo warm op de Veluwe wezen?”

„'t Is hier in elk geval warmer dan bij ons in Terp-dorp”, zegt Johan. „Als oom Piet bij ons is noemt hij het altijd: „Huize de Nóórdpool”.”

„Pfff!” doet Kees weer en dan zucht hij: „’k Heb dōrst.”

„Hè”, zucht Johan nu ook, „wáter, wat zou dat nú lekker zijn.”

Nu ze daar beiden aan denken, wordt hun dorst nog erger. Hun lippen voelen droog en ze hebben allebei een brandend rode kleur.

„We zullen een put moeten graven, net als Willebrord”, zegt Johan.

„Of als de Indianen op een heuveltop de omtrek verkennen”, oppert Kees.

„Dáár is een heuvel, lijkt het wel”, wijst Johan. Het bos loopt daar vreemd òp.

„’t Is vast zo”, vindt Kees ook, „zullen we eens zien?”

’t Is werkelijk een hoogte, bemerken de jongens, als ze er dichtbij komen.

„Nu kun je zien, dat de Veluwe heuvelachtig is”, constateert Johan.

Kees is met een vlug aanloopje boven gekomen.

Johans schoenzolen glijden verraderlijk over de gladde dennenaalden, maar hij staat toch gauw naast Kees.

En dan ontdekken ze, dat ze dicht bij de driesprong moeten zijn, want even verder zien ze een paar rieten daken.

„Zullen we daar eens om drinken vragen”, oppert Kees.

Johan kijkt om zich heen.

„We moeten niet verdwalen, hoor”, werpt hij tegen.

„Dit heuveltje is wel weer terug te vinden”, zegt Kees. Meteen trekt hij met de punt van zijn schoen een pijl in ’t zand in de richting van de Dennenweg.

„Nou, vooruít dan”, vindt Johan nu ook.

Weldra zien ze drie kleine boerderijtjes. Een bruin-geklepte geit staat er aan een touw vastgebonden en mekkert begerig als zij de jongens ziet aankomen.

Dan begint een krulharige hond plotseling kwaadaardig te blaffen. Kees blijft stilstaan. Johan wil doorlopen, maar er komt door de achterdeur iemand naar buiten. Een man met een ruige zwarte baard. De stoelenmatter, meent Kees en de schrik zinkt hem in z'n knieën. Johan is ook blijven stilstaan.

„Wat motten jullie?” vraagt dreigend een stem.

Johan hoort dadelijk, dat dit de stoelenmatter, waar hij ook even aan gedacht heeft, niet is, en zegt: „We hebben zo'n dorst.”

De man broemt wat. De jongens verstaan het niet en willen voor de zekerheid maar vast aftrekken. Maar dan komt er nog iemand door de achterdeur. Een oud mannetje met een grijze ringbaard. Hij legt zijn ene hand op de brede schouder van den zwartgebaarde en zegt, vriendelijk: „Wat wilden jullie, jongens? Waarom komen jullie zo stiekem achterom?”

De jongens horen de vriendelijkheid in de oude stem doorklinken en ze zeggen tegelijk: „We hebben zo'n dorst, baas.”

„Nou, kom dan maar hier bij de put”, nodigt de oude man uit. „Toe, Huib, help jij ze even?” vraagt hij. De zwartgebaarde broemt weer wat, maar gaat toch naar de put. Hij draait aan een spil, dan daalt een emmer in de put neer en even later draait hij die weer omhoog, vol heerlijk koel water. Er staat een emaille kopje op de putrand. De jongens drinken heerlijk. De zwartgebaarde Huib verdwijnt in de schuur, maar het oude mannetje komt bij hen staan. Hij kijkt de jongens een voor een eens goed aan. „Ik kèn jullie niet, jullie zijn zeker vreemdelingen”, zegt hij dan.

„We komen uit Friesland”, legt Johan uit.

„Da's heel wat anders, dan Gelderland”, vindt de oude. „Ik woon hier met mijn zoon Huib, midden in 't bos, maar jullie woont daar op de vlakke, hé? Ja, ik ben weleens in Friesland geweest, zie je.”

De jongens vinden het een vriendelijk oud mannetje.

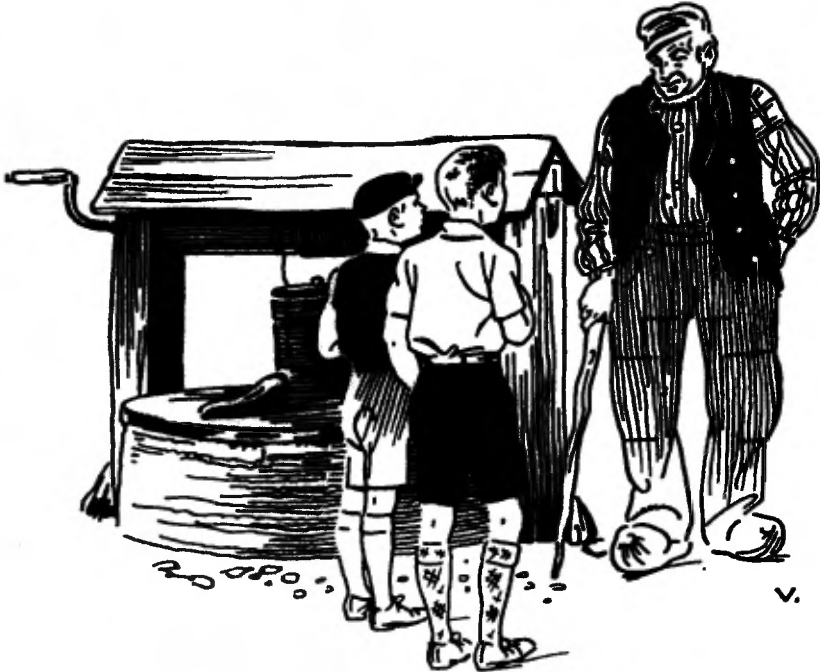
Het duurt niet lang of, al pratende, is hij al te weten gekomen, dat ze bij den groentenhandelaar Velzen logeren. En dan raadt hij: „Dan zijn jullie zeker jongens van meester Velzen?”

Johan legt het uit.

De oude man knikt lachend. „Ja, ja”, gaat hij dan weer door, „Hein Velzen, dien heb ik goed gekend.”

Johan is nu vol belangstelling.

„Ja, dat is al weer een dertig jaar geleden, denk ik”,

„Ja, ja, Hein Velzen, dien heb ik goed gekend.”

praat de oude vriendelijk door. „Hij hield veel van dieren. En hiernaast woonde een man, dat was zo'n vrijbouter, zal 'k maar zeggen. Die stroopte de bossen hier wat af. En die ving eens jonge vossen. Jouw vader was toen net zo'n jongen als jij nu. En die naar buurman toe, om de vosjes te zien. Ik stond er ook bij.

Jonge, wat heb 'k toen gelàchen." Het oude mannetje lacht bij de herinnering opnieuw. „Toen zou Hein een van die vosjes es even over de kop strelen en dat is: hàp! Daar bijt dat jonge gemene ding naar zijn hand. Je vader trok zijn hand vliegensvlug terug, maar 't dier beet nog nèt in zijn mouw en dat was: róetsss, de mouw scheurde tot aan de schouder toe open. Och, wat keek ie benauwd."

De jongens lachen om 't verhaal en de oude man lacht mee, een oude gorgelende lach en zijn ringbaardje beweegt met kleine schokjes.

„Woont die buurman er nog?" vraagt Johan nieuwsgierig.

Het gezicht van den ouden man verandert.

„Nee", zegt hij dan, „die is later verhuisd. Er woont nu een ander, maar dat is een vloéker. Je hoort hem hier soms wel vloeken, als hij zijn geit binnenhaalt en 't beest wat tegenstribbelt. Ik heb 't al meermalen tegen 'm gezegd. Want vloeken is 'n groot kwaad. Dat weten jullie ook wel. En als je je stilhoudt, ben je zelf méé schuldig. Is 't niet, jongens? En vloeken, dat gebeurt nogal eens in ons vaderlandje. In Friesland zeker ook wel, hè?"

De jongens krijgen beiden een kleur. Kees bedenkt, dat hij zelf weleens gevloekt had en Johan moet aan Janus denken.

De oude man merkt de verlegenheid van de jongens wel. „Ja, jongens", zegt hij „in Friesland gebeurt het zeker ook wel. Maar als jullie 't hoort, moet je niet làf wezen, maar voor de ere van de naam des Heeren opkomen. De Heere Jezus heeft immers zoveel voor ons gedaan." 't Is net of hij het laatste meer tot zichzelf zegt dan tot de jongens. 't Blijft even stil. „Já, jongens", zegt de oude dan, „als jullie nu om zes uur weer bij oom Piet moet wezen, dan wordt het nu jullie tijd."

De jongens nemen haastig afscheid, bedanken voor

't drinkwater en slaan de richting van 't heuveltje in.

„Kom nog maar es terug”, roept het oude mannetje nog, „en doe anders de groeten aan je vader. Van Geurt Harmsen, zeg je maar.”

De jongens wuiven met de hand. Kees vindt al gauw zijn pijltje in 't zand terug en weldra zijn ze weer op de dennenweg.

„Flink”, prijst oom Piet, als hij ze op de straatweg tegenkomt.

De jongens vertellen hun avonturen.

„Ja, dat is 'n bèst oud mannetje”, zegt oom, „ik ken hem goed.”

't Wordt een vacantieweek vol genoegens.

Op een keer gaan ze met oom al om vier uur des morgens van bed. Oom had een paar fietsen geleend en in die vroege morgen maken ze een prachtige tocht door de bossen en over de heide. Wel twaalf herten krijgen ze te zien en ontelbaar veel konijnen en hazen. Ook een paar fazanten en een koppel patrijzen. 't Wordt, vooral voor Johan, een tocht om nooit te vergeten.

Een andere keer mogen ze met de hittekar, vol groenten mee, naar de klanten. Ze komen ook weer bij oude Harmsen en maken nog even 'n praatje. Ze vertellen hem van den stoelenmatter en dat ze eerst dachten, dat Huib die man was, toen hij uit de deur kwam.

„Dan keken jullie daarom zo benauwd”, zegt oude Harmsen lachend.

Elke dag sturen ze prentbriefkaarten weg. Ook een naar Janus. Een mooie, met herten er op. Terwijl Johan 't adres schrijft, denkt hij er aan wat oude Harmsen gezegd heeft en in zijn hart hoopt hij vurig, dat Janus nooit weer vloeken zal.

Dan komt de dag, dat tante Nel de koffers weer gaat inpakken. Zelf zal ze meegaan en een paar dagen in Terpdorp blijven.

De dagen zijn voorbijgevlogen. De jongens kunnen 't zichzelf niet begrijpen. Toch genieten ze van de terugreis en zijn óók weer blij als ze behouden in Terp-dorp aankomen.

Tjeerd is die dag druk in de weer geweest. Hij heeft een lege kist in 't hooi verstoppt, is even op de fiets naar een kennis geweest, met een lege zak heen en een volle mee terug en is toen in de schuur aan 't werk getogen. De beide konijntjes, die hij goed verzorgd had, zette hij in de kist in 't hooi. Uit de zak haalde hij een grote zware Lotharinger en zette die in 't hokje. 't Zware beest kon er maar nèt in.

Als Johan, al heel gauw nadat hij en Kees zijn aangekomen, naar de boerderij komt lopen, om naar zijn konijnen te kijken, gaat Tjeerd in de deur staan.

„Hallo!” roept Johan. „Hoe is 't met mijn konijntjes?”

Tjeerd trekt een lelijk gezicht, haalt zijn rode zakdoek te voorschijn, snuit luidruchtig zijn neus, wrijft eens in zijn ogen en zegt met een treurige stem: „Ja, kerel, dat is niet best.”

Johan schrikt en haastig vraagt hij: „Wat dàn?!” Tjeerds stem klinkt heel treurig als hij vertelt: „Ja, jo, een keer had ik het zo druk, dat ik vergat ze eten te geven. Toen kreeg een van beide zo'n honger, dat hij de andere doodbeet.”

„Da's geméén!” zegt Johan ontsteld en wil naar binnen.

Tjeerd houdt hem tegen met zijn knie en zegt: „Luister es. Toen had dat ding nòg zo'n honger, dat hij dat dode dier opvrat.”

Johans gezicht klaart op. Tjeerd staat hem voor de mal te houden, begrijpt hij. Weer wil hij naar binnen, maar Tjeerd is nog niet klaar. „Wacht even”, bromt hij en houdt Johan bij de arm, „toen is dat beest zó verschrikkelijk gegroeid. Per dag at hij na die tijd nog

meer dan een koe. Hij kan nu bijna niet meer in 't hok."

Johan lacht. „Plaaggeest”, zegt hij, „je kunt tenminste hóren, dat je me wat wijs wilt maken.”

Tjeerd laat hem nu door en dadelijk is hij bij 't hokje. Maar dan schrikt hij. Een kolossaal dier ligt loom in 't hok, snuffelt even met zijn snoet, als Johan er voor staat.

„Hoe kan dát?!” zegt Johan, half-boos, half-verdrietig.

„Dat zei ik immers al”, antwoordt Tjeerd met een onschuldig gezicht.

Johan weet niet wat hij doen moet. Hij kijkt zo ont-hutst, dat Tjeerd zich niet meer goed kan houden. Die begint schaterend te lachen en dan gaat hij handig aan 't werk. Met een paar handgrepen heeft hij 't dier uit 't hok en 't hok schoongemaakt. Dan vlug stro er in, 't kistje uit 't hooi gehaald en dan scharrelen Johans konijntjes weer veilig in hun hokje.

Johans gezicht is helemaal opgeklaard nu hij zijn lieve diertjes weer ziet; hij krauwt ze achter de oortjes en zegt zoete naampjes. Dan kijkt hij Tjeerd aan. Hij lacht en haalt een pakje sigaretten te voorschijn. „Asjeblieft”, zegt hij.

„Dat hoefde niet, hoor”, zegt Tjeerd.

Ze lachen allebei.

„Straks haal ik de konijnen weer, hoor”, zegt Johan.

's Avonds in bed voelt Johan zich blij, dat hij weer in zijn eigen kamertje is. Hij heeft Gerard hele verhalen gedaan, tot vader van beneden geroepen heeft, dat ze nu ook eens stil moeten wezen. Hij hoort tante Nel nog praten. Gerard is al ingeslapen. 't Duurt niet lang of Johan slaapt ook en droomt van zijn vacantie-genot.

JACHTAVONTUREN EN NOG WAT.

HOOFDSTUK XII.

September is de jacht op eenden geopend, maar pas October wordt het er druk mee.

Janus heeft zijn buks reeds goed nagekeken, zijn weitas in orde gebracht en al een paar verkennings-tochten naar de zeekant gemaakt.

Aan deze kant van de dijk zijn hier en daar grote waterpoelen, voor een groot deel met riet dichtgegroeid. Daar mogen in het najaar nogal gaarne de wilde eenden rondscharrelen.

't Duurt niet lang of af en toe hoort men over de vlakke het jachtschot knallen.

Als dominee met meester Velzen staat te praten, laat hij zich zo ontvallen: „Ik had wel zin in zo'n eendeboutje.”

„Onze Johan komt weleens bij dien Janus”, zegt meester Velzen. „Wil die eens een eendvogel bestellen?”

Dominee gaat op dit aanbod in en Johan en Kees mogen 's Woensdagmiddags samen naar Janus toe, om hun boodschap te volbrengen.

Janus lacht wat als de jongens vertellen waarom ze komen.

„Ik heb er op 't ogenblik niet een”, zegt hij, „maar als ik nou eens een kip slachtte, zou jullie dominee dan 't verschil zien tussen een eend en een kip?”

„Probeer het eens”, raadt Kees aan.

„Ik weet beter”, zegt Janus dan, „jullie gaat met me mee en we schieten er een paar.”

„Já”, zegt Kees.

Johan aarzelt even.

„Jij ook, schoolmeester”, zegt Janus, die 't wel begrijpt. „De dieren hebben niet lang pijn en ik doe 't om een stukje brood. De slager slacht toch ook wel eens een koe en de visserman vangt vis. Jij lust toch wel vlees en vis, niet?”

„Jawel, hoor” stemt Johan toe.

„Nou, kom dan maar gauw”, vindt Janus. Hij gespt zijn weitas om, doet de geladen buks aan de leren riem over de schouder, maakt Neus los van de ketting en zegt: „Kees, draag jij de polsstok.”

Gisela komt ook kijken. „Straks twee snoéken in plaats van twee éénden”, zegt ze lachend.

„Dat zal je meevallen”, werpt Janus tegen, „die jongens springen als kangaroes.”

„'t Zal me benieuwen”, zegt Gisela en blijft het drietal staan nakijken.

De velden zijn al kaal. Er hangt een grijze najaarslucht over het valse veld. Het vogelgeroep klinkt er niet meer. Alleen vliegt er een troep kraaien krassend op. Neus kijkt ze verachtelijk na.

„Nou ziet de wereld er anders uit, dan toen we van 't voorjaar eieren zochten”, zegt Janus.

„En de slóten ook”, zegt Kees.

De meeste sloten zijn nu schoongemaakt. Met een hark, met brede platte tanden, is zorgvuldig alle plantenvuil op de kant gehaald, evenals een hoeveelheid blauwzwarte glibberige slootmodder. Met een snijzeis zijn de kanten mooi recht gemaakt. De modder ligt in hoopjes langs de sloot en is nu al gedroogd. Straks wordt die over 't weiland gereden.

„'t Springt nu moeilijker”, vindt Janus ook. „We kunnen trouwens ook wel over die dam daar, hoor.”

Maar de jongens willen liever springen.

„Best”, zegt Janus, „ik spring eerst, maar ga dan een beetje bij m'n buks vandaan.”

Janus komt gemakkelijk aan de overkant. Hij werpt de pols terug. Kees vangt hem op. Zijn ogen meten de sloot. Dan springt hij met volle kracht. Aan de andere zij tuimelt hij voorover, zo groot was zijn vaart. Johan doet het hem na.

„Zei ik het niet?” prijs Janus. „Een kangeroe is er niets bij.”

Neus is een eindje achtergebleven. Hij snuffelt met z'n neus laag langs de grond. Janus fluit en dadelijk komt hij aangerend. Zonder aarzelen springt hij in de sloot, is er in een ogenblik weer uit, schudt zijn kop, dat de druppels alle kanten uitwaaiëren en loopt dan weer gehoorzaam, vlak achter Janus.

Ze komen nu al dicht bij de rietpollen.

„Daar moeten we heen”, wijst Janus.

Dicht er bij is de sloot afgedamd en hangt een oud houten hek scheef in de roestige scharnieren.

„Gaan jullie nu hier maar es heel rustig achter dit hek zitten”, zegt Janus.

De jongens hurken in elkaar en zien Janus na, die, voorovergebogen, de buks in de hand en Neus vlak achter zich, naar het rietland sluipt. Af en toe blijft hij staan om zich langzaam op te richten en de omtrek te verkennen. Neus blijft dan eveneens pal achter hem staan. Hij is nu heel dichtbij de rietzoom. Even verder is een open plek. Daar wil hij heen, begrijpen Johan en Kees wel. Zij zijn onwillekeurig door de spanning van de jacht aangegrepen en turen vol belangstelling Janus na. Af en toe zucht de herfstwind huiverig door 't reeds dorrende riet, er kwaakt een eend en in de verte krijst een grote meeuw. Andere geluiden zijn er niet in de wijde eenzaamheid van 't veld. Janus is nu vlak bij de open plek, voorzichtig gluurt hij over 't stille water. Hij brengt zijn buks naar de schouder.

Nu kòmt het, denken de jongens. Maar neen, hij laat 't geweer zakken en wacht geduldig. En dan ineens een vlugge beweging, twee schoten geven een doffe knal, vlak achter elkaar. Er is een hevig gefladder van vleugels en gespat van water, vijf, zes eenden vliegen kwakend op. Neus schiet als een pijl uit de boog naar voren. Boven het riet drijft een grijsblauw rookwolkje langzaam weg. De jongens hebben alles bijna zo gauw niet kunnen volgen. Ze rijzen op uit hun gebogen houding en lopen naar Janus toe. Die heeft zijn buksriem al weer over de schouder geworpen en maakt de weitas open. Dan is Neus er ook weer. Een prachtige eendenwoerd klemt hij voorzichtig tussen zijn tanden. Dadelijk verdwijnt hij en haalt er nog een. Nòg eens gaat hij terug en komt met de derde in zijn bek te voorschijn.

De dieren voelen nog warm aan als Janus ze in het netwerk van de tas duwt. De ogen zijn bloederig en gebroken.

„Arme beesten”, kan Johan niet nalaten even te zeggen.

„Ze waren dadelijk dood”, troost Janus.

„Een best schot”, prijst Kees als ze de terugweg weer aanvaarden, „drie eenden tegelijk.”

„O, nee”, zegt Janus, „dit is de moeite niet. Eigenlijk kan dit niet voor me uit. Een schot hagel kost ook geld. En dit waren drie eenden in twéé schoten. Ik heb er weleens zès in één schot geraakt.”

„Asjeblieft”, zegt Kees, maar Johan, die denkt, dat Janus hen wat wijsmaakt, vraagt: „Had je die eerst alle zes op een rijtje gelegd?”

„Lelijke schoolmeester”, bromt Janus, „geloof je me niet? Een schot hagel bestaat uit allemaal kleine loden korreltjes. Die verspreiden zich en dus kun je heel wat tegelijk raken.”

Ze zijn weer aan de brede tochtsloot gekomen. Ze nemen alle drie de grote sprong weer.

Dan vertelt Janus: „Nee, jongens, dan heb ik wel eens betere schoten gedaan. 't Gebeurde op een andere herfst es een keer, toen liep ik over 't weiland en daar rende plots een haas dwars over 't veld. Ik bedacht me geen ogenblik. Vliegenvlug greep ik de buks en mikte. Terwijl ik dat deed vloog uit de sloot een koppel eenden op, juist in de richting van de haas. Ik schóót, raakte de haas en drie éénden in één schot.”

Kees kijkt vol bewondering, maar Johan vraagt plagend: „Deed die dooie haas dan zo'n luchtsprong?”

Janus doet net of hij 't niet hoort. Hij gaat onverstoord verder en raakt zelfs in vuur bij zijn verhaal.

„Já, dat was een andere keer”, zegt hij, „toen had ik een klein bootje in die rietpoel liggen. Daar roeide ik dan voorzichtig de kanten mee langs. Ik gebruikte toen nog houten lokeenden. Na die tijd heb ik dat niet meer gedaan, ik vind déze manier van jagen beter. Nou, toen zat ik dan in dat bootje, hè? Ik ging vooroverliggen, de buks gereed. Ik verroerde me niet, het bootje lag ook nagenoeg stil. 't Duurde niet lang of er zwommen een stuk of dertien eenden nieuwsgierig om de houten lokeenden heen. Plotseling hoorde ik een schuifelend bewegen tussen het riet. Ik hield mijn adem in. Daar zag ik de kop van een visotter, die langzaam nader sloop.”

Johan kijkt nu Janus óók vol spanning aan. Een visotter, dat was de moeite waard. Die zou hij ook graag eens in 't wild willen zien. Janus sjort de riem van de weitas wat beter over de schouder, veegt met de rug van zijn hand eens langs zijn neus, en wacht even.

„En toén?” vraagt Kees ongeduldig.

„Toen kwam dat lelijke ondiep vlakbij”, vervolgt Janus. „Plotseling schiet ik, twee schoten vlak achter elkaar, meteen keer ik de buks om en sla met de kolf razend vlug naar de otter en.....”

Janus is zó in vuur geraakt bij zijn verhaal, dat hij,

om het geweldige van zijn avontuur kracht bij te zetten, bijna zonder dat hij 't merkt, zich een vloek laat ontvallen.

Johan schrikt en voelt een vreemde pijn van binnen. Hij hoort kwalijk hoe Janus doorvertelt, dat hij de otter raakte en zijn evenwicht verloor. Klaar staat het voor zijn geest, dat hij er nu wat van zeggen moet. 't Is of hoort hij de stem van oude Harmsen, dat je niet lãf mag wezen. Dan lacht Janus luid. 't Verhaal is uit en Kees heeft een grap gezegd. Johan schraapt zijn keel even, nú zal hij 't zeggen, maar Janus praat al weer druk en dan zijn ze bij 't polderdijkje, waar ze achter elkaar gaan lopen. Nu kan Johan niets zeggen en bij elke stap, die hij doet, vindt hij, dat 't nu niet meer hoëft. Als je er wat van zei, moest je het dádelijk doen. Je kon er nu toch niet meer mee aankomen.

Neus wrijft even z'n kop tegen Johans knie. Johan streelt hem en klopt hem op zijn harige flanken.

Dan vraagt Janus: „Zou dominee die eend geplukt willen hebben of zó uit de tas?”

„Ik denk van geplukt”, antwoordt Kees.

„Ik vraag straks wel even”, stelt Janus vast. „Jullie kunt wel vertellen, dat ik verse eendvogels heb.”

„Jawel”, zegt Johan nu ook.

Janus en Kees doen beiden zo gewoon, alsof er niets gebeurd is. Zou hij 't zich misschien verbeeld hebben, dat Janus vloekte? Zou die misschien alleen maar een lelijk woord gezegd hebben?

Hij piekert er nog over als hij met Kees op de terugweg is. Kees merkt echter niets. Alleen als ze bij dominee op de stoep staan, zegt hij: „Wat kijk jij raar?”

Meteen gaat de deur open en daar is dominee zelf.

„Zo, jongens. En?” vraagt hij.

De jongens vertellen hun boodschap en dat ze er zelf bij geweest zijn.

„Zo, zo”, zegt dominee, „dan komt het dus wel in

orde. Als hij nu maar lekker mag smaken, hè? Ik hoef mijn kippen tenminste niet meer te braden, die zijn vannacht verdwenen."

„De kippen?" vragen verwonderd de jongens.

„Ja, toen mevrouw vanmorgen bij het hok kwam, stond het open en alle vier kippen waren wèg."

„Hoe kan dat? Lopen ze hier niet ergens rond? Willen we gaan zoeken?" vragen de jongens tegelijk.

Dominee lacht even om hun bereidwilligheid, maar zegt dan: „Ik ben bang, dat ze gestolen zijn. 't Zou jammer zijn. Zo iets gebeurt hier in Terpdorp nooit."

Als de jongens weer in de dorpsstraat lopen, rijst er in Kees' brein een prachtig plan. Hij denkt aan de speurzijn van Neus. Die zou den dief wel kunnen opsporen. Als ze nu Janus eens om Neus vroegen. Die zou 't vast wel toestaan als Johan er bij was. Johan wist wel hoe hij met een hond moest omgaan.

't Plan lokt ook Johan aan. Maar, vindt Kees, ze moeten 't aan niemand vertellen. Ook niet aan hun vaders. Misschien vinden die 't wel niet goed en hoe minder mensen het weten, hoe beter. 't Moet helemaal een geheime verrassing wezen. Ze kunnen 't wel in 't donker doen en als ze vlug voortmaken, kunnen ze misschien al thuis wezen voor iemand hen gemist heeft. Zo spreken ze af.

Die avond zit Johan een poosje alleen. Gerard en de zusjes zijn naar bed. Vader en moeder moesten op een verjaarsvisite. Lies, het dienstmeisje, is naar catechisatie. Als die thuiskomt, zal ze verder oppassen en moet Johan naar bed. Hij zit alleen in de huiskamer met een leesboek. Maar zijn gedachten dwalen af. Hij denkt weer aan vanmiddag. Hij was een lafaard geweest. Hij ziet het gezicht van dat oude Geldersmanetje weer voor zich. „Jullie moet opkomen voor de eer van de naam des Heeren", had die gezegd. En hij, Johan, had niet gedurfd. En waaròm eigenlijk niet?

Dat was nu elke keer zo: als het gebeurd was, dan wist je, hoe 't gemoeten had. Vervelend ook, dat die Janus dat vloeken nu niet laten kon. Zou Kees er nu niets van gemerkt hebben? Zou hij alleen daar nu maar over zitten te denken? Dan hadden andere jongens het toch gemakkelijker dan hij. Even lijkt het hem mooi toe, om óók maar onverschillig te worden. „Wat kan mij 't schelen”, zegt hij halffluid. Maar hij schrikt er zelf van. Hij weet wel, dat dát niet mag.

Met een klein rrrt-geluidje verraadt de pendule, dat hij zal slaan. Dan klinken de fijne slagwerktonen door de stille kamer. Johan neemt zijn boek weer op. Straks komt Lies, dan moet hij naar bed. Dan denkt hij weer aan Kees' plan en dit lijkt hem zo aanlokkelijk, dat hij zijn zorgen vergeet.

EEN SPEURTOCHT MET EEN ONVERWACHT SLOT.

HOOFDSTUK XIII.

Aan de weg, die langs de vaart, in de richting van Janus' huisje loopt, staat de kleine woning van ouwe Freerk.

Freerk is vroeger tuinman geweest; nu woont hij stil, met zijn vrouw, in Terpdorp. Zijn enige arbeid bestaat nog in het onderhoud van het tuintje van den dominee, en de dagelijkse verzorging van zijn grote toom kippen, waarop hij niet weinig trots is.

't Is Donderdagmorgen. 't October-zonnetje schijnt schraal door een grijs wolkendek en de herfstwind waait koud om de hoeken van de straat. Freerk loopt met zijn tuingereedschap op de schouder, door de dorpsstraat. Vandaag zal hij het tuintje van den dominee winter-klaar maken. De uitgebloede, dorre planten moeten opgeruimd, wat bollen, die de wintervorst verdragen, worden gepoot. Af en toe veegt Freerk zijn koude neus met zijn bonte zakdoek. Wel-dra is hij druk aan 't werk. Mevrouw komt eens kijken en nodigt hem op een kop warme koffie.

In de keuken komt het gesprek natuurlijk op de gestolen kippen. Freerk vindt het ook een vreemd geval. Hij begrijpt er niets van en begint dan een heel verhaal over zijn eigen kippenfokkerij. Mevrouw glimlacht; ze weet dat Freerk nu direct niet uitgepraat is.

Als hij weer in de tuin aan 't werk gaat, bestudeert

hij eerst het hok nog eens. Neen, er viel niets te ontdekken. Trouwens, de kippen hadden hier zo'n goeie plaats ook niet, tegen de schutting. Dat wil hij toch nog eens een keer tegen mevrouw zeggen. Er valt hier te veel koude lucht van het dak. Freerk wrijft met druk gebaar zijn neus nog eens, steekt z'n zakdoek in de zak en wil aan 't werk gaan. Maar zijn oude handen zijn wat kleumerig geworden en hij merkt niet, dat hij de zakdoek náást zijn broekzak frommelt. De wind blaast de gevallen bonte doek speels voor zich uit. In-eengerold en verfromfaaid blijft hij liggen in een hoek tegen 't kippenhok. Freerk merkt het niet. Hij is bijna klaar en even later sjokt hij de dorpsstraat weer door met zijn gereedschap. Pas als hij thuis bij 't hekje is, voelt hij zijn lege broekzak. Hij mompelt wat, kijkt eens achter zich, maar gaat toch maar naar binnen.

De zakdoek ligt, nog door niemand bemerkt, weg-gewaaid in de hoek tegen 't kippenhok.

Als 's middags de school uitkomt, gaat Johan met Kees mee om te spelen. Meester Velzen is om les naar de stad. Johan behoeft dus geen haast te maken om thuis te komen. Ze stoeien eerst wat in de schuur, kijken dan eens bij 't melken en als buiten de schemering begint te vallen, verdwijnen ze onopgemerkt in de richting van Janus' huis. Op de stille weg beginnen ze hard te lopen en ze zijn achter adem als ze bij Janus aankomen.

Die kijkt vreemd op. „Zit een spook jullie achterna?” vraagt hij.

De jongens gaan niet op zijn grap in, maar vertellen haastig wat ze van plan zijn. 't Moet allemaal vlug, want ze willen klaar zijn vóór Johans vader thuiskomt.

Janus wacht even. Hij wil geen herrie hebben met den meester en met Boersma, bedenkt hij. Maar het avontuur van de jongens lijkt hem toch zo leuk toe,

dat hij het eigenlijk ook graag wil laten doorgaan.
„Toé maar, Janus”, dringt Kees aan, „Johan past wel op de hond.”

„Nou, omdat jùllie 't bent”, geeft Janus toe. Hij haalt een leren riem, bevestigt die aan Neus' halsband en reikt hem Johan over.

„Voorzichtig, hoor”, waarschuwt hij nog eens en de jongens verdwijnen snel in de aandonkerende schemer.

Toch vertrouwt Janus het niet al te best. Hij zegt iets tegen Gisela en verdwijnt óók in de schemer.

Zonder dat de jongens het merken, loopt hij ze, op een afstand blijvend, achterna.

't Is al aardig donker als de jongens bij de pastorie-tuin komen. Ze lopen op hun tenen langs de muur. Johan zet een dreigend gezicht tegen Neus en fluistert zo luid mogelijk: „Koest.”

Ze komen bij 't kippenhok. Even schrikken ze geweldig als de achterdeur van de pastorie openknert. Ze duiken bijna over elkaar heen en blijven in spanning gehurkt tegen elkaar aan zitten. Gelukkig, dat Neus rustig blijft, anders waren ze verraden. Nu duurt 't even en de deur gaat weer dicht. 't Was het dienstmeisje, die een broodkleedje uitschudde.

„Hè”, zucht Johan. Zijn hart bonst. 't Lijkt alles zo geheimzinnig hier en 't is net of elk ogenblik de deur wéér open zal gaan.

Kees voelt zich ook niet op zijn gemak. „Voortmaken”, spoort hij Johan aan.

Maar eigenlijk weten ze beiden niet, hoe ze de zaak moeten aanpakken.

Kees kruipt dichterbij naar 't hok en ineens onderdrukt hij een kreet.

„Wàt?” fluistert Johan.

„Hier, een zakdoek”, antwoordt Kees en haalt een bonte zakdoek te voorschijn.

Dadelijk neemt Johan hem over, drukt hem Neus

tegen zijn snoet en commandeert: „Zoek, Neus, zoék!”

Neus bijt even speels in de bonte doek.

Johan tikt hem met zijn vinger op de neus en zegt nòg eens: „Toé Neus, zoék!”

Dan gehoorzaamt de hond. Eerst snuffelt hij de bleek en de tuin af. Vlak komt hij bij de achterdeur. De jongens houden hun adem in en Johan laat de leren riem zo vèr mogelijk vieren. Dan slaat hij, na even aarzelen het kiezelpaadje in. Voorzichtig lopen de jongens er naast in 't gras, vlàk bij de pastorievensters langs. De gordijnen zijn gelukkig al gesloten en binnen brandt licht. Ze halen verruimd adem als de hond de dorpsstraat inslaat. Als ze nu maar geen jongens van school tegenkomen. Gelukkig gebeurt dat niet. Ze bemerken niet hoe om een hoek Janus uit het donker te voorschijn komt en een eindje achter hen aan gaat lopen.

Dan slaat Neus de grindweg in.

„Jämmer” zucht Kees, „hij gaat gewoon weer naar Janus terug.”

Dat kàn niet, denkt Johan. 't Was Janus zijn zakdoek toch niet?

Voor de zekerheid houdt Johan Neus de zakdoek nog eens voor. Neus snuffelt er maar even aan en volgt vastberaden het spoor.

„'t Komt wel in orde, zie je wel”, zegt Johan.

Kees begint alvast een verhaal te bedenken, wat ze zullen doen als ze straks den dief zullen snappen. Ze zullen in elk geval proberen de kippen terug te krijgen. Die zullen ze dan weer in dominees hok sluiten. Wie weet wat ze zullen krijgen als ze hun heldendaad vertellen.

„Misschien komt onze naam wel in de krant”, fantaseert Johan.

Plotseling geeft Neus een ruk aan de riem en gaat het hekje van Freerks tuintje binnen.

Johan houdt hem tegen aan de riem.

„Dat kàn niet”, zegt hij.

„Waarom niet?” vindt Kees. „De dief kan hier wel over 't erf gelopen zijn en zo naar de vaart.”

Johan geeft Neus weer ruimte. Het dier trekt zwaar aan de riem. De jongens zijn vol spanning.

Ze bemerken niet hoe Janus, gehurkt achter een telefoonpaal, in stilte grinnekend, hen bespiedt.

Voor de deur blijft Neus staan, een diep gegrom stijgt uit zijn keel.

Johan gaat op zijn hurken zitten, klopt Neus op zijn schrandere kop en zegt anders niet dan: „Koést, koést.” Doodsbenauwd is hij, dat het dier zal aanslaan. Dan zal ouwe Freerk naar buiten komen en wie weet wat dan gebeuren zal. Freerk was natúúrlijk de dief niet, dat begreep Johan wel. Neus moest zich vergist hebben of de zakdoek moest..... Een logische gedachte schiet plotseling door zijn brein. Ja, natúúrlijk, zó moest het zijn, die zakdoek kon bèst van Freerk zijn. Die werkte immers weleens bij dominee.

Gehaast wil hij Kees zijn vermoeden meedelen. Hij rukt Neus aan zijn halsband om 't erf weer te verlaten. Als ouwe Freerk hen eens bemerkte!

Maar 't zou anders uitkomen.

Terwijl Johan al zijn gedachten bij Neus had om 't dier zich koest te laten houden, is Kees naar het kippenhok van ouwe Freerk geslopen. Waarom zou die hond van Janus naar dit huis gegaan zijn, als de dief hier niet woonde? Zo gek was dat beest niet, dat had hij laatst wel gezien. Misschien zaten de kippen hier in 't hok. Hoe zagen die kippen van dominee er ook haast weer uit? Zwàrt, meent Kees zich te herinneren. Even loeren. Hij punnikt aan het slotje, maar 't wil niet open. Hij rukt even. Uit het nachthok klinkt een kort: kòk-kòk. Dan stoot Kees nog eens tegen het deurtje. De kippen worden onrustig en Kees vergeet helemaal, dat hij zichzelf zo verraadt. Dan wil hij nog eens in de ren gluren. Hij loopt er heen, maar ziet niet, dat er een emmer vlak voor hem staat. Hij botst er

tegen aan, verliest zijn evenwicht en tuimelt onderstboven, met een bons tegen het hok. Enkele kippen beginnen te kakelen, de omgevallen emmer rolt rinkelend een eindje weg. Neus doet een wilde ruk aan de riem en die glipt uit Johans hand. Met een wild geblaf rent hij naar den gevallen Kees.

Janus is opgerezen uit zijn gehurkte houding. Hij begrijpt er niets van wat er gebeurt. Om zijn mond kriebelt een kwajongensachtige lach.

Dan gaat met een wilde zwaai de deur van Freerks huis open, een brede lichtbundel valt over het tuintje, er volgt een hevig gestommel van klompen en een boze bromstem schreeuwt: „Wat móet dat daar bij mijn kippen?!”

Johan bedenkt zich geen ogenblik. Hij redt zich in een snelle vlucht naar de weg. Kees is razend vlug overeind geklauterd, hij schiet vlak langs ouwe Freerk heen en is onmiddellijk bij Johan.

Alleen Neus denkt niet aan vluchten. Kwaadaardig brommend vliegt hij naar Freerk toe, die woest van zich afslaat en een stortvloed van scheldwoorden over de hond uitgiet. Neus heeft hem bij zijn broekspijp te pakken en gromt angstwekkend.

't Is een groot rumoer daar in dat donkere tuintje.

Johan blijft staan. „Kom, Kees”, zegt hij angstig, „die hond moet mee.”

„Haal jij 'm dan maar!” broemt Kees.

Ze zien niet, hoe Janus vlak bij hen staat, kròm van het lachen. Ze schrikken beiden op, als hij plotseling begint te fluiten en even, kort en gebiedend „Hierrr!” roept.

Onmiddellijk horen de jongens Neus hijgend komen aanlopen en zien ze hem tegen Janus opspringen.

Ze lopen opgelucht naar Janus toe.

't Rumoer in 't tuintje verstilt.

Ouwe Freerk inspecteert zijn kippenhok en is gerustgesteld als hij bemerkt, dat er niets gestolen is.

Hij kijkt de weg nog eens uit, bemerkt niets in 't donker en sjokt naar huis terug. De deur wordt dichtgetrokken, de lichte rechthoek is verdwenen en alles is weer stil en donker als voorheen.

Johan is nog ontdaan van de schrik en Kees zegt ook niet veel. Alleen Janus heeft schik.

„Noú, dat was me nog eens een avontuur, niet?” zegt hij en dan begint hij weer te lachen.

Dan vertelt Johan hoe het kwam en Janus denkt ook, dat die zakdoek Freerks zakdoek moet zijn.

„Neus heeft zich vast niet vergist”, beweert hij stellig.

Johan zoekt in zijn zak, de zakdoek voelt hij niet meer, die is hij kwijtgeraakt bij zijn vlucht.

„Nou, jongens, jullie moeten naar huis”, zegt Janus dan, „als er weer eens een dief opgespoord moet worden, dan halen jullie Neus maar weer.”

De jongens mompelen wat. Janus grinnikt en verdwijnt met Neus.

Als de jongens in 't licht van de eerste dorpslantaarn komen, bemerkt Kees, dat zijn vinger bloedt. Hij heeft een lelijke schram, waar hij niets van gevoeld had. Zijn mouw is ook gescheurd. Johan zijn knieën zijn vuilzwart en zijn mouw zit vol hondenhaar. Ze poetsen elkaar zorgvuldig af, terwijl Kees voortdurend zijn bloedende vinger aflikt.

Ze bemerken niet, dat bij 't schoolhuis meester Velzen van zijn fiets stapt en de jongens in de lichtkring van de lantaarn ziet staan. Eerst ziet hij niet eens, dat het Johan en Kees zijn, maar denkt hij alleen maar nieuwsgierig: wat doen die jongens daar? Maar dan dringt het tot hem door, dat het Johan is. Meteen stapt hij weer op zijn fiets en vlak bij de niets vermoedende jongens stapt hij af en vraagt: „Wat voeren jullie uit?”

Ze schrikken geweldig. Kees wil 't al op een lopen zetten en Johan eveneens. Meester Velzen lacht om

hun schrik. „Hebben jullie een slecht geweten?” vraagt hij plagend.

Als de jongens, verslagen, geen antwoord geven, bemerkt hij, dat er iets aan scheelt.

„Komt beiden eens mee”, zegt hij kort.

Schoorvoetend volgen ze. Dit zal een treurig slot worden van het treurige avontuur.

Juffrouw Velzen kijkt vreemd op, als de stoet binnenkomt.

„'k Geloof van twee misdadigers”, zegt vader tegen haar en tegen de jongens: „Kom maar even mee in de studeerkamer.”

En daar in de studeerkamer vertellen de jongens bij brokstukken hun avontuur. Dan wordt het stil. Johan bemerkt niet, hoe vader moeite heeft om niet in een hartelijk lachen uit te barsten. Hij staat schuld-bewust bij 't schrijfbureau. Kees wenst zich veilig en wel in de stal, waar meester niet is om hem te onder-vragen.

„Weet jullie wel, wat nu eigenlijk verkeerd van julie was?” vraagt vader dan.

„Dat we er niets van gezegd hebben”, antwoordt Johan en Kees knikt mee.

„Juist”, zegt vader, „jullie moeten zo iets niet doen zonder gróte mensen te vragen. Daar komen ongeluk-ken van. Gelukkig, dat Janus zo verstandig was jullie achterna te lopen. En wat zou ouwe Freerk nu wel zeggen?” vraagt vader dan.

Ja, dat weten de jongens ook niet.

„Nou, enfin”, zegt vader, „niet weer zo iets doen zonder vragen, hoor. Maak nu maar dat je thuiskomt, Kees.”

Kees rent naar huis. Die meester was toch een réuze-meester. Hij had minstens op een pak voor zijn broek gerekend.

Boersma bromt als Kees thuiskomt.

En als Kees eerlijk alles vertelt, op vaders vraag,

komt er een dreigende rimpel boven zijn neus. „Zo iets waag je niet weer, hoor!” zegt hij.

„Nee, vader”, zegt Kees gedwee.

Tjeerd vertelt de hele geschiedenis de volgende dag aan dominees dienstmeisje. En zo komt dominee het ook te weten. Die schudt zijn hoofd en lacht en als hij Kees de volgende dag tegenkomt, schudt hij zijn vinger en zegt: „Als je nu achter mijn kippen aan wilt, 't waren zwarte, hoor en er waren twee bij, die een witte veer in hun staart hadden.”

Kees lacht zuurzoet en maakt maar gauw, dat hij wegkomt.

Ouwe Freerk onderzoekt de volgende dag nauwkeurig 't slot van 't kippenhok. Je kon nooit weten. De kippen van den dominee waren ook al gestolen! Wat dat gisteravond geweest is, met die hond, dat snapt hij niet. Hij bukt zich. Kijk, daar ligt zijn zakdoek. Dan heeft hij die toch gister verloren. De wind heeft hem zeker 't erf opgewaaid. Gelukkig maar.

De herfstwind stoeit met de dorre bladeren in de dorpsstraat. De hoge iepen rond 't kerkje zijn al kaal en de bladeren, dor verschrompeld, ritselen telkens, als de wind er onder blaast, langs de straatkant. Op de hoek, waar de wind ze ineens weer van een andere tochtige kant te pakken krijgt, dansen ze een wilde dans. Ineke van meester Velzen staat er middenin. Ze neemt een armvol en gooit die omhoog. 't Wordt een fijne ritselende regen en de bladeren blijven in haar krullen hangen. Johan komt ook aanlopen en Gerard schopt zo'n opgewaaide bladerenberg weer uit elkaar. Kees komt fluitend de dorpsstraat af.

„Ik moet naar Alkema”, zegt hij, als hij z'n vriend ziet. „Ga je mee?”

„Ik óók?” vraagt Ineke.

„Even moeder vragen”, zegt Johan.

Als ze voorzichtig zijn, mag het, vindt moeder en even later stappen ze met zijn vieren de weg uit.

Maar 't wordt aldra een vrolijk krijgertje spelen.

Kees en Johan hebben Ineke tussen zich in en proberen Gerard te vangen. Ineke giert van pret. Dan waait plotseling haar muts af. Haar krullen wuiven in de wind.

„Pàk 'm!” zegt Johan en Kees rent er vliegensvlug heen. Hè, bijna was de muts in de vaart gewaaid.

Kees heeft nèt bijtijds zijn klomp er op gezet. Met zijn mouw veegt hij het vuil er weer wat af en dan zetten ze haar Ineke weer op.

„Au!” zegt ze. De jongens trekken er zo hardhandig aan, dat de muts haar in de ogen schuift, doch Kees trekt haar wat achterover en klaar is het, hoewel ze nog niet zit zoals 't behoort.

Ze lopen nu weer rustig naast elkaar en kijken naar de meeuwen, die tegen de wind vliegen en dan plotse-ling met een wijde boog vóór de wind terugzwaaien.

„Kokmeeuwen aan land,
Onweer aan de hand”,

zegt Johan.

Bij Alkema doen ze hun boodschap en als ze terug weer door 't grote hek komen is Janus met zijn bootje daar net in de vaart.

„Méévaren?” roept hij.

Dat laten de jongens zich geen twee keer zeggen. Ze staan al op de kant van de wal. Ineke ook. Johan houdt haar stevig vast.

Moeder heeft niet gezegd, hoe laat ze thuis moesten zijn; ze kunnen dus best nog even naar Janus' huis toe, bedenkt Johan.

Janus wijst ze alle vier hun plaats in de roeiboot. Kees mag vooropzitten. Gerard vlak bij Janus en Johan met Ineke achterin.

„Je houdt haar goed vast, hè?” zegt Janus.

Er dansen kleine golfjes in de vaart, maar 't bootje ligt vast op 't water en Janus is een gespierde roeier.

De jongens vinden het tochtje prachtig. Ineke kijkt een beetje bang naar 't spattende water. Johan slaat een arm beveiligend om haar heen. Kees zingt tegen de wilde wind in van: „Piet Hein”.

Janus lacht er in stilte om. Wat schreeuwt die jongen, de wind heeft 'm zeker te pakken.

Gerard zit te kijken naar de stevige, behaarde

knuisten van Janus, die zich om de riemen klemmen. Hij zou ook graag zó kunnen roeien.

„De haven in 't zicht!” roept Kees, als ze bij Janus' huisje komen. Hij staat alvast op en als ze vlak bij de wal zijn, wipt hij met een vlugge sprong in 't gras, het touw in de hand.

„Oh!” roept Ineke verschrikt.

Janus houdt de riemen in en Kees legt de lus van 't touw om een paaltje.

Janus stapt nu ook uit en tilt eerst Gerard en dan, voorzichtig, Ineke uit de boot. Johan redt zichzelf wel. Gisela is naar buiten gekomen, als ze al die passagiers ziet. „Wat zullen we nú beleven?” zegt ze lachend.

Allereerst zet ze Ineke's muts recht. „Wie zette die zo scheef op je krullen?” zegt ze.

Ineke lacht en zegt vrijmoedig: „Ik ben Ineke.”

„Zo ben jij Ineke”, zegt Gisela en ze lacht weer.

Neus blaft voor zijn hok en Krul kwispelstaart om 't groepje heen. Johan streelt hem en Ineke is er niets bang van. Ze legt haar handje maar zó op zijn kop.

„Jij bent een flinke meid”, prijst Janus.

Ineke gaat met Gisela naar binnen en de jongens slenteren achter Janus aan, óók het huis in.

Het lage Octoberzonnetje schijnt diep in het kamer-tje en maakt glinsterende lichtvonkjes op 't glimmend theeservies en op de ronde buik van de koperen ketel, die op de kachel staat.

Pronker, de pauw, wandelt met deftige stappen het venster voorbij, maar de wilde wind waait zijn lange staart dwars voor zich uit, zodat Pronker een paar wankele passen maakt.

„De staart is lelijk”, vindt Gerard.

„'t Komt van 't najaar”, zegt Janus, „stráks wordt hij weer veel mooier.”

Af en toe schuift een wild wegdrijvende wolk voor de zon en doet een donkere schaduw drijven over de weilanden; dan wordt het even donker in de kamer.

Janus stopt een pijp en Ineke mag de lucifer uitblazen.

Gisela heeft schik in die leuke Ineke en Janus knikt haar vriendelijk toe.

„Wie kan deze kunst?” zegt Janus dan. Hij gaat midden in de kamer staan, heft zijn rechterbeen op en beschrijft er een cirkel mee.

Dat is natuurlijk een klein kunstje! De jongens staan ogenblikkelijk alle drie hun rechterbeen in de rondte te zwaaien.

„Maar nú komt het”, zegt Janus. Met zijn rechterhand probeert hij een cirkel te beschrijven, nèt in tegenovergestelde richting aan die, welke hij met zijn voet maakt. En zie, het lukt niet.

De jongens menen, dat hij hen voor de mal houdt en lachen hem uit. Maar als ze 't zelf ook proberen, ontdekken ze, dat het wèrkelijk erg moeilijk is. Ze kunnen 't geen van allen. Kees spant zich zó in en zwaait zo vervaarlijk met zijn arm en been, dat hij ondersteboven tuimelt, vlàk voor Janus' voeten. Die zet zijn voet meteen op Kees' buik. Kees wringt zich lachend los en rukt zó aan Janus' been, dat die ook bijna omtuimelt.

„Vader is ook nog nèt zo'n kwajongen, als jullie”, zegt Gisela lachend tegen de jongens.

Gerard zegt: „Ik weet wel een heel àndere kunst.”

„Nou wàt dan?” vraagt Janus belangstellend.

„Op je kòp staan”, zegt Gerard gewichtig.

„Dat kùn je niet”, meent Janus.

Maar Johan en Kees zeggen beiden, dat Gerard dat wel kan. In 't weiland heeft hij 't hun vaak voorgedaan. Kees heeft het vaak genoeg geprobeerd, maar die viel altijd weer ondersteboven. Die Gerard had er precies de slag van te pakken.

„Dat moet ik zien”, zegt Janus.

„Ik kan 't wel op een stoél”, zegt Gerard trots, „maar dan moet Johan de stoel vasthouden.”

Johan heeft er al een te pakken.

Gisela is er ook nieuwsgierig bij gaan staan. Ze houdt Ineke nog bij de hand vast.

Gerard kijkt gewichtig, nu hij zoveel toeschouwers heeft. Als 't nu maar lukt, denkt hij. Hij omklemt met zijn handen stijf de zijkanten van de stoelzitting, steunt zijn hoofd op de zitting zelf, rondt zijn rug een paar keer om te proberen en dan ineens wippen zijn voeten met een vlug zetje van de grond, zijn spieren spannen zich en stijf rechtop staat zijn lenige jongenslichaam met de benen gestrekt omhoog, op de stoel.

Janus heeft de beweging met zo'n spanning gevolgd, dat hij zijn bewondering kernachtig uitdrukt met een verbaasd: „Já.....” en dan ontvalt hem, zonder dat hij 't bemerkt, een korte vloek.

Gerard laat zich net weer in normale stand vallen, die hoort het niet.

Johan voelt een felle schrik. Daar vloekte Janus weer. Nu mocht hij zich niet stilhouden. En nu waren Janus en Gisela juist weer zo leuk geweest tegen hen. Ze hadden nog wel in 't bootje mogen zitten. Als hij er nu wat van zei, zou 't immers zo ondankbaar lijken. En Janus zou vast en zeker boos worden. In dat ene ogenblik gaan al die gedachten snel door zijn brein.

Maar kleine Ineke heeft verschrikt een stap achteruitgedaan. Ze heeft Gisela nog bij de hand. Haar ogen staan heel groot en ernstig. Ze kijkt Janus aan. Haar hoofdje met de blonde krullen houdt ze een beetje scheef en met haar lieve stemmetje zegt ze heel duidelijk: „O, Janus mag niet vloeken, dat wil de Heere Jezus niet hebben!”

Johan schrikt geweldig en kijkt Janus angstig aan. Tegelijk voelt hij een vreemde blijheid, dat Ineke het zegt, maar ook een vreemde spijt, dat ze dien vriendelijken Janus nu boos gaat maken.

Janus staat nog rechtop in de kamer. Hij, grote kerel, kijkt dat lieve kleine meisje in de diep-blauwe ogen. Hij voelt een stille weemoed in zijn hart. 't Is

hem of zijn vrouw nog leefde en Gisela nog zo'n kleine meid was. Zijn stem klinkt wonderlijk zacht als hij zegt: „Dat spijt Janus. Janus zal 't niet weer doen, Ineke.” Hij doet een stap naar voren, zijn sterke handen vatten Ineke om het middel en hij steekt haar boven zich uit, tot aan de zolder toe. „Jij bent een lieve meid”, zegt hij.

't Is Johan, of hij een brok in zijn keel krijgt. Wie had dat nu gedacht?

't Is even stil in de kamer, maar Ineke zegt vrolijk: „Nòg eens zo hoog”, en Janus heft haar weer zo hoog boven zich uit.

En dan zegt Kees: „Zo hoog kun je mij niet meer krijgen, Janus.”

Dat laat Janus zich niet zeggen. Voordat Kees weet wat er gebeurt voelt hij Janus' handen in zijn nek en om zijn ene knie en daar gaat hij, weerloos, omhoog.

Nu wil Gerard ook en 't wordt een gestommel van belang in dat kamertje. 't Is alsof ze allen dat vreemde ogenblikje van zoëven vergeten zijn.

„Jullie komen nog maar eens terug, hoor”, zegt Gisela en ze knuffelt Ineke nog eens. „Hier je mantel en je muts, netjes. Zo.”

Dan gaan ze naar buiten en weer op Terpdorp aan. Ze wuiven luidruchtig en laten zich door de wind vóórtduwen, het polderdijkje af. Het begint harder te waaien en de lucht wordt donkerder en dreigender. Over Terpdorp drijft een jagende onweerswolk, zoals dat alleen in 't najaar kan.

„'t Kon weleens gaan regenen”, meent Johan.

„Of onwéren”, vindt Kees. „Ouwe Berend zegt, dat 't in de herfst nog gevaarlijker onweer is dan in de zomer. De lucht hangt nu lager en dan slaat het eerder in, zegt hij.”

„'k Hoop het niet”, zegt Gerard.

Ze stappen stevig aan.

Johan voelt een lichte blijdschap in zich. Nu zou

Janus wel niet weer vloeken. Die Ineke had toch maar gedurfd. Nu durfde hij ook wel. Als Janus nu tòch nog eens weer vloekte, dan zou hij 't óók zeggen. Eigenlijk had hij 't nu óók moeten doen in plaats van die kleine Ineke. Johan kijkt haar van ter zijde aan. Ze schijnt 't hele voorval al weer vergeten te zijn. Als ze er nu thuis ook maar niet over praat. Moeder moet het maar niet weten. Anders mogen ze misschien niet weer naar Janus toe. Maar als ze thuishkomen praat Ineke er helemaal niet over. Ze schijnt het werkelijk al weer vergeten. Wel heeft ze 't druk over de pauw en over de hond en dat ze in een bootje gezeten hebben.

Moeder schudt haar hoofd. „Was dat wel vertrouwd?” vraagt ze bezorgd.

„Janus was er bij”, zegt Gerard, „en die is zo sterk; die kan de Oceaan wel overroeien. Zúlke dikke knokkels heeft hij!” Hij houdt zijn eigen beide vuisten tegen elkaar om die van Janus ná te bootsen.

Als vader 't hele verhaal hoort, zegt hij: „Die Janus is maar wijs met jullie, geloof ik.”

Af en toe is Johan nog eens bang, dat Gerard en Ineke 't zullen vertellen van dat vloeken. Maar ze doen 't geen van beiden. Hij zou niet graag willen, dat vader hem verbood zoveel met Janus om te gaan en immers, Janus zou nu wel niet veel meer vloeken. Ineke had het al gezegd en hij, Johan, zou er nu verder wel voor zorgen. Hij durfde nu zéker wel.

Buiten rumoert nog de wind en 't wordt vroeg donker. Janus bindt zijn bootje wat steviger vast. Kees had de lus te lósjes om 't paaltje gelegd. Terwijl hij vooroverstaat, ziet hij, in gedachten, 't kleine meisje van den meester weer voor zich. Er komt een ernstige trek op zijn verweerd gezicht. Maar dan richt hij zich rechtop. Hij schudt met een korte ruk zijn hoofd even.

Als hij voor de deur zijn klompen uitdoet, fluit hij vals een liedje tegen de wind in.

Buiten weerlicht het af en toe uit de stormlucht.

EEN DAPPERE DAAD.

HOOFDSTUK XV.

Die avond ligt Johan nog een poos wakker in zijn bed. Hij luistert naar de wind, die met nijdige rukken om de hoeken van 't dak giert. Na zo'n ruk wordt het even stiller. Door het venster ziet hij het af en toe weerlichten. Er rommelt daarna een korte donder. Dan rukt de wind weer aan. Soms weet Johan niet of 't nu 't rommelen van de donder of 't gedreun van de wind is, wat hij hoort. Hij schurkt diep onder de dekens. Beneden hoort hij de voordeur slaan. Vader gaat zeker even buiten kijken naar 't buiige weer. Berend had gezegd, dat 't in de herfst gevaarlijker was dan in de zomer, ligt Johan te bedenken. Hij had er vader vanavond naar gevraagd. Die geloofde 't ook. En moeder had verschillende voorbeelden genoemd van boerderijen, die in Friesland, juist in de h è r f s t, waren afgebrand. Toen moeder nog een meisje was, was 't eens gebeurd, dat uit zo'n herfstonweersbui slechts drie zware slagen gekomen waren, en alle drie waren ingeslagen. In een grote boerderij, een molen, en een houten schuur. De bui was zo weer voorbijgedreven. Die molen was toen brandende begonnen te draaien, had moeder er bij verteld. Johan hoort vader weer binnenkomen en tegen moeder zeggen: „'t Zijn van die buien. Daar in 't Oosten zie je gewoon de sterren schijnen.”

Johan mijmert verder. Als er nu ook zo'n bui eens boven Terpdorp kwam. Stel je voor, drie slagen, drie branden. Als 't dan Kees' boerderij eens was en de windmolen bij Alkema en..... en Janus' huis, bij voorbeeld. Dat stond daar zo eenzaam in 't wijde veld. Dat was vaak 't gevaarlijkst. Johan keert zich nog eens om. Gerards adem gaat regelmatig; die slaapt al lekker. Johan blijft nu ook heel stil liggen. 't Duurt niet lang of hij slaapt ook. Hij hoort vader en moeder niet meer boven komen. Meester Velzen kijkt nog eens door 't venster, de donkere herfstnacht in. Tussen de wolken door schijnen de sterren.

„Als we maar 'n beetje rustig mogen slapen”, zegt moeder.

't Is in Terpdorp de gewoonte, dat men, als er des nachts onweer komt, niet in bed blijft liggen. De mensen in de stad kunnen zich dat nauwelijks indenken. Daar gaat alles zijn gewone gang en stoort men zich niet aan 't weer. Boven 't licht van alle stadslampen bemerkt men nauwelijks 't flikkeren van 't weerlicht en een herfstonweder gaat er meest onopgemerkt voorbij. Maar op de ruime vlakte van 't platteland voelen de mensen zich veel afhankelijker van 't weer. Als 't er een zomernacht onweert, dan gaat ieder van 't bed. De mannen kijken af en toe buiten en houden een praatje over 't weer, terwijl hun ogen de verre ruimte afzoeken of niet ergens een rode gloed brand ver-raadt. Nu, in de herfst, zijn echter de meesten ter ruste gegaan. De buien drijven zo onregelmatig en onberekenbaar, je kunt er nu niet om opblijven.

Moeder hoopt maar, dat ze niet uit de slaap gewekt zullen worden door zo'n bui. Je legt je eigenlijk niet rustig neer, vindt ze.

't Licht in de pastorie wordt ook uitgeknipt.

Nu brandt in geen enkel huis in Terpdorp het licht meer. 't Is nu overal donker en alle bewoners slapen nu zeker.

In de hoge kruinen van de iepen raast de wind met woeste rukken, en nog telkens weerlicht het. Dan komt een inktzwarte wolk aanzeilen van de kant van de stad. Blauw-violet flikkert het licht er na. Hij komt recht over Terpdorp. Plots..... een zéé van licht en een geweldige knal, met korte stoten narommelend.

Meester Velzen staat meteen naast zijn ledikant. Juffrouw is ook dadelijk wakker.

„Dat was dichtbij”, zegt ze. „Moeten we de kinderen wakker maken?”

„’t Is maar een korte bui, denk ik”, zegt vader, maar op ’t zelfde ogenblik flitst opnieuw het licht en knettert de donder.

„Vader, ’t ònweert!” roept Johan.

„We gaan naar beneden”, zegt vader.

Net als ze alle drie beneden in de kamer staan, is die ineens vreemd licht van de bliksem, die een angstig blauwe weerschijn heeft en onmiddellijk knalt er zo’n onheilspellend zware slag, dat Johan verschrikt op moeder toevlucht en vader een stap achteruit van af ’t raam doet.

„Dat slaat in”, zeggen vader en moeder allebei.

Vader loopt dadelijk naar boven.

Ineke en Betsy slapen beiden nog, maar Gerard ligt met grote ogen wakker.

’t Is buiten na die slag vreemd stil. De bui is al weer weggedreven.

Vader en Gerard gaan samen naar beneden, nadat vader haastig wat kledingstukken aangetrokken heeft. „’k Geloof, dat ’t al weer voorbij is”, zegt vader.

Moeder heeft de gordijnen dichtgetrokken en de lamp aangestoken. Gerard gaat wit van slaap tegen haar aanleunen. Johan zit in zijn pyama ook dicht tegen moeder aan.

„’k Wil even buiten kijken”, zegt vader, maar als hij door de keuken naar de achterdeur zal lopen, ziet hij door ’t grote keukenraam een rode gloed. „Daar is

al brand!" roept hij naar de kamer en moeder en de jongens komen dadelijk aanlopen.

„Oooh!" zegt Gerard, als hij de rode gloed ziet.

Johan vraagt rillend: „Waar is het?"

„'k Weet 't niet", antwoordt vader, „'k geloof die kant van Alkema uit, maar 't lijkt wel dichterbij."

Dan laait een grote rode vlam hoog op en vader en moeder zeggen tegelijk: „Nee, hiér, bij Spoelstra."

Spoelstra's boerderij staat aan de vaart, dichtbij 't huis van ouwe Freerk. De vlammen zijn nu heer en meester op het hoge brede dak. Heel de omtrek wordt grillig verlicht en spookachtige schaduwen dansen verdwaasd tegen de boomstammen en zelfs tegen de schutting bij de heg van de school.

„Dat is niet veraf", zegt moeder.

Vader heeft inmiddels zijn jas aangetrokken. „Ik ga kijken", zegt hij.

Er is op de weg reeds een haastig klompengeklepper. Veel gedaanten, zwart tegen de rode vuurgloed, rennen het erf op. Fietsers komen van alle kanten aantrappen. De vuurzee is naar alle zijden wijd en ver te zien. Dan gilt de sirene van de motorbrandspuit uit Witsum op de hoek en de motor giert door de bocht. Water is er genoeg, gelukkig. De spuit wordt vlak naast de vaart gereden. Haastige handen reppen zich en 't duurt maar even of sissend spetteren drie stralen in de vlammen. Maar wanneer een grote boerderij eenmaal goed brandt is er geen spuiten tegen. In zo'n grote schuur zit zoveel trek, dat 't vuur als 't ware aangezogen wordt. 't Is een angstig gezicht zo'n brand in een donkere nacht. De rukwinden blazen loeiend de vlammen aan. Af en toe rommelt de donder uit een nieuwe bui. De vlammen knetteren, het bluswater sist, de motor van de brandspuit dreunt gonzend; de koeien, die gelukkig allemaal gered zijn, rennen dol door een stuk weiland aan de weg, kluiten modder omhoogwerpend en telkens weer komen ze recht op de

vuurzee aangehold. En dan is er nog het geroep en geschreeuw van mensen, die helpen en niét helpen, die handig meublussen en meesjouwen en die onhandig elkaar in de weg lopen. Het voorhuis brandt nog niet. Met een beetje overleg is daar nog wat te redden. 't Is Janus, die daar orde op zaken stelt. Zijn sterke stem geeft korte kommando's en nu er maar iemand is, die de leiding neemt, zijn er krachtige handen genoeg, die willen helpen. De politie-agenten, die ook gearriveerd zijn, knikken goedkeurend.

Meester Velzen staat op de weg tussen een groepje toeschouwers te praten. Ontzet kijken ze allen naar 't vernielend vuur.

Thuis heeft Johan zich aangekleed. Hij mag ook gaan kijken. Er zijn al meer jongens. Kees is er ook. De politie heeft net een troepje van 't erf gejaagd, maar Kees en Johan, die even daarna komen, glippen weer door 't hek. Ze lopen om de schuur heen, naar de motorspuit. De meeste mannen zijn aan de voorkant, om nog zoveel mogelijk huisraad te redden. Hier, aan de zijkant, waar de beide jongens langs sluiten is juist niemand.

Dan, ineens hoort Johan een angstwekkende schreeuw als van een mens, die in nood zit. Verschrikt blijft hij staan, maar Kees, die zo'n geluid vaker gehoord heeft, zegt dadelijk: „De geit!”

„De geit?!” roept Johan verwonderd en meteen klinkt dat angstwekkend geblaat weer. Johan huivert. Vlak bij hen branden de binten van 't reeds ingestorte dak. De wind waait rook en vonken van hen af. Tegen de gloeiende muur staat het houten geitenhok. Het dak smeult en de achterkant brandt al.

„Hierin”, zegt Johan schor en rukt aan de deur. 't Is er gloeiend heet, zo dicht bij de muur en hij rukt zenuwachtig aan de ijzeren deurkruk. De deur zit vast. Kees bedenkt zich geen ogenblik. Hij geeft een harde trap tegen de houten zijkant. Nòg een en nòg

een. Johan helpt en dan kraken er een paar planken los. Nu gaat het makkelijker. Kees steekt zijn hoofd door de opening, maar daarbinnen hangt zo'n dichte rook, dat hij hoestend zich terugtrekt.

„'t Kàn niet”, zegt hij schor.

Johan rukt nog eens met alle kracht aan een der planken en tuimelt haast achterover als die plotseling losschiet. De bres is nu aardig ruimer.

Kees kucht echter nog met tranen in zijn ogen.

Dan geeft de geit weer een meewarige schreeuw.

Nu bedenkt Johan zich geen ogenblik, hij wringt zich haastig door de opening. Hij voelt het doodangstig beweeg van het schonkige geitenlichaam tegen zijn knieën. Zijn handen tasten naar het touw. Hij knijpt zijn ogen dicht. Hete rook prikkelt zijn keel en geeft een verstikkend gevoel. 't Is of er sterretjes voor zijn ogen komen. Vreemd, in zijn gedachten ziet hij een plaatje uit 't leesboek op school, waar twee jongens een paard uit een brandende hoeve redden. Zijn handen voelen het touw en hij rukt met ongekende kracht. Het touw scheurt stuk en hij valt van de schok omver. Dan wordt het donker voor zijn ogen, maar op hetzelfde ogenblik voelt hij, dat de geit weggetrokken en hij zelf naar buiten gesleept wordt.

Kéés is het, die met wilde kracht eerst de angstige geit en toen Johan wegtrok.

Nu brandt de achterkant van het hok al helemaal. Johan hoest en kucht, maar voelt tegelijk een grote blijheid, dat hij uit dat benauwde hok vandaan is.

Dan horen de jongens meteen een stem, die luid, boven het geloei van de vlammen uit, roept: „Prachtig, jongens!”

't Is Spoelstra zelf. Hij had gezien hoe een der helpers de konijnenhokken op 't erf wegdroeg naar het weiland, buiten 't bereik van rook en vonken en toen had hij ineens aan de geit gedacht. Al het vee was gered. De koeien, de stier, twee paarden, twee varkens

en de kippen, en aan de geit had niemand gedacht. Dadelijk was Spoelstra naar de stille zijkant van de boerderij gerend. En daar ziet hij wat de jongens gedaan hebben. „Flink zo”, zegt hij nog eens. Dan rent hij ook weer weg. Hij heeft geen rust en is er van in de war, dat zijn mooie boerderij een prooi van 't vuur wordt. Toch heeft hij wel gezien wie 't waren, die zijn geit gered hadden, want als meester Velzen 't erf komt oplopen, omdat juffrouw ook was komen kijken en gezegd had, dat Johan er ook was, gaat Spoelstra direct naar hem toe. Luid zegt hij, dat „de jongen van meester en zijn kameraad” de geit uit het brandende hok gehaald hebben.

Meester schrikt er van en als Johan en Kees om de hoek komen, schrikt hij nog meer. Hun kleren zijn vuil en hun gezichten! Door de prikkelende rook zijn de ogen gaan tranen en de jongens hebben ze met hun zwartberookte handen wat afgeveegd. Bij het rosse licht van 't vuur lijkt dat erg lelijk.

„Jongens!” is 't enige wat vader zegt.

Dan is Janus er ook. Hij ziet er vuil en zwartberookt uit en zweetdruppels glimmen op zijn gezicht. Hij heeft zich ingespannen en een groot deel van de inboedel is, mede door zijn doortastend optreden, gered. Nu staat hij, met zijn armen in de zij, toe te zien, hoe de sterke stralen van de motorspuit, dwars door de kapotgespoten vensters, het voorhuis proberen te beschermen tegen 't vuur.

Hij hoort meester Velzen verschrikt „Jongens!” zeggen en kijkt meteen achterom. Daar ziet hij Johan en Kees en hun vuile gezichten.

„Wat nou?” zegt hij.

„Ze haalden mijn geit uit 't brandende schuurtje”, zegt Spoelstra, die ook al weer is komen aanlopen.

„Da's in orde”, zegt Janus. „Die jongens dūrven, meester”, vervolgt hij tegen meester Velzen.

Meester knikt alleen maar even. Hij is er ontdaan

van, dat de jongens, zonder dat hij er iets van bemerkt heeft, zich in levensgevaar hebben begeven en beschuldigt zichzelf, dat hij niet beter opgelet heeft. „Kom, jongens, we gaan nu maar naar huis”, zegt hij.

„Hé, zwarte piet”, klinkt Tjeerds stem dan plotse-ling, „ga jij met me mee?” Hij wijst met zijn vinger even naar de klep van zijn pet, als hij meester Velzen aankijkt en zegt: „Ik wil nog even slapen voor het melktijd is.”

Boersma komt ook al aanlopen. Ze hebben 'm reeds verteld wat de jongens gedaan hebben. „Mooi, hoor”, zegt hij, „maar nu naar huis!”

Er gaan reeds meer mensen weer naar hun huis terug. Het vuur vermindert en de spuitgasten hebben het in bedwang. Johan voelt zich doodmoe als hij tus-sen vader en Boersma in meeloopt. Kees zegt ook niets.

De torenklok slaat drie uur.

Vreemd, om nu, zo midden in de nacht, hier op de weg te lopen, denkt Johan.

Tjeerd zoekt zijn fiets uit een hele rij, die maar zo aan de wegkant zijn neergelegd. „Kom, Kees, op de bagagedrager”, zegt hij.

Kees klimt er dadelijk op. Zo is hij gauw thuis.

Als Johan eindelijk weer in bed ligt, kan hij de slaap niet vatten. Het zoemend geluid van de motor-spuit dringt in het slaapkamertje door. Als hij zijn ogen dichtdoet, ziet hij het vreselijk toneel van de brand weer voor zich. Hij huivert als hij denkt aan dat ogenblik, daar in dat benauwde geitenhok. 't Is of die kreet van het angstige dier nog in zijn oren klinkt. Hij had nooit geweten, dat geiten zo wonderlijk konden schreeuwen. Kees had hem gered. Anders was hij misschien in de rook gestikt. Wat zou dat vreselijk geweest zijn. Moeder had zo pas zo ernstig gekeken en zacht gezegd: „De Heere heeft je bewaard, lieve jon-gen.” Já, dat wist Johan nu ook wel, maar toen op dat

ogenblik had hij daar toch niet aan gedacht. Hij had alleen maar die kreet gehoord en niet meer nagedacht. Dan denkt hij weer aan Janus. Die had zijn best ook wel gedaan. Vader had er zo pas, voor ze weer naar bed gingen, nog van verteld. Dominee had even bij vader gestaan en gezegd: „'n Wondere kerel, die Janus; in geestelijke dingen onverschillig, maar anders zo flink.” En die Janus was Johans vriend. En ook van Kees. Johan voelt een blijde trots. Toch jammer, dat hij weleens vloekte. Als hij dat nu maar nooit weer deed. Johan woelt zich nog eens om en om, maar op 't laatst valt hij toch in slaap.

's Morgens tuft de brandspuit nog steeds aan de vaart. Het voorhuis van de boerderij staat nog overeind. Van de hoge schuur staan alleen de brokkelige zijmuren en langs de zijkanten ligt overal het puin. Uit het hooi stijgen nog dichte rookwolken op en de stralen van de spuit houden het geregeld nat. Dat hooi kan nog wel uren roken. 't Is een troosteloos gezicht, die rokende puinhoop. Een groepje schooljongens staat op de weg te kijken. De koeien van Spoelstra loeien, kleums en koud, in de wei. Straks krijgen ze onderdak in de verschillende stallen van de boeren, die bereidwillig een plaatsje er voor inruimen. De geit zit vastgebonden aan een paaltje van 't hek, rond ouwe Freerks bleekveldje.

Johan en Kees komen voor schooltijd ook nog kijken. Ze zien beiden een beetje bleek en kouwelijk. Veel slaap hebben ze ook niet gehad vannacht.

Door de vaart komt een scheepje aanvaren. De jongens lopen al in de richting van school, maar Kees blijft nog staan wachten. Dan ziet hij, dat de korte, gebaarde schipper, die het scheepje voortduwt, niemand minder is dan de bekende stoelenmatter. Op een drafje haalt hij de andere jongens in. Die praten nog druk over de onweersbui en de geweldige donderslag.

Ze waren er allemaal van geschrokken. De meesten zijn bij de brand geweest. Rienk van den smid weet ook al, dat Johan en Kees de geit gered hebben.

Kees zegt alleen maar: „Nou, dat beest kon toch niet verbrànden”, en Johan vertelt hoe verschrikkelijk akelig het arme dier schreeuwde.

Dan schrikt meesters fluitje door de kille morgenlucht. Ze zetten het op een drafje en bij de schooldeur ziet Kees nog net kans Johan te vertellen, dat de stoelenmatter ook weer in Terpdorp is.

De stoelenmatter is niet met zijn scheepje in Terpdorp blijven liggen. Hij is dóórgereven. Met een onverschillig gezicht heeft hij zijn schouder tegen de knop van de vaarboom gedrukt, en net gedaan of heel Terpdorp niet bestond.

Johan en Kees bemerken het dadelijk als ze na schooltijd op de hoek van de straat staan.

„Misschien heeft hij hier geen klanten genoeg”, veronderstelt Johan.

„Gelukkig dan maar”, vindt Kees.

Ze gaan nog even bij de puinhopen van Spoelstra's boerderij kijken.

De brandspuitgasten zijn bezig in te rukken.

Het geurige hooi is nu een vieze, natte, zwarte hoop rommel geworden.

„Jammer”, zucht Kees, en de jongens vergeten den stoelenmatter bij het troosteloos gezicht van de ruïne.

De tijd gaat voort. Na een paar weken is het meeste puin al opgeruimd. Er is een houten noodschuur verzezen. Daar huist nu het vee in. Aan 't ene eind is een kamertje voor Spoelstra en zijn vrouw. 't Is wel behelpen, op die manier, maar ze hebben toch een eigen onderdak, en dat is óók wat waard. Een nieuwe boer-

derij is al aanbesteed. Als de winter voorbijgaat kan men al gauw met de nieuwbouw beginnen.

Ja, als de winter voorbijgaat!

Maar dat hopen de jongens niet.

't Is nu begin December, en 's nachts vriest het. Dat geeft overdag mooi weer met zonneshijn. Over de sloten ligt al een dun ijsvliesje. De jongens hebben voor de school dat dunne ijslaagje al doorzeefd met gaten, zoveel steentjes hebben ze er op gegooid, om te proberen hoe sterk het was.

Meester Velzen heeft het hun verboden. „Jullie kunt alle grind van 't speelplein wel in de sloot gooien!” zegt hij. En dan vragen de jongens, zich om hem heen dringend: „Meester, wordt het winter?!”

Meester kijkt eens in zijn zakboekje en zegt: „Ja, hier heb ik het al: 21 December begint de winter. Het duurt dus niet zo lang meer.”

De jongens schudden hun hoofd en roepen luidruchtig: „Néééé, meester!”

„Wat, néé meester?” doet meester Velzen verontwaardigd. „En 't staat hier in mijn boekje!”

Dat geloven de jongens wel.

„Zo'n winter bedoelen we niet”, legt Rienk van den smid uit.

„O, dus je bedoelt of 't van de winter ook w i n t e r wordt”, begrijpt meester Velzen nu ineens.

De jongens dringen nog op. „Toe nou, meester”, zeggen ze ongeduldig.

Nu kijkt meester naar de lucht, hij wacht even en zegt: „Vandaag wordt het nog géén winter, jongens. Ik denk, dat 't straks begint te dooien.”

Dat vinden alle jongens jammer.

Meester krijgt gelijk ook. Als de jongens 's morgens uit school komen, dooit het. De droge hardbevoren wegkanten zijn nu glibberig en vuil. De lucht is bewolkt. 't Lijkt wel of 't zal gaan regenen.

„'t Wordt een kwakkelwinter”, voorspelt de bakker,

die, met een grote mand aan zijn arm, voorbijloopt.

Johan en Kees zien op de hoek Janus aankomen. Ze wachten hem op en vragen: „Janus, krijgen we ook winter?”

„Dat zal ik je zeggen”, antwoordt Janus. „Als er uit die wolken régen komt, dan niet, maar komt er snéeuw uit, dan wel. Want:

Sneeuw in de slijk
Geeft binnen drie dagen een harde dijk.”

„Há!” zeggen de jongens.

„En wat zou 't wezen: regen of sneeuw?” vraagt Kees nog.

„Ik dènk van sneeuw”, profeteert Janus.

's Middags vertellen ze 't aan de andere jongens op 't schoolplein. Ze hopen nu allemaal, dat er snéeuw zal komen, en onder schooltijd turen ze af en toe naar buiten of er nog niets uit de grijze lucht komt vallen.

„Jullie doet je best vanmiddag niet”, vindt hun meester.

Tegen dat het donker wordt begint er uit de dichte lucht een langzame warreling van kleine vlokken neer te dalen. In het natte vuil van de weg zijn ze weldra weggegroezeld, maar waar het vandaag droog gebleven is, ligt al spoedig een witte schemer van gevallen vlokken.

Johan, die, met een armvol hooi voor zijn konijnen, bij Boersma uit de schuur komt, begint hardop te zingen van:

„Sneeuw in de slijk
Geeft binnen drie dagen een harde dijk.”

Hij maakt er zelf een wijsje op en zingt nog als hij zijn konijnenhok zorgvuldig toedekt met twee lege zakken.

„Pas maar op”, zegt vader, „Janus is ook een weerprofeet, die zich wel vergissen kan.”

Maar deze keer heeft Janus zich toch niet vergist. De wind draait naar het Oosten en 's nachts vriest het lekker. De bloemen staan op de ruiten als Johan 's morgens wakker wordt. De weg is weer hard en droog. De wind heeft de sneeuw weggejaagd, alleen onder de heggen en op luwe plekjes is nog wat blijven liggen. 's Middags proberen de waaghalzen onder de jongens al, of de sloten houden, maar dat zal nog wel een paar dagen duren.

't Vriest dóór en na een paar dagen houden ze dan ook werkelijk en proberen de jongens al of 't ijs van de grote vaart al vertrouwd is.

De wind blijft pal uit het Oosten waaien en 't is vinnig koud.

„Oom Piet zou wel zeggen: „Huize „De Noord-pool” ”, zegt vader, als hij handenwrijvend binnenkomt.

Gelukkig blijft het niet lãng zo erg koud. Als de wind wat gaat liggen en overdag het winterzonnetje helder schijnt, is het prachtig Decemberweer.

Nu wordt het voor meester Velzen heel moeilijk om school te houden. 's Morgens stuiven alle jongens en meisjes op hem toe als hij de deur uitkomt met een verlangend: „Meester, mogen we vanmiddag vrij?”

Hij maakt er zich met een grapje af, maar onder schooltijd praat hij even met den meester uit de andere klas en als de morgenschooltijd bijna verstreken is, zegt hij, net alsof het niets bijzonders is: „Vanmiddag hebben we vrij van school.”

De jongens kijken hem even achterdochtig aan. Je moet altijd een beetje oppassen met dien leuken meester, want hij laat je er zo maar inlopen. Rienk van den smid vraagt echter: „Direct om één uur al of pas om half vier?”

Dan lacht meester hartelijk. Die Rienk was een leperd. „Direct om half twáálf al”, zegt hij dan.

Nu is 't plots een luidruchtig geroezemoes in de

klas. Meester wacht even en dan wordt het weer stil, maar als de school uitgaat, rennen ze allemaal om 't hardst om thuis te komen.

't Is prachtig weer om te schaatsenrijden, die middag. Het ijs op de vaart is fijn hard en er zitten weinig barsten in.

Kees en Johan spreken af om samen naar Ticheldorp te rijden. De baan is goed geveegd en de vaart loopt door de wijde ruimte van het wintersê landschap. Bonte kraaien vliegen af en toe krijsend op en ergens op een eenzame boerderij bast een hond. Het riet staat dorbruin tegen de witbevoren walkanten en op de vaart is het vrolijk bewegen van fleurige schaatsenrijders. Zo'n mooie middag op 't ijs in Friesland geeft een echte feeststemming. Johan en Kees zwieren stevig door, achter elkaar. Ze kunnen beiden goed rijden, evenals trouwens de meeste Friese jongens.

Vóór hen, waar de vaart een bocht maakt, staat Janus' huis. Gisela bindt de schaatsen ook net onder. Als ze de jongens ziet, zegt ze: „Jullie mogen op de terugreis wel een kop chocolade halen, als 'k thuis ben.”

„Gráág!” zeggen ze tegelijk.

„Maar dan ook thuis wezen, hoor!” roept Kees nog.

„Ja”, zegt Gisela lachend.

De jongens komen nu dichterbij de zeedijk. Straks maakt de vaart weer een bocht en dan gaat het rechtuit op Ticheldorp aan. In die bocht staan een paar grote boerderijen en een molen. Daarom heet het gehuchtje Molenbuurt. Kees ziet de masten van een paar scheepjes. Die schippers overwinteren daar dus.

„Ik was maar liever doorgevaren naar Ticheldorp”, vindt Kees.

Juist in de bocht staat een tentje op het ijs. Daar houden de jongens hun vaart in en gaan eens kijken, wat er te koop is. Natuurlijk hete chocolademelk.

Maar ook repen, pepermintjes en andere versnaperingen. Ze kopen elk een reep chocolade. Ze blijven staan om er een stuk van op te eten. Kees doet een paar halen naar de stille schuitjes toe. Er is geen schipper te bespeuren. Die zijn zeker ook gaan schaatsenrijden. Bij een van de schuitjes is een der luiken opgenomen. Naast de zwarte opening ligt een hoopje hooi.

Kees wordt nieuwsgierig. Wat moet een schipper met hooi? denkt hij. Brutaal hijst hij zich omhoog, hangt over het gangboord en tuurt naar binnen. Het ruim is leeg, maar in een hoek staat een konijnenhok en daarnaast een kippenhok van 'n paar oude kisten. Dat is op zichzelf niet zo erg vreemd. Schippers hebben weleens vaker kippen aan boord. Maar als Kees goed toekijkt, ziet hij hoe tussen die enkele zwarte kippen er twee zijn met een witte veer in de staart. Hij schrikt er van en laat zich haastig naar beneden glijden.

„Wat is er?” vraagt Johan verwonderd.

„Die schipper.....” wil Kees zeggen, als plots het schuifluik van het roefje wordt opengeschoven en een magere vrouwengestalte naar buiten komt.

De jongens schrikken geweldig. Zonder zich te bedenken rijden ze, met haastige krassen, de richting naar Ticheldorp uit. Pas als ze de eerste huizen voorbij zijn, kijken ze elkaar weer aan.

Johan begint te lachen. „Waarom rijden we eigenlijk zo hard?” vraagt hij dan. „Die stoelenmattersvrouw kan ons toch niet inhalen.”

„Maar die lelijke krulhond wel”, meent Kees.

„Dat dier doet niks”, zegt Johan, „maar waarom liet jij je zo ineens naar beneden vallen?”

Nu begint Kees te vertellen. „Die stoelenmatter heeft de kippen van dominee gestolen”, besluit hij.

Johan is nog niet overtuigd. Er zouden wel meer zwarte kippen zijn met een witte veer in de staart, werpt hij tegen. En bovendien, toen die kippen gesto-

len waren, lag de stoelenmatter niet eens in Terpdorp. Kees had hem immers de dag, na de brand, zien voorbijvaren.

Maar Kees vindt juist dat dat nogal vanzelfsprekend is. Als hij met zijn schip in Terpdorp lag zouden de mensen hem misschien juist gaan verdenken. Hij is natuurlijk stiekem bij nacht gekomen en toen weer weggefietst.

Op de terugweg praten ze er telkens over. Het scheepje rijden ze met vlugge slagen voorbij. Er was gelukkig niemand.

Bij Janus' huis gekomen, fluit Kees even op zijn vingers. Gisela is al thuis en hoort het wel. Ze komt met twee kommetjes warme chocola en twee stukken koek naar buiten. De jongens laten het zich heerlijk smaken.

Gisela vertelt, dat haar vader op de schaats naar Leeuwarden is.

Dat is een verre tocht, vinden Johan en Kees.

Ze bedanken Gisela heel vriendelijk. Die lacht wat en kijkt de jongens na als ze met regelmatige slagen wegrijden.

De jongens blijven bij Terpdorp nog even baantjerijden en dan is 't tijd om af te binden. Ze hebben beiden een warme rode kleur.

Hè, als je je schaatsen afgebonden hebt en je loopt weer gewoon op de weg, geeft dat zo'n vreemd gevoel. 't Is net of je de druk van de leren riemen om je voeten nog voelt, en je zou je benen op de weg wel weer willen uitzwaaien.

Op de hoek spreken ze nog weer es af, het nu maar thuis te vertellen van die kippen. Een avontuur als toen met Neus durven ze niet meer aan.

Boersma lacht wat, als hij 't hoort. „Als je daar werk van zou maken, moet je eerst betere bewijzen hebben, vent”, zegt hij.

Kees is teleurgesteld. Eigenlijk had hij wel gewild,

dat zijn vader er dadelijk maar heen gefietst was. Tjeerd vindt, dat die kleine, brommerige baardman er best toe in staat is.

„O, zó!” zegt Kees.

Meester Velzen zegt ook tegen Johan, dat voor zo iets eerst wettige bewijzen moeten zijn. Je kunt niet iemand van diefstal beschuldigen, alleen omdat een jongen gezien heeft, dat er kippen aan boord waren met een witte staartveer.

Johan begrijpt dat nu ook wel.

's Avonds als meester Velzen naar de brievenbus loopt om een brief te posten, staat veldwachter Leerkens, van Witsum, op de hoek. Daar staat hij wel vaker. Hij groet meester Velzen vriendelijk. Hij kent meester heel goed en komt 's avonds weleens een kopje thee drinken. Dan schiet meester het verhaal van de jongens weer te binnen en, meer als een gràpje, vertelt hij het Leerkens.

Maar Leerkens lacht niet om de „kwajongensontdekking”, zoals meester het noemde. Hij humt even, dan zegt hij: „Ik krijg de laatste tijd herhaaldelijk klachten, dat er in Ticheldorp kleinigheden vermist worden. Dan weer een emmer, een schop, een bezem, laatst eens het waslinnen van een bleekveld en zo meer. Ik heb al eens gesnord in het haventje van Ticheldorp, bij die oude woonscheepjes daar, maar ik heb nog nooit een spoor ontdekt. Aan die twee scheepjes in Molenbuurt heb ik niet gedacht. Daar ligt een turfschippertje. Nu die heeft het vast niet op z'n geweten. En Lammerts, die had ik eigenlijk óók niet verdacht. Maar 'k wil toch eens op onderzoek uit.”

Ze praten nog even over 't mooie vriesweer en nemen dan afscheid.

Johan luistert met open oren als vader 't thuis vertelt. „Maar je mag er met niemand over spreken, hoor”, zegt vader, „en Kees mag 't ook niet verder vertellen.”

Dat belooft Johan. Maar hij zal voorlopig weinig te weten komen. Een politie-onderzoek gaat in 't geheim en daar wordt niet veel over verteld.

't Is al weer gauw kerstvacantie.

De wind is naar 't Westen gelopen, de lucht is dicht en grijs, de muren van de huizen vertonen hier en daar grote glimmerige witte plekken; het wordt dooiweer.

Jàmmer, vinden de jongens. Ze hadden gehoopt op een kerstvacantie met ijs en daar zal nu wel niets van komen. Op de vaart staat al gauw een laagje water, de wegen worden vuil en glibberig. 't Is echt troosteloos weer in deze toch al donkere dagen voor Kerstmis.

Op een avond wordt er aan 't meesterhuis gebeld. 't Is veldwachter Leerkens, die 'n avondpraatje komt maken. Hij zit nog maar net op zijn stoel of hij zegt: „Nú, hij heeft al bekend.”

Vader trekt vragend zijn wenkbrauwen op, maar Johan begrijpt het dadelijk.

„U weet immers wel, Lammerts”, verduidelijkt Leerkens.

„O já!” zeggen vader en moeder beiden.

Dan vertelt Leerkens hoe alles gegaan is. De dag na de ontdekking van de jongens was hij op zijn schaatzen er langs gereden. Er was niets bijzonders te zien, maar één ding was hem opgevallen: de zwarte hond van Lammerts lag voor een vervallen, verlaten schuurtje, een eindje achter een van de boerderijen. Toen had hij gedacht: waarom zou de hond daar komen, als de báás er niet kwam. Op de terugreis was alles nog precies gelijk geweest. Toen was hij 's nachts met een collega naar 't schuurtje gegaan en daar hadden ze ontdekt, dat een klein deel van de vermiste voorwerpen er lagen opgeborgen. Dat was dus al een sterke aanwijzing. Alleen wisten ze toen nog niet, of Lammerts nu al dat goed daar had gebracht. Om de

beurt hadden ze zich 's nachts verdekt opgesteld, maar nacht na nacht verliep zonder dat er wat gebeurde. Tot ze, nu ongeveer een week geleden, samen weer eens wacht waren gaan houden. Toen hadden ze geluk gehad. Lammerts was stil naar de schuur geslopen en toen hij goed en wel binnen was, waren ze plotseling te voorschijn gekomen.

„We hadden 'm gauw te pakken, maar, jònge”, vertelt Leerkens, „wat had dat kleine kereltje een kracht in zijn knuisten.”

„Brrr”, zegt moeder, huiverend, „ik zou niet graag politie-agent willen zijn.”

Leerkens zegt glimlachend: „'t Valt een beetje mee, juffrouw. Alleen, weet u wat vreselijk was? Die kerel vloekte toch zó allerverschrikkelijkst, 't was niet om aan te horen.”

„Ja, dat is zeker erg”, vindt vader ook.

„En je kunt er zo weinig aan doen”, gaat Leerkens verder. „Ik heb hem onder 't oog gebracht, dat het niet mocht, maar hij knarsetandde van woede.”

Johan denkt er even over na. Zie je wel, Leerkens had er ook wat van gezegd. En Ineke toen ook. Hij zou 't nu voortaan ook vast en zeker doen.

„Watblijft, vader?” zegt hij, een beetje afwezig nog.

Leerkens had inmiddels doorverteld. Lammerts had de kippendiefstal nu ook bekend. Hij zat nu in arrest, ook wegens zijn verzet tegen de politie. Zijn vrouw weigerde voor de kippen te zorgen. Nu had Leerkens die door Janus Veldstra laten ophalen. Daar stond het hok nu nog. Janus wilde 't wel tot aan 't dorp brengen. Als de jongen van den meester en die van Boersma hem nu met de kruiwagen tegemoet kwamen, dan konden die 't wel bij den dominee bezorgen, had hij gezegd.

„Nou, dan moet dat maar”, zegt vader, „is 't niet Johan?”

„Watblief, vader?” schrikt hij tot de werkelijkheid terug. Maar dadelijk is hij bereid om het leuke karweitje op te knappen.

Leerkens klopt 'm op de schouder en zegt: „Dus 't komt in orde met die kippen, hè? En jij en je kameraad kunnen later wel bij de politie komen; jullie bent geboren speurders.”

Johan kleurt. Hij denkt aan de mislukte speurtocht met Neus. Als vader dat nu maar níet vertelt. Anders lacht Leerkens hem ook nog uit. Maar vader vertelt niets. Hij knipoogt alleen maar even tegen Johan. 'n Goeie vader, toch.

WIE HAD DAT GEDACHT?

HOOFDSTUK XVII.

't Wordt werkelijk een mooi karweitje, dat ophalen van de kippen. Om de beurt duwen ze de kruiwagen.

Janus heeft het verwaarloosde, ruwe houten hokje, precies in 't evenwicht op de kruiwagen gezet.

„Rammel er nu maar niet mee onderstboven”, had hij gewaarschuwd, „dan valt dat snerthok uit mekaar en fladderen die stomme dieren naar alle windstreken.”

Die waarschuwing was niet overbodig geweest. 't Is heus een toer om de kruiwagen in evenwicht te houden. Af en toe rusten de jongens. Dan beuken ze hun handen wat warm, tegen hun schouders. 't Vriest wel niet, maar 't is toch flink koud. Het ijs in de vaart is nog niet helemaal weggedoid; hier en daar kabbelt het open water, maar in de bocht zijn de schotsen stijf tegen elkaar geschoven. Kees had wel zin even te proberen of zo'n schots hem nog dragen kon, maar Johan neemt de handbomen weer vast en zegt: „Nee, Kees, denk om die kippen, die moeten weer verder.”

Dan schieten ze weer een mooi eind op. Door de dorpsstraat kruit Kees weer. Als ze bij de pastorie komen, sjouwen ze samen het hok naar het bleekveld. 't Valt niet mee, niet omdat het te zwaar is, maar ze hebben bijna geen houvast aan 't slap in elkaar getimmerde hok.

Dominee komt naar buiten als hij de jongens ziet zwoegen. „Is 't niet te zwaar?” vraagt hij.

Maar nu vinden ze het natuurlijk helemáál niet te zwaar. Ze zetten 't hokje voor 't grote kippenhok. Kees trekt het kippengaas los en Johan zet 't grote deurtje van dominees hok open. Tok-tokkend en een beetje schuw glippen de kippen één voor één naar binnen. Ze staan verbaasd te kijken in de mooie ruimte. Eén begint er al dadelijk in het droge turfstrooisel te scharrelen.

„Zouden ze nu weer weten, dat ze thuis zijn?” vraagt Johan.

Mevrouw is ook komen kijken. „Jullie worden de twee beroemdheden van Terpdorp nog eens”, zegt ze lachend. „Eerst een geit gered, nu een diefstal ontdekt!”

„Dat vind ik ook”, zegt dominee lachend. „Je zou er een boek over kunnen schrijven!”

„En wat ben ik jullie nu schuldig?” vraagt mevrouw.

De jongens lachen wat. „Niets, mevrouw”, zegt Johan.

Maar mevrouw haalt toch een paar heel grote appels voor hen.

Dan gaan ze met de lege kruiwagen blij naar huis. 's Avonds haalt Johan de post uit de brievenbus. Behalve wat brieven en drukwerkjes en het dagblad, is er ook 't stadswEEKBLAADJE. Nieuws- en Advertentieblad „De StadsKoerier” heet het, maar sedert Gerard zich eens vergiste en „De StadsKoet s i e r” gelezen had, noemden ze 't bij meester Velzen altijd: „Het Koetsiertje”. Alleen wat plaatselijke nieuwtjes uit de omgeving stonden er in en heel veel advertenties van winkels uit de stad.

Johan brengt zijn stapeltje binnen. Hij geeft vader de krant en de brieven en zegt: „Moeder, hier is „'t Koetsiertje” voor u.”

Moeder kijkt allereerst even naar de „Burgerlijke stand” en dan neust ze in de advertenties.

Johan kijkt over haar schouder en dan leest hij ineens luid: „Grote konijntentoonstelling.”

„Hè, jongen, mijn óren”, zegt moeder verschrikt.

Vader kijkt op. Hij lacht en vraagt: „Waar is die tentoonstelling?”

Met elkaar lezen ze nu de advertentie. Mooie medailles zijn er te winnen, maar dan moet je lid zijn van de konijnenfokvereniging. Niet-leden mogen ook inzenden; hun prijzen bestaan uit taarten, een grote sucadekoek, e.d.

„Mogen wij lid worden, vader?” vraagt Johan.

Vader schudt het hoofd. „Neen, hoor, dat doen we niet”, vindt hij.

Toch besluiten ze Johans konijnen in te zenden. Misschien winnen ze wat.

„Een lekkere taart was niet te versmaden!” zegt moeder hoopvol.

Johan en Kees timmeren de volgende dag een klein hokje. Daar moeten de diertjes in verzonden worden. Als 't zover is neemt de vrachtrijder ze mee.

De tentoonstellingsdag valt in de kerstvacantie. Vader en Johan gaan op de fiets naar de stad. Kees mag ook mee. Het is koud op de open weg, maar ze fietsen zich wel warm en als ze koude tenen krijgen lopen ze met z'n drieën een eindje.

In de tentoonstellingszaal is 't aardig vol. Een hele rij hokken staat er. Prachtige dieren zijn er. Er is een witte Vlaamse reus, die een rijtje medailles aan zijn hok heeft hangen en er bovenop een zilveren wisselbeker. Maar voor ze alles eens goed gaan bekijken, zoeken ze eerst naar Johans konijnen. Ze zijn weldra gevonden. Aan het hokje hangt een gedrukt kaartje. Er staat op: Lotharingers, ingezonden door J. Velzen, Terpdorp. En daaronder: Eerste prijs en Ereprijs.

Johan schrikt er van, als hij dat laatste 't éérs
leest. „Váder!” zegt hij hardop.

Vader lacht en zegt: „Dat lijkt goed!”

Dan vernemen ze, dat hun prijs een táárt is.

„Wat zal moeder 't fijn vinden!” juicht Johan.

Ze bekijken nu de andere mooie konijnen nog even,
maar Johan heeft te veel haast om 't moeder te ver-
tellen. Ze blijven nog even en dan peddelen ze naar
huis.

Moeder klapt in de handen, als ze het nieuws ver-
neemt. „Dat wordt een smulpartij”, zegt ze.

't Is een mooie taart, die de vrachtrijder de volgende
avond brengt. Ze bewonderen haar allemaal en Ineke
steekt haar kleine vingertje voorzichtig uit om een
stukje, dat aan de gekartelde papierrand van de doos
is blijven kleven, weg te snoepen.

„Weet je wat je moest doen?” zegt vader. „Je moest
Janus ook een stuk brengen.”

„Hè já!” zegt Johan.

„Je eigen stuk dan maar”, vindt Gerard.

„De hele taart is van mij!” zegt Johan lachend.

„Nu, díe moet je niet wegbrengen”, zegt moeder.

De volgende dag zoekt moeder een trommeltje op
en doet er een punt van de taart in, voor Janus en
Gisela.

Johan en Kees zullen het samen er heen brengen.
Ze gaan welgemoed op stap. Vader is even in school
om een boek te halen en wuift hen vrolijk na voor het
raam.

't Weer is een beetje triest. In de verte is het grijs
van een koude nevel en over 't veld heerst een doodse
verlatenheid. Maar Johan fluit een fleurig deuntje en
Kees schopt met geweld een steentje voor zich uit.

Opgewekt stappen ze bij Janus 't hekje binnen.

Gisela ziet de jongens aankomen.

„Kom maar binnen!” roept ze, als ze een luid „Vol-
lèk!” aan de achterdeur hoort.

„Vader is nog niet thuis”, vertelt ze dan, „maar hij kan ieder ogenblik komen.”

Johan kan echter niet wachten om het mooie nieuws te vertellen.

Gisela schudt haar hoofd van verbazing en als ze het stuk taart ziet, zegt ze langgerekt: „Mmmmm.”

Dan ziet ze door het venster haar vader aankomen. En meteen bemerkt ze, dat die geen buit bij zich heeft.

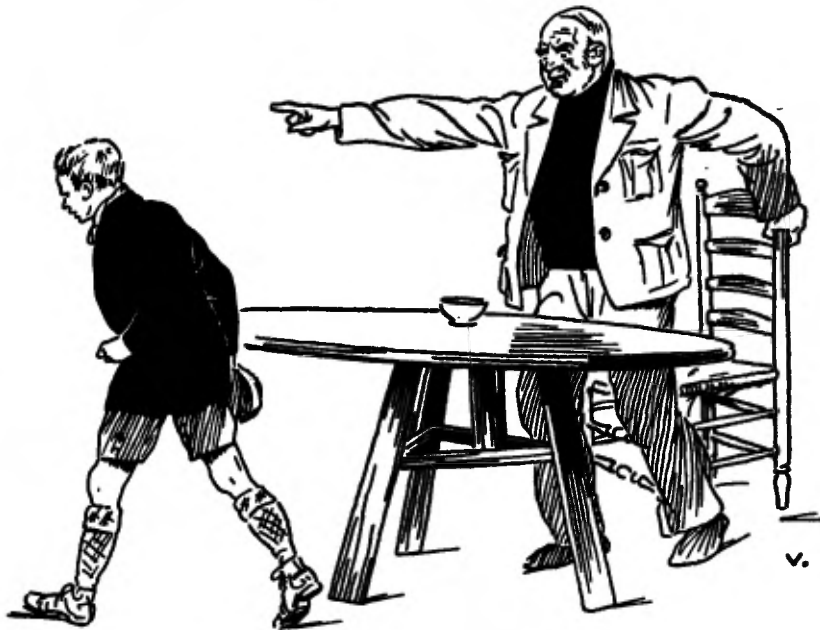
Aan de zeekant, in een wak, had Janus een wilde zwaan bemerkt. Vanmorgen was hij met z'n geladen geweer op jacht gegaan. „Ik breng je die zwaan vast thuis”, had hij gezegd. Hij was er zeker van, dat hij er een gemakkelijke buit aan zou hebben. En een wilde zwaan bracht een mooie duit op. Nu is hij platzak. Neus loopt snuffelend voor hem uit. Janus' gezicht staat strak.

Als hij binnenkomt en de jongens ziet, is hij echter vriendelijk. Gisela is er blij om. Vader kon, als hij platzak van de jacht thuiskwam, soms zo nors doen. Johan vertelt van de konijnen. Janus' gezicht klaart op. „Mooi!” pocht hij. „En die taart, nou, dat lijkt fijn!” Toch is Janus niet zo blij als Johan eigenlijk wel gedacht had. Hij zwijgt een poosje.

Dan begint Janus te vertellen van zijn mislukte jacht. Onder 't vertellen verstrakt zijn gezicht weer. Hij had de zwaan al spoedig ontdekt. 't Dier zwom een beetje onrustig in 't wak. Plots was het opgevlogen en tussen 't riet van de rietpoelen, aan deze kant van de zeedijk, verdwenen. Hij was spoedig ook bij de rietpoelen geweest. Tussen de dorre stengels had hij zich verscholen. Wel een half uur had hij daar gelegen, met zijn ogen speurende naar de zwaan. Plots was Neus onrustig geworden en ineens..... daar vloog de grote witte vogel heen. 't Geweer aanleggen en mikken was het werk van een ogenblik, maar dadelijk had een schot geklonken en tuimelde 't beest naar beneden. Aan de overkant had een jager uit Ticheldorp gezeten

en die was nèt eerst geweest. Hoe 't mogelijk was, Janus had het niet begrepen. „Dat ik dien kerel niet bemerkte heb”, zegt Janus. Bij de gedachte er aan maakt hij zich nog boos. „Daar had ik nu een half uur voor stilgezeten. Ja.....” Daar ontvalt Janus zijn gewoontevloekwoord weer.

Johan hoort het. Hij aarzelt nu geen ogenblik. Bijna triomfantelijk zegt hij: „Je mag niet vloeken, Janus.”

„Wat mag niet, vrome schoolmeester? Ruk òp, dádelijk!”

Janus' gezicht wordt hard. Hij richt zich op. Zijn stem buldert: „Wat mag niet, vrome schoolmeester? Ruk òp, dádelijk!” Hij houdt zijn arm dreigend uitgestrekt naar de deur.

't Is Johan of de grond voor zijn voeten wegzinkt. Een ogenblik kijkt hij Janus met angstige ogen aan. Alle kleur is uit z'n gezicht geweken. Dan maakt een razende schrik zich van hem meester. Hij rent naar de

kamerdeur en 't gangetje door. Als uit de verte hoort hij Gisela roepen. Hij stommelt in zijn klompen en rent het tuintje uit. Neus blaft woest, maar Johan kijkt niet meer achterom. 't Is of er een vreemde leegte in zijn hoofd is. Tranen branden achter zijn ogen. Zijn adem gaat hijgend, als hij 't kleffe polderdijkje afrent. „Vrome schoolmeester”, het bonst in zijn oren. Hij rent verder, als een op hol geslagen paard, dat niets meer weet, dan dat éne, dat hem de angstschrik op 't lijf joeg.

Kees heeft verschrikt het toneel aangezien.

Janus is op zijn stoel neergevallen, maar dadelijk weer opgestaan en naar 't keukentje gegaan.

Gisela staat met tranen in de ogen voor 't venster, den wild-vluchtenden Johan na te kijken.

Kees gaat nu ook maar heen. Hij kan zijn vriend niet meer inhalen. Verveeld-onwennig loopt hij naar huis. Hij ziet Johan over een hek klimmen en schuin een weiland oversteken. In zijn hart is een vreemd medelijden met zijn vriend. Eigenlijk vond hij Johan wel wat overdreven. Had hij zich maar stilgehouden, denkt hij. En toch, diep in zijn hart, voelt hij, dat Johan tòch gelijk had. En die angstige vlucht van zijn vriend, en dat Janus nu boos is, já, 't is toch jammer. Hij zal er Johan nooit om uitlachen en 't aan niemand vertellen.

Johan is om de hoek achter de school langs verdwenen. Kees loopt eenzaam verder.

Op de tafel bij Gisela staat het trommeltje met het stuk taart als een pijnlijke herinnering.

WAT VADER ZEI EN OUDEJAARSAVOND.

HOOFDSTUK XVIII.

Nadat vader zijn boek in school heeft opgezocht, blijft hij er nog een poosje werken. Hij reddert wat in de leermiddelenkast. Dan schiet hem te binnen, dat hij thuis ook nog enkele boekjes heeft staan. Die kon hij nu net even netjes in de kast op hun plaats zetten. Hij loopt naar huis en laat de schooldeur achter zich open. Van af het schoolplein ziet hij de nevelige, verlaten verte in. Komt daar nu een jongen, dwars door de weilanden hollen? Wat voert die daar uit?

Bij de achterdeur van het schoolhuis blijft meester Velzen staan wachten. Die jongen komt recht op de school af. Zonder aarzelen springt hij over de sloten. Dan bemerkt vader tot zijn schrik, dat het Johan is. Verwonderd en wat ongerust, ziet hij hem over de laatste sloot springen, zich door de schoolhaag wringen en om de hoek van de schoolmuur verdwijnen.

Wat scheelt dien armen jongen? denkt meester Velzen en hij loopt meteen weer terug van huis naar school. Door 't raampje in de lokaaldeur ziet hij Johan in een van de banken zitten, vóórover, zijn hoofd op zijn armen, het lichaam schuddend van een heftig snikken.

„Wat scheelt er aan, mijn jongen?!“ vraagt vader verschrikt.

Johan kan niet antwoorden.

Vader loopt naar hem toe en streng zegt hij: „Heb je wat uitgehaald of wat kapotgemaakt?”

Johan schudt van neen en even kijkt hij zijn vader aan. En dan ziet vader in zijn ogen zo'n groot verdriet, dat hij naast Johan op de bank gaat zitten en de hand op zijn hoofd legt. „Huil je maar uit, lieve kerel”, zegt vader zacht, „en vertel dan alles maar.”

Johans snikken bedaart nu. Zijn hoofd bonst en zijn benen voelen zwaar van vermoeidheid. Met zijn grote zakdoek droogt vader zijn tranen, net alsof hij nog een kleine jongen is. En zo voelt Johan zich op het ogenblik ook. 't Liefst zou hij nu maar stil tegen zijn vader aan gaan leunen en alles wat gebeurd is vergeten.

„Moest mijn gróte jongen nu heus zo hard wegvluchten?” vraagt vader dan en kijkt Johan diep in zijn roodgeschreide ogen. „Vertel me alles maar, jò.”

Eerst een beetje verward, maar al spoedig zó, dat zijn vader heel zijn verzwegen jongensstrijd begrijpt. Van 't vloeken van den stoelenmatter, en van wat oude Geurt verteld had en van Ineke en van wat Leerkens gezegd had. Niets verzwijgt hij. Ook niet van die wondervreemde avond, toen hij Gisela en Janus verteld had van Jaïrus' dochttertje.

Vader blijft zwijgend luisteren. Hij heeft Johans hand in de zijne genomen en als Johan uitverteld is, zegt vader nòg niets. Even kijkt Johan een beetje bang naar zijn vader. Zou die nu óók boos worden en hem een låfaard vinden?

Maar dan kijkt vader hem aan en er is geen spoor van boosheid in zijn vriendelijke ogen.

„Ja, mijn jongen”, zegt hij, „'t is niet gemakkelijk om een gehoorzaam dienaar van den Heere Jezus te zijn. 't Is zelfs zó moeilijk, niet alleen voor jòngens, maar ook voor grote mensen, dat het onmógelijk is. Jij hebt gedacht, dat het voor vader en voor Geurt Harmsen en voor Leerkens erg gemakkelijk was.

Maar dat is niet zo, Johan. Niemand kan van zichzelf dapper en gehoorzaam zijn. Je weet toch wel van Petrus. Die hield zoveel van den Heere Jezus. Die zou den Heere Jezus altijd verdedigen en helpen. En toen de soldaten hem bang praatten, wat deed hij toen? Neen, jò, van jezèlf kùn je geen dienstknecht van Hem zijn. En nu moet je eens eerlijk nadenken. Waarom wilde je nu eigenlijk iets van dat vloeken zeggen? Omdat je het zo erg vond, dat Gods gebod overtreden werd òf omdat je zèlf zo graag een dappere knecht van den Heere Jezus wezen wilde? Eigenlijk om dat laatste, hè? Vond je 't zo vreselijk, dat Janus weer vloekte of vond je 't mooi, dat je nu eindelijk zelf eens durfde? Dat láátste, hé? Je hebt te veel aan jezèlf gedacht, vent, en ik denk, dat Janus dat gevoeld heeft. Kleine Ineke dacht toen alleen maar aan dat erge, dat Janus Gods naam noemde. Ze was zo klein en lief, en ze dacht helemaal niet aan zichzelf. Dat begreep Janus toen en daarom werd hij niet boos. En hij hóudt van kinderen, dat heb ik al lang begrepen. En nu, vanmorgen, was hij boos en teleurgesteld, dat zijn jachtbuit hem ontging. Dat was ook vervelend voor zo'n goed jager, dat hij zo dom zich die zwaan zag ontgaan. En toen vloékte hij. Zo maar uit gewoonte. En als jij dat nu zo erg vond, dan had je dat al veel eerder moeten zeggen. Maar je hebt niet gedurfd, uit angst voor jezelf, en dan keek je weer naar al de góede dingen van Janus, ofschoon de Heere zei, dat hij níet onschuldig was. En nu zei je er pas vanmorgen wat van, en dan nog wel op een heel ongeschikt ogenblik. En ik ben bang, dat je stem niet erg bedroefd geklonken heeft. Geen wonder, dat Janus boos werd."

't Wordt Johan ineens duidelijk, nu vader 't zo vriendelijk uitlegt.

Vader praat zachtjes verder: „Ik ben blij, mijn jongen, dat je graag een trouwe dienstknecht van den Heere Jezus wilt zijn. Maar zo'n dienstknecht moet

néderig zijn en nóóit in eigen kracht iets willen proberen. Je mag den Heere altijd wel bidden of Hij kracht wil geven. En je mag ook wel voor Janus bidden. En als je later dan met hem praat kun je hem weleens vriendelijk vragen, of hij niet weer vloeken wil. Geloof maar, dat hij dan wel naar je luisteren wil. Hij was immers wijs met je."

„Nu niet meer”, zegt Johan en de tranen komen weer voor de dag.

„Zullen jij en ik samen eens bidden, jò?” zegt vader heel zacht.

En dan bidt vader. 't Is heel stil in 't lokaal. Van buiten klinkt uit de verte het ratelen van een kar en het roepen van een paar kinderen. Maar, daar in het schoollokaal heerst een heilige stilte. Johan luistert ontroerd naar vaders bidden en blijft nog roerloos zitten als het „Amen” al gezegd is.

Dan staat vader op en Johan komt ook uit de bank.

„Hè, jò, ik ben hier koud en stijf geworden in dit lege lokaal. Jij had maar fijn je jas aan, hè, en ik niet”, zegt vader met zijn gewone, vrolijke stem.

Johan kan nu ook weer vrolijk kijken. Zijn ogen zijn nog gezwollen van 't huilen.

„Kun je nog zien, dat ik gehuild heb?” vraagt hij.

„Nou en òf”, zegt vader, „op een kilometer afstand wel.”

Hij wrijft met zijn mouw in zijn ogen.

„Niet doen”, waarschuwt vader, „'t hindert niet, ik zal 't moeder wel vertellen.”

Onder het middageten is Johan nog wel stil. Gerard heeft hardop willen vragen waarom zijn ogen zo rood waren. Vader bemerkte het en had hem alleen maar even aangekeken. En die lieve moeder doet zo gewoon, alsof er niets gebeurd is.

's Middags komt Kees. Die praat ook nergens over. Alleen vraagt Johan: „Heb je 't thuis ook verteld?” En dan zegt hij: „Natuurlijk niet, kerel.”

De dagen gaan weer gewoon verder.

Op Oudejaarsavond is het guur en donker weer. In de kerk is het lekker warm en het licht schijnt vriendelijk uit de hoge boogvensters. Johan loopt tussen vader en moeder er heen. Overal is 't geschuifel van voetstappen en herhaaldelijk klinkt bij het elkaar ontmoeten van de kerkgangers een huiverig: „Wat is 't een weertje.”

Het orgel speelt al, als Johan en moeder binnenkomen. Vader gaat door de consistoriedeur, naar de kerkeraadskamer. Johan luistert naar 't weemoedig spelen van den organist. Als een klacht klinkt het door de kerkruimte: „Uren, dagen, maanden, jaren.....” Hij mijmert in stilte.

Mevrouw van den dominee schuift ook in haar bank. Johan denkt er aan, dat ze laatst gezegd had: jullie wordt de twee beroemdheden van Terpdorp nog eens. Dan moet hij ook weer aan Janus denken. Mevrouw moest het eens weten, peinst hij. Hij had Janus nog niet weer teruggezien en zelf naar hem toegaan, dat durfde hij niet. Vader had gister wel gezegd: „Wandel die kant maar eens uit”, maar hij was stil thuisgebleven. Wel had hij een ansicht op de bus gedaan. Zo'n mooie glad-glimmende met in gouden letters „Gelukkig Nieuwjaar” er op. Misschien stuurde Janus nu wel een terug. Of nee, dat zou hij wel niet doen... Dominee komt binnen met de kerkeraad. Het orgel zwijgt en onder 't stille gebed is het heel stil in de kerk. Johan hoort de kachel snorren. Onder de preek dwalen zijn gedachten weer af. Hij hoort dominee zeggen, dat op Oudejaarsavond de mens zo graag het jaar overdenkt en dan het mooie liefst zou vasthouden en het lelijke en verkeerde maar gauw vergeten. Maar — en dan zegt dominee zijn tekst weer — God zoekt het weggedrevene. Het oude jaar is ook weggedreven..... Johan denkt er over, wat hij maar liefst vergeten zou. Dat was het vloeken van Janus en al die keren, dat hij

dat geduld had en was blijven zwijgen. En 't mooie? Ja, er was ook veel moois geweest. Die logeerpartij in Gelderland, en toen ze die geit gered hadden, en dat zijn konijnen een prijs hadden gewonnen. Nu komen zijn gedachten wéér bij Janus. Zou Janus nu op Oudejaarsavond ook aan al die dingen denken? Was Janus hier nu ook maar in de kerk, dan kon hij horen wat dominee vertelde. God zoekt het weggedrevene. Ook bij Janus dus.

Dan zet hij zich weer tot luisteren tot aan 't einde.

Na 't zingen en de zegen schuifelen de mensen naar buiten. Het waait nog onstuimig, maar de lucht is schoon gewaaid. Er tintelen sterren in 't blauwzwart en de draailichten van de verre vuurtorens op de eilandenrij voor de kust vegen hun lichtbundels in regelmatig zwaaien over het donker van de kim.

Straks verglijdt het oude jaar ongemerkt weg in het verleden.

En het nieuwe jaar wacht.

Nu is het bijna weer precies als verleden jaar, denkt Johan.

Hij loopt met Kees in de wijde ruimte van de weilanden rond Terpdorp, waar de lente schuchter begint te ontwaken. De morgennevels zijn reeds opgetrokken en de zon glimt op het natte gras. Langs de slootkanten schemeren de gele sterretjes van het speenkruid en hier en daar bloeien de pinksterbloemen. De enkele lage wilgenstruiken dragen reeds weer hun katjes. Ja, de lente komt. De vogels zijn er ook alle weer. Kieviten duikelen door de frisse morgenlucht en overal in de ruimte klinkt het levenslustig: kie-oe-iet! Scholeksters zitten verdiept te peinzen tussen 't gras en een grutto staat nieuwsgierig op zijn hoge poten, het terrein te verkennen.

De jongens hebben hun polsstokken op de schouder. Ze hebben de omgeving flink afgezocht en een mooi aantal kievitseieren gevonden. Tegen elkaar zijn ze er niet weinig trots op.

„We léren het al”, zegt Kees. En dan laat hij er op volgen: „Maar Janus is er zeker nog niet geweest.”

Nu mijmert Johan er over na. Ja, 't was nu bijna gelijk aan 't vorig jaar, toen ze Janus ontmoet hadden. Dat is nu al weer een jáár geleden. Nu is Janus er niet. Misschien zoekt hij wel aan een andere kant van Terp-

dorp. Johan heeft hem nog niet weer gezien. In geen drie maanden nu al. Met Nieuwjaar had hij een ansicht teruggekregen, maar alleen Gisela's naam had er als afzender op gestaan. Janus' naam niet. Eerst was hij van plan geweest er nog eens heen te gaan. Met Kees was hij die kant ook al eens uit gewandeld, maar naar Janus' huis te gaan, dat had hij niet gedurfd. Laatst toen Kees een boodschap bij Alkema had moeten doen en Johan niet meegekund had, had Kees Janus daar ontmoet. Janus had heel gewoon gedaan, net als altijd. Maar hij had niet naar Johan gevraagd. Na die tijd had Johan dus helemaal niet meer gedurfd. Wel vergeet hij geen enkele avond om voor Janus te bidden. Maar dat weet niemand. Daar durft hij niet over te spreken.

Een leeuwerik stijgt vlak bij de jongens omhoog. Met korte rukjes rijst hij. Net alsof hij zich telkens een eindje omhoogtrekt, vindt Johan. Ze kijken hem zolang na tot hij nog een klein trillend stipje is. Dan zakt hij weer geleidelijk naar omlaag, tot hij plotse-ling zijn vleugels intrekt en als een bal naar beneden valt. Even boven de grond spreidt hij de vleugels weer uit, remt daardoor zijn vaart en komt zachtjes in het gras neer.

„Dat durf jij niet”, zegt Kees.

„Dat weet je niet, ik heb 't nog nooit geprobeerd”, zegt Johan lachend.

Dan springen ze beiden over een sloot en gaan weer door naar huis.

Trots op hun buit komen ze even voor schooltijd thuis.

Die zelfde morgen loopt Janus aan de tegenovergestelde kant van Terpdorp in de vroege morgennevel. Hij weet de eieren wel te vinden en geniet van de vroege lentemorgen. Maar 't is vreemd, nu hij daar zo alleen in de stilte loopt, moet hij onwillekeurig aan de beide jongens denken, die 't vorig jaar zo leuk met

hem meegezocht hadden. 't Was toch een aardig stel geweest. En die jongen van den meester had toch best op de konijnen gepast, dat hij er een prijs mee gewonnen had. Maar dan komen Janus' gedachten bij het ogenblik, waar hij liever niet aan denken wil. Die morgen, toen hij dien jongen weggescholden had met „vrome schoolmeester”. Och neen, 't kan hem niets schelen natuurlijk, hij redt het zonder die jongens ook wel, maar toch..... als hij denkt aan die ogen van Johan, toen hij daar zo dwaas was weggevlucht, dan voelt hij toch zo iets als spijt. Gisela had hem alle dagen gezeurd om naar die jongens toe te fietsen. „Anders durven ze hier nooit weer te komen”, had ze gezegd. Nou, dan bleven ze maar. Janus sist fluitend een deuntje tussen zijn tanden. Hij had te veel avonturen in zijn leven beleefd, dan dat hij zich zorg over die jongens zou maken. Maar 't is toch gek, dat hij 't nu na drie maanden nog niet vergeten is. Terwijl hij met forse passen door 't gras loopt denkt hij aan dat kleine zusje, dat ze toen hadden meegenomen. Die oogjes hadden hem al zo aangekeken. Maar dat was toch een aardig meisje geweest.

Janus komt voor een sloot en springt er over. Hij gaat op huis aan, zijn buit is bevredigend. Onder het gaan moet hij al weer aan die ogen denken. Die luischenen vloeken erg te vinden. Toen zijn vrouw nog leefde had die er ook zo'n last van gehad. Hij had toen een hele tijd het vloeken gelaten. Nu was 't hem een gewoonte geworden en Gisela zei er ook niets meer van. Alleen die jongen, dat was de laatste geweest. „Vrome schoolmeester”, had hij gezegd. Wat had Gisela dien jongen later verdedigd. En ja, ze had gelijk gehad ook. 't Was een aardige jongen. Maar tóén, toen was het een vrome schoolmeester geweest. En als hij 't nu weer tegen hem durfde zeggen, dat je niet vloeken mocht, dan zou hij 'm wéér zo trakteren. Janus' gezicht wordt weer hard en hij schopt een

steentje, dat daar verdwaald in 't gras ligt, ontstemd een eind weg.

„Niks gevonden?” vraagt Gisela verwonderd, als haar vader thuiskomt.

„Hoe kom je dáárbij?” vraagt Janus terug.

„Zo'n gezicht zet u”, zegt Gisela lachend. „U kijkt alsof u steentjes gevonden hebt, in plaats van eieren.”

„Rare”, zegt Janus, nu ook lachend.

's Middags lokt het lenteweer hem nogmaals de velden in. 't Is alsof de lente zijn zwerversnatuur wakker roept. Hij heeft geen lust in wat bezigheden thuis en verdwijnt met zijn polsstok onder de arm in het uitgestrekte landschap.

Hij is de enige niet, die de roep van de lente niet weerstaan kan.

Dominee heeft op zijn studeerkamer zitten schrijven en wandelt in gedachten nu de kamer met rustige passen op en neer. Dan blijft hij voor 't venster staan uitkijken. In een stuk weiland, dat hij nèt zien kan, dartelen een paar vrolijke lammetjes; een groepje spreeuwen, glanzend in de voorjaarszon, kwettert op een van de hoge slanke takken van een schietwilg aan de slootkant; de knecht van slager Speerstra fietst luid fluitend door de dorpsstraat. Dan zegt dominee plots in zichzelf: „Ik ga ook op stap.” Mevrouw vindt, dat hij groot gelijk heeft en even later wandelt hij de dorpsstraat door en de weg langs de vaart uit.

Hij maakt een kort praatje met Spoelstra. Die woont nog in die noodkeet, maar aan de bouw van een nieuwe boerderij is men al begonnen. Ouwe Freerk staat er ook bij te kijken. „Is dominee even aan de wandel?” vraagt hij.

„Ja, ik moet de lènte zien komen”, zegt dominee en vervolgt dan zijn weg. Hij loopt de rustig-stille weg een heel eind uit. Dan bedenkt hij, dat hij door de weilanden en verder langs 't polderdijkje weer terug

wil. Een eindje Janus' huis voorbij komt hij dan wel weer op de weg uit.

't Is een genot voor hem, daar zo te lopen in de schone ruimte van Gods schepping. Hij kijkt de dartele vogels na en probeert in gedachten hun namen uit te vinden. Jammer, dat hij zo weinig van vogels af weet. Dan weet zijn vriend, meester Velzen, er méér van. Trouwens, diens zoontje Johan is óók een liefhebber. Die weet er ook al veel meer van dan hij. Door een groot zwart hek komt hij nu op 't polderdijkje. Voor hem is Janus' huisje. Moet hij daar nu over 't erf of loopt 't dijkje er bij langs? Hij was hier nog maar één keer langs gekomen.

Als dominee dichterbij komt, ziet hij, dat over het dijkje het latwerk van een hekje is en hoort hij een hond luid blaffen. Nu zal die Janus Veldstra wel te voorschijn komen, dan kan hij meteen vragen of hij over 't erf mag lopen. Er komt echter niemand en de hond blaft dreigend door. Bovendien is er nog een klein krulhaarhondje, dat niet vastgebonden ligt en wild blaffend het dijkje oprent. Dominee voelt zich niet erg op zijn gemak en denkt er juist over om maar rechtsomkeert te maken, als een heldere meisjesstem luid roept: „Hier, Krul!” en „Koest, Neus!” Dan be-daart het geblaf onmiddellijk.

Opgelucht komt dominee nu naderbij. „Dit is Gisela zeker?” vraagt hij vriendelijk.

„Ja, mijnheer”, zegt Gisela kleurend.

„Dat dàcht ik al, zie je”, gaat hij verder. „Ik ben dominee Boekman van Terpdorp. Ik maakte een lante-wandeling.”

Nu kleurt Gisela nog meer, maar dominee praat heel vriendelijk door. Hij is door 't hekje gekomen en blijft bij Gisela staan. Krul snuffelt achterdochtig aan zijn broekspijpen, Neus ligt voor zijn hok en gluurt door de kiertjes van zijn oogleden.

„Wat wonen jullie hier ruim en vrij, hè, en wat een

diergaarde houdt je vader er op na", vervolgt dominee. „Johan van den meester had mij er al eens van verteld. Die komt hier nogal eens, hé?"

Gisela heeft nog niet veel teruggezegd; ze voelt zich verlegen bij deze onverwachte ontmoeting en nu die dominee over Johan begint, weet ze helemaal niet meer wat ze zeggen moet. Ze knikt dus maar wat en bedenkt meteen: Zou Johan alles aan dominee verteld hebben en zou die dáárom nu hier komen? Dominee praat echter heel gewoon door, alsof hij Gisela's verlegenheid niet merkt. Hij kijkt naar de belovende lenteschoonheid van het landschap en zegt: „Ja, die Johan en Kees zijn van die natuurliefhebbers, hè? En je vader is dat ook, hoorde ik wel. Ze kunnen nu hun hart maar ophalen."

„Ja, dominee", zegt ze alleen maar, bang dat hij dóór zal vragen.

Dominee wil intussen weer verder gaan, maar bedenkt in stilte of hij nu zo bij dit meisje vandaan moet, zonder iets van de blijde boodschap, die de Heere voor alle mensen heeft, gezegd te hebben. Hij kijkt nog eens de wijde velden over en zegt dan: „Ja, Gisela, móói is het hier in de lente, maar hoe schoon moet Hij dan wel niet zijn, die alles geschapen heeft."

Nu wil hij verder gaan. Gisela behoeft hierop geen antwoord te geven. Misschien zal ze nog weleens aan dit gezegde denken, als ze alleen is. Maar voor hij Gisela goedendag kan zeggen, zegt die: „Ja, dominee, in de hemel is het nog veel schoner."

Verrast kijkt dominee haar aan en er is een blijde klank in zijn stem als hij zegt: „Wéét je dat wel, Gisela?"

Dan vertelt Gisela van haar moeder. Het doet haar goed, dat er nu eens iemand is, die zo stil belangstellend luistert en onwillekeurig begint ze vrijer te spreken. Ze vertelt hoe mooi moeder vertellen kon en wat ze er nog van onthouden heeft en ook, dat Johan

eens verteld heeft. En dan, in een behoefte om er eens met iemand over te praten, vertelt ze ook, dat Johan niet meer komt.

Dominee blijft stil luisteren tot ze uitverteld is. Er is een gebed in zijn hart als hij bepeinst hoe hij dit eenzame meisje helpen kan. Heel kort wijst hij haar op den Heere Jezus, die in alle moeilijkheden helpen wil en belooft haar een paar leesboeken.

Dan dringt het vol schrik tot haar door, dat ze dominee, al die tijd, daar buiten heeft laten staan en stamelt ze een verontschuldiging.

Maar dominee lacht haar zorg weg. „Wie gaat nu met dit mooie weer in huis zitten?” zegt hij.

Als hij van 't polderdijkje op de dijk komt, staat Gisela nog steeds in gedachten in de deur. Ze schrikt er van als plots Janus om de hoek komt. Hij is ongemerkt van de achterkant gekomen.

„Wat sta jij hier te dromen?” zegt hij.

Gisela lacht even.

Janus kijkt haar aan. „Is er wat?” vraagt hij.

„Niks hoor”, zegt Gisela. „Dominee kwam hier langs wandelen en toen hebben we even gepraat.”

„Wat móést die?” Janus vraagt het kort afgebeten.

„Niks”, zegt Gisela verschrikt, „hij kwam hier langs wandelen en toen hebben we even gepraat.”

Er is droefheid in haar ogen als ze haar vader aanziet en dat vertedert Janus. Hij kijkt haar aan en weet zelf niet wat hij zeggen wil. „Pas jij maar op je ouwe vader”, zegt hij dan met een glimlach, „en luister maar niet naar dominees gepraat.”

Gisela lacht weer nu haar vader vriendelijk doet. Samen blijven ze staan kijken naar de open bloeiende schoonheid rondom; dan gaan ze beiden aan hun werk.

Maar als Janus 'n beetje in zijn tuintje rondscharrelt, zonder veel te doen, denkt hij weer aan dat bezoek van den dominee. En er komt een boze ge-

dachte in zijn hart. Zou die jongen van den meester alles aan den dominee verteld hebben? En zou die daarom nu zogenaamd toevallig langs zijn huisje gekomen zijn? Hij zou zijn vermaning zeker wel klaar gehad hebben!

Driftig stoot Janus zijn spa in de grond. Maar dan ziet hij in gedachten die ogen van Johan weer. Neen, een klikspaan was die jongen toch zeker niet. En een dierenvriend was 't zeker.

Janus laat zijn spa rusten. Het beeld van zijn vrouw komt weer in zijn gedachten. Als die nu nog eens geleefd had, wat zou dan alles anders geweest zijn.

Janus richt zich op, zijn gespierde armen rekken zich boven zijn hoofd. Hè, een flauwe kerel was hij vandaag. Zou dat van dat tere voorjaarsweer komen misschien? Bah, hij wilde niet meer denken aan de jongens, aan dominee, aan vloeken. Het leven en de lente waren veel te mooi om zulke zwarte gedachten te hebben.

„Is 't eten klaar, Gisela?” roept hij dan en een vrolijk wijsje fluitend gaat hij naar binnen.

In de pastorie bidt dominee voor Gisela en voor Janus en om kracht en getrouwheid om een goede gids te zijn, ook voor mensen, die van de kerk niet willen weten.

En 's avonds in bed bidt Johan in stilte zijn jongensgebed. Niemand die het weet. Ook Janus niet.

Maar boven de schoonheid van de lentenacht woont de Heere, die alle dingen weet. Die geenszins onschuldig houdt, die Zijn naam misbruikt, maar ook genadig vergeeft aan een ieder, die schuldverslagen Hem bidt.

't Is volop zomer.

De hooitijd is al weer achter de rug. Boersma heeft het hooi rijp en droog binnengekregen, maar op de afgemaaide velden is sedert die tijd nog geen regen gevallen. Het korte gras is geel en stoppelig. Als je de ruime velden van Boersma afloopt voelt de grond rul en korrelig onder je voeten en in de gele vlakke steken de graspollen, die niet weggemaaid zijn, omdat er een vogelnest zat, wonder-vreemd af tegen de dorheid rondom. De boeren in Terpdorp zien uit naar regen. De lucht heeft weleens een keer gedreigd, maar 't is net of de onweersbuien om het dorp heen drijven. Ja, om het gras zou men graag een bui willen hebben, maar overigens is het droge zomerweer aangenaam.

Dat vinden Kees en Johan ook. Ze lopen samen op de weg naar Ticheldorp. Johan moet daar voor vader een boodschap doen. 't Is Woensdag en ze hebben dus de hele vrije middag voor de boeg. En het mooiste van de middag moet nog komen. Als ze de boodschap in Ticheldorp gedaan hebben, mogen ze een bootje huren en een uurtje op zee gaan roeien. Aan de zeedijk woont een man, die bootjes verhuurt. Het is niet gevaarlijk, want de zee is voor de kust erg ondiep. Je kunt wel driehonderd meter de zee inlopen, dan heb je nog steeds vaste zandbodem en sta je nog maar nèt tot

even boven de knieën in het water. Fokke, zo heet de bootjesverhuurder, heeft daar enkele boeien verankerd. Verder mag je niet komen met je gehuurde bootje. De jongens hebben er met meester Velzen ook al eens geroeid. Nu hebben ze verlof gekregen om samen te gaan. Hun zwempakjes hebben ze opgerold en in de broekzak gewrongen.

't Is warm op de weg en stoffig. De stevige bladeren van de wegdistels zijn grijs van 't stof. De jongens praten niet veel tegen elkaar. Ze verlangen beiden naar het roeitochtje en naar 't water. Johan loopt er over te denken hoe ze een keer met Janus hebben geroeid. Toen woei het zo hard. Daar was kleine Ineke ook nog bij geweest. Maar Janus, die kon roeien. Johan mijmert verder over Janus. Hij was er twee keer geweest na die dag in de kerstvacantie. Dominee had hem gevraagd of hij een paar boeken naar Gisela wilde brengen. Hij had er erg tegen opgezien, maar tegen dominee niet neen durven zeggen. Janus had heel gewoon gedaan, net of er niets gebeurd was. Maar toen ze buiten bij het konijnenhok gestaan hadden, had hij plots gevraagd: „Heb jij bij dominee er over gekletst, dat ik vloekte?” Hij, Johan, was er van geschrokken. Janus' stem had boos geklonken. Maar hij had eerlijk kunnen zeggen van één. En hij had wel gemerkt, dat Janus hem ook geloofd had. Toch had hij zich niet erg op zijn gemak gevoeld en bij zichzelf gedacht, dat hij nooit de moed zou hebben om weer tegen Janus over vloeken te praten. Gisela was heel vriendelijk geweest. Ze had later de boeken zelf bij dominee teruggebracht. Misschien dat ze nu ook wel eens in de kerk zou komen, had moeder gezegd. Janus zou dat wel nooit doen, loopt Johan te bedenken, maar toen hij er laatst met Kees even geweest was, was Janus toch weer heel leuk en grappig geweest, net zoals vroeger. Ze hadden meegelachen om zijn gekheid en 't leek wel of alles wat er eens gebeurd was, ver-

geten was. Toch had hij een stage vrees gehad, dat Janus zich een vloek zou laten ontvallen, want ondanks alle grappen, had hij wel gevoeld, dat hij Janus nóóit weer met praten over vloeken aan boord hoefde te komen.

Kees heeft Johan al een poosje van ter zijde aangekeken. Hij merkt wel, hoe die in gedachten verdiept is en plotseling geeft hij een luide, lelijke schreeuw, die dwaas door de wijde ruimte klinkt.

Johan schrikt op. „Oe — hè!” zegt hij.

Kees lacht schaterend. „Jij liep weer zo te suffen”, zegt hij. „Janus zou wel zeggen: professor.”

„Pff”, zucht Johan. „’t Is me te warm, maar ànders!” Hij zet zich voor de grap in postuur alsof hij een partijtje boksen wil.

„’t Is mij ook te warm”, zegt Kees, „maar ànders.”

Ze lopen nu weer stevig door en als ze hun boodschap in Ticheldorp gedaan hebben, duurt ’t maar eventjes of ze zijn bij Fokke om ’n bootje. Ze krijgen een lichte sloep, maar die is toch nog aardig zwaarder dan een gewoon roeibootje. Ze gaan naast elkaar zitten, elk aan een riem. Eerst moeten ze even wennen om op maat te komen, maar al gauw hebben ze de slag te pakken.

Fokke staat hen na te kijken. „Voorzichtig, hoor, en niet te vèr gaan!” roept hij hun na. Dan klimt hij tegen de dijk op en gaat naar zijn huisje.

De jongens laten de riemen rusten. Ze moeten eerst eens rondkijken. Zo, van uit een bootje op zee, lijkt alles anders dan gewoon. „Net of Ticheldorp nu een andere plaats is”, vindt Kees. En de zeedijk, die je altijd van de landzijde ziet, lijkt ook ongewoon. Het dorre gras is een gelige streep in de zonneschijn en de houten zeewering aan de voet een grijze brede streep er onder. De warme zomerlucht trilt er boven. Er is bijna geen wind en de zee ligt vlak als een spiegel. De houten palen spiegelen er in terug en bij

een lange rij stokken, waaraan de fuiken van een visser zitten, kun je bijna niet zien, waar de echte stok ophoudt en 't spiegelbeeld begint. Zo van af de kust staan er verscheidene rijtjes voor de paling-fuiken. Bij de meeste er van ligt een sloep verankerd.

„Misschien is die van Janus er ook wel bij”, zegt Johan.

Als de jongens achteromkijken zien ze het bekende beeld van de zee, zoals ze 't ook van de dijk af zien. Eerst die spiegelende stille vlakte en verderop de grijze golfjes. Er ligt een vissersschip met gestreken zeilen voor anker. Die visser vist wat verder van de kust, maar toch nog binnen de ruimte, die Fokke met zijn bakens heeft aangeduid. Je kunt niet merken of de visserman aan boord is, want 't lijkt er stil en verlaten.

„Roeien, jô”, zegt Kees dan opeens.

Ze grijpen beiden de riem weer en trekken de boot wat verder van de kust. 't Water ligt zó stil, dat hun sloep er een lange streep door trekt en een spoor van blaasjes aanwijst waar de roerriemen in 't water doken.

Dan halen ze de riemen binnen boord. Zich uitkleden en 't badpak aantrekken is 't werk van een ogenblik. 't Duurt maar even of Kees staat in duikhouding voor op de kop van de boot.

„Eerst even je borst en armen natmaken”, wil Johan roepen, maar Kees schiet zonder aarzelen het water in. Proestend komt hij weer boven. „'t Water is lekker”, zegt hij dan.

Johan stapt nu ook over boord. Hij maakt borst en armen nat en laat zich plat voorovervallen. Het water spat en als Johan weer bovenkomt zwemt hij met een boog om Kees heen. Johan kan goed zwemmen. Kees staat er een beetje jaloers naar te kijken. Dan probeert hij 't ook. Hij komt wel vooruit, maar hij plonst en spat zo met zijn benen. Johan doet hem voor, hoe

hij precies moet doen. Ze oefenen een poosje met alle aandacht. Dan pakt Kees speels Johans been vast. Johan worstelt om los te komen. 't Wordt een wilde stoeipartij.

„Ik weet wat”, zegt Johan. „Ga jij eens met je benen wijd van elkaar staan.” Kees doet het. Johan zwemt naar hem toe en duikt dan meteen onder hem door. „Nog es”, zegt Kees. Johan doet het, maar als hij net tussen Kees' benen is, staat hij plotseling op. Kees voelt zich opgetild worden. Wild grijpt hij naar Johan, maar aan diens natte, naakte schouders kan hij nergens houvast krijgen. Johan zelf heeft ook moeite om met zijn last op de schouders uit zijn gebukte houding te komen. Toch lukt het hem, maar Kees, die schreeuwend nog steeds naar houvast zoekt, verliest natuurlijk zijn evenwicht en dan kan Johan ook niet blijven staan en samen tuimelen ze onderstboven. 't Wordt een woest gespartel van armen en benen en 'n hoog opspatten van 't water. Hijgend en blazend komen ze weer boven, maar dan lachen ze allebei zo, dat ze zich nòg eens laten omtuimelen.

„Nu weer even zwemmen”, vindt Johan. Al zwemmende kijkt hij vlak over de waterspiegel voor zich uit. Wordt de lucht aan de horizon daar zo vreemd donkerblauw?

Johan richt zich op. „Kijk de lucht daar eens!” zegt hij tegen Kees.

Kees kijkt ook even. „Een donderbui”, zegt hij dan. „Die drijft wel om ons heen.”

„Ik hoop het”, zegt Johan en zwemt meteen weer verder.

Kees wil nu met alle geweld, dat Johan wijdbeens zal gaan staan en dan wil hij proberen of hij er tussendoor kan duiken. Johan doet het en dan begint de stoeipartij weer van voren af aan. 't Wordt een jolig en vrolijk gesputter en gespat.

De jongens blijven staan om wat op adem te komen.

Dan rolt er een verre donderslag met een vreemde holle klank over de watervlakte.

„We houden er mee op, hoor”, zegt Johan, dadelijk besloten.

De sloep is langzaam weggedreven, een eindje voorbij het rustige vissersscheepje. Naast elkaar door het water wadend lopen ze er samen heen.

„De bui is nog ver”, zegt Kees dan, „we konden hier nog best even blijven.”

„'k Geloof het ook wel”, vindt Johan, „maar een onweersbui op zee kan zo plotseling opkomen.”

„Zou 't niet wat meevallen?” werpt Kees weer tegen. Hij heeft nog zo'n trek aan wat roeien en spartelen.

„Weet je niet meer van een tijdje geleden?” vraagt Johan. „Toen heeft het nog in de krant gestaan hoe zo'n onweersbui plotseling kwam. Toen zijn er immers nog mensen, die in een bootje zaten te vissen, verdronken.”

Kees weet dat ook nog wel. Toen was het ineens zo heftig beginnen te waaien, dat het stof van de droge wegen heel hoog opgedwarreld was. De bui was toen ten Noorden van Terpdorp langs gegaan.

Beiden kijken nu naar de hardblauwe lucht. Alleen aan de zoom van de wolk torenen blauwwitte koppen omhoog, maar verder tot aan de horizon lijkt het een onbeweeglijke donkere berg. Dan flitst er een bliksemende vonk zigzagwijze doorheen. 't Duurt even en weer rolt er een hol geklater over de zee.

„Zie je wel”, zegt Kees weer, „'t duurde wel vijftien tellen voor je de donder hoorde. Dus de bui is nog wel vijf kilometer hier vandaan en hij gaat héél langzaam.”

Johan houdt echter vol, dat het zó maar anders kan worden. Hij grijpt de bostrand vast en hijst zich naar binnen. Als Johan niet meer mee wil doen, is er voor Kees toch ook niets aan om in 't water te blijven. Hij

klimt Johan dus maar achterna. Vlug zijn ze nu aangekleed. Je kunt niet merken of de bui werkelijk dichterbij komt en de jongens hebben 't nog niet weer horen donderen.

„We roeien nog even tot Fokke zijn bakens toe”, zegt Kees, „en dan gaan we terug.”

Ze zijn er niet meer zo heel ver af en Johan vindt het goed. Met regelmatige rukken gaat hun boot op 't doel af. Ze hebben 't gezicht nu op de dijk, waarboven de stralende zonneschijn is en op het borrelende spoor, dat hun boot door 't stille water trekt. Vlak bij Fokke's bakens keren ze de boot. En dan schrikken ze er allebei van, hoe donker en dreigend nu eensklaps de lucht boven de zee is.

„We moeten terug”, zeggen ze tegelijk en gehaast trekken ze aan de riemen.

„Als we bij dat vissersscheepje zijn, zijn we al op de helft”, zegt Kees achteromkijkend.

Dan flitst er plots een bliksemschicht langs 't beangstigend donkerblauw en slechts even daarna rommelt een langzaam uitrollende donder. Nu komt ineens de bui in beweging. De dreigende bleekblauwe wolken-torens storten in, maar stulpen meteen weer omhoog. 't Wordt een wilde warreling en een dreigende windstoot blaast een breed uitlopende rimpel over de waterspiegel. De jongens zijn nu dichtbij het vissersvaartuigje.

„We zijn gauw op de helft”, zegt Johan.

Dan flitst weer de bliksem en kort daarop ratelt een felle slag.

't Wordt nu even héél stil. Angstig stil. Net alsof de natuur diep inademt om kracht te verzamelen.

En dan barst zo ineens de bui los. Een fel-violet licht en een krakende donder..... De jongens knijpen de ogen dicht. Dan is over de zee het ruisen van naderende golven. 't Is alsof de stille spiegelende vlakke plotseling opkrult. Met meedogenloos geweld dreunt

een wielende stormwind naar de kust. De takelage van 't vissersscheepje, die zoëven nog slap hing, wordt plotseling strak gespannen als de windstoot er gierend doorheen jaagt. Weer knettert een donderslag.

„Trekken!” schreeuwt Johan tegen de razende, wervelende storm in.

Wild danst het sloepje op de onregelmatig opstuwende golven.

„Houd vast!” schreeuwt Kees weer als de riemen hun bijna uit de vuisten stoten.

Dan suist een wit gordijn van water naderbij. De boot wordt als een veertje opgetild en voordat de jongens zich aan de bootrand kunnen vastgrijpen, kantelt ze om. Met een vliegensvlugge zwaai zwenkt Kees er uit, heel even duikelt hij in 't water, maar dadelijk daarop strompelt en klautert hij tegen de zwartglibberige bodem, die nu boven drijft, op en even later zit hij er schrijlings bovenop.

Johan voelt hoe hij in 't ondiepe water wegzinkt. Het suist in zijn oren. Hij voelt zijn knieën tegen de zanderige bodem stoten. Met een woeste ruk richt hij zich op, maar boven hem stolpt de zwarte holte van de omgekeerde boot. Duizelingwekkend snel gaan zijn gedachten, zijn handen tasten en grijpen onder water de bootrand. Een ruk van zijn armen en dieper schiet hij weer naar beneden, wringt zich om de kant van de bootwand heen en dan komt zijn hoofd weer boven water. Hij snakt naar adem en gierend haalt hij zijn longen vol.

Dan ziet hij 't wit vertrokken gezicht van Kees. Het bonst in zijn oren en 't is hem of Kees' stem ver en vaag klinkt: „Pak vast — tóé, Johan.”

Hij grijpt Kees' toegestoken hand en met moeite sjort hij zich tegen de glooiende bootkant op. Dan gaat hij tegenover Kees zitten. Wild waait de wind en de donder rolt. Onophoudelijk flitst de bliksem. De kust, zo dichtbij, lijkt onbereikbaar veraf. Kees kreunt

af en toe hoorbaar van angst. Beiden rillen ze in hun doornatte kleren. Johans hart bonst hem in de keel en hij voelt een vreemde duizeling in zijn hoofd. In zijn hart is een smekend herhalen van één kort gebed: „Heere, help ons.”

Maar nergens is hulp te bespeuren. Fokke is al oud, dié zal niet meer met een sloep komen aanroeien, om te helpen. En wie zou met dit plotselinge noodweer zijn huis uit durven lopen of denken aan twee jongens, die vergeten op het water rondrijven?

Weer knalt er een heftige donderslag. Kees duikt onwillekeurig in elkaar en daardoor glijdt zijn voet uit en tuimelt hij van de glibberige, zeewier-begroeide boot opnieuw in 't water.

Johan grijpt hem onmiddellijk en probeert hem weer omhoog te trekken. Kees' voeten proberen de grond te vinden, maar de storm stuwt het water met zo'n hevigheid over de zandplaat voor de kust, dat Kees de bodem niet eens meer bereiken kan. „Trekken, Johan”, hijgt hij angstig. En Johan trekt, trèkt. Maar hij heeft zelf moeite om zich vast te houden. Heftiger bonst het gebed in zijn binnenste: „Heere, help ons. Heere ,help ons.” Meer weet hij niet, dan dat ene.

Kees' knieën botsen tegen de bootbodemp en dan, ineens, met een ruk, komt hij, plat op zijn buik, weer bovenop te liggen.

Johan tuurt angstig naar de kust. Komt daar niet een boot aanroeien? Of verbeeldt hij 't zich maar? Een vochtig waas trekt voor zijn ogen. Já, 't is toch een boot, of nee, 't is de donkere holte tussen twee golven. Toch niet! Zit er niet een man in, die roeit?

Hoopvol wordt nu weer zijn bidden.

Ja, 't is een boot!

Nu zal de redding komen.

Janus klimt tegen de zeedijk op.

Als hij boven komt blijft hij staan kijken naar de dreigende onweerslucht. Hij wil zijn fuiken gaan lichten en als er een bui op komst is, mag hij wel voortmaken ook. Fokke staat ook te kijken.

„D'r kon weleens een bui komen”, zegt hij bezorgd tegen Janus.

„'t Lijkt er veel op”, zegt die. „Maar je kunt soms niet weten. Een bui uit zee wil ook nog weleens òmdrijven.”

„D'r zijn 'n paar jongens met een sloep op zee. Gevaar is er niet bij, maar die witte wolkenkoppen in die bui vertrouw ik niet. Er kon weleens een geweldig stuk wind komen”, vertelt Fokke.

Janus' ogen zoeken de zee, vor hem, af.

„O, dáár”, zegt hij dan. „Ze zijn aan 't zwemmen, zie ik.”

„'t Zijn 'n paar jongens uit Terpdorp, zo goed als ik weet. Ik meen tenminste, dat die ene weleens met den meester uit Terpdorp hier geweest is”, vertelt Fokke weer verder.

Janus' geofefende ogen turen nog scherper. Ja, 't konden best Johan en Kees wezen.

„Nou, als het déé zijn”, stelt hij Fokke gerust, „dan redden ze zich wel.”

Dan daalt hij de helling af, klimt over de houten zeewering, trekt zijn grote sloep naar zich toe en gaat aan zijn werk.

Fokke blijft nog bezorgd naar de lucht staan kijken. Dan gaat hij toch maar naar binnen.

Janus licht zijn fuiken. De glibberige buit laat hij glijden in zijn viskaar, die daar verankerd ligt. Af en toe kijkt hij naar de stoeiende jongens. Hun vrolijk gelach klinkt over 't stille water. Dan rolt er een verre donderslag.

Janus bestudeert aandachtig de grillige wolken-torens en het starre dreigende blauw daaronder. Je kon niet zien of de bui nader kwam. Zo kon 't nog wel heel lang duren.

De jongens hebben zich aangekleed. Janus ziet ze verder roeien en bij Fokke's bakens omkeren. Dan flitst opnieuw de bliksem. Hij ziet hoe de jongens gehaast aan de riemen trekken, maar meteen gaan zijn ogen naar de bui, die plotseling in heftige beweging komt. De dreigende wolken-torens brokkelen af, stulpen weer uit in een razende warreling. Fokke kon weleens gelijk krijgen: er zit wind in de bui.

En dan duurt alles slechts een ogenblik. Zo maar ineens giert er een wild losgebroken stormvlaag, het weerlicht fel, een schrikaanjagende donderslag rommelt boven het gieren van de wind. Het stof van de grindweg zuigt in wielende warreling hoog boven de dijk uit. Het kalme vlak zee, tegen de kust, schijnt ineens te borrelen en te koken.

Janus ziet een wentelende grijze wolkenliert over 't water scheren. „Een hoos”, zegt hij hardop in zichzelf en hij grijpt onwillekeurig de stevige rand van de boot. 't Is of een muur van water komt aanstuwen.

Janus voelt hoe z'n sloep even zee ingezogen en dan meteen onweerstaanbaar teruggeduwd wordt. Dan buldert de adembenemende wind in zijn oren, het vlakke, ondiepe water is een kokende zee geworden

en onheilspellend bonkt het holle geluid van een donderslag. Dan ziet Janus, hoe de lichte sloep van de jongens gekanteld is en tegelijk ziet hij, hoe ze beiden er in slagen er bovenop te komen.

„Flink zo, jongens”, mompelt hij in zichzelf. Dan heeft hij onmiddellijk de riemen van zijn eigen boot ijzervast omklemd. Hij trekt met al de degelijke kracht van zijn sterke spieren. Hij denkt er niet meer aan, hoe hij Johan eens een vromen schoolmeester gevonden had, hij denkt alleen maar aan dat ene, dat er twee mensenlevens in gevaar zijn. Woest botsen de verschrikte golven tegen de kop van zijn boot, een zwalpende sluier van schuim en druppels over Janus heen stortend. Maar Janus trekt en trekt. De aderen op zijn voorhoofd zijn gezwollen en hij bijt zijn kaken stijf op elkaar. Rondom is de losgebroken kracht der elementen, de rommelende donder en het angstig flitsen van de bliksem, vreemd-violet boven het licht van de dag. Onregelmatig stoten de rukwinden, maar Janus houdt vol. Zijn gezicht staat vastberaden en binnen in hem gloeit iets van trots, zo te vechten tegen 't geweld, dat hem ten onder wil brengen.

Af en toe kijkt hij achterom. Mist er nu één van de twee? Of sjort die ene hem er weer bovenop? Er komt een bange onrust in Janus' hart en met nog meer geweld hangt hij aan de zware riemen. 't Is bijna bovenmenselijk moeilijk de boot in bedwang te houden; hij moet de riemen diep in 't water dompelen om houvast te hebben en niet in een golfdal plots z'n evenwicht te verliezen. Maar Janus kan roeien, ja zéker!

Hij is nu vlak bij de vissersboot, die angstig steigerend, als een verschrikt paard, aan zijn ankerketting stampet. Nu ziet Janus, hoe Johan Kees dwars over de omgeslagen boot gesjord heeft.

„Volhouden!” schreeuwt hij tegen de wind in, maar de storm jaagt zijn woorden weg.

Krampachtig klemmen zijn handen de riemen. Hij

roeit de gekantelde boot met de jongens voorbij. Nu moet hij keren en zal zijn sloep dwars op de golven komen te liggen. Dwaas slingert hij heen en weer, een stortzee van druppels waait er over, maar het lukt en een zweem van een glimlach is er op Janus' stoer gezicht.

Voorzichtig nu! Als hij dichtbij de gekantelde sloep is stapt hij zonder aarzelen overboord. De daverende golven proberen hem omver te duwen, maar Janus' lange benen voelen onmiddellijk grond. Zijn stevige arm houdt de wiebelende sloep vast en zijn vrije arm steekt hij uit naar de jongens.

Kees, die nog steeds vooroverligt, grijpt hij eerst. Met een krachtige zwaai trekt hij aan. Kees' benen slepen even door 't water, maar hij voelt het niet eens, zo nat is hij. Doodmoe ploft hij in Janus' boot neer.

Johan steekt nu zijn armen ook uit en grijpt toe. Zijn knie botst pijnlijk tegen de bootrand, maar met een duizelig, blij gevoel van gered te zijn laat hij zich naast Kees neervallen. Kees blijft liggen waar hij ligt, maar Johan klautert tegen de achterbank op, waar hij zich krampachtig aan de bootrand vasthoudt.

Janus klimt ook weer binnen boord. Het water stroomt uit zijn kleren en in minder dan geen tijd staat er een flinke plas onder de roeibank. Kees is te moe en te ellendig om weg te schikken en blijft, tóch al doornat, in de plas liggen.

Janus heeft nu alle aandacht weer bij zijn boot, die nu vóór de wind weggeduwd wordt. Af en toe wordt de achterkant opgetild en valt Johan bijna voorover. Dan duikt de neus van de boot plots voorover in het golfdal en dat maakt het roeien erg moeilijk. Maar toch vordert Janus en 't gaat zo zwaar niet als tegen de golven in. Ze zijn het vissersscheepje al weer een eindje voorbij.

En dan flitst er plots een verblindend licht en tegelijk barst er zo'n knetterende slag los, dat Kees luid

„Oooh!” schreeuwt. Janus knijpt zijn ogen even dicht, maar zijn vuisten hóúden de riemen. Johan duikt in elkaar en als hij zich huiverend weer opricht, ziet hij hoe de mast van 't slingerende vissersscheepje verdwenen is. De bliksem is er precies ingeslagen.

Een warm gevoel van dankbaarheid is er in zijn hart. Dat was vlák bij en de Heere heeft hen bewaard. En even angstig als hij „Heere, help ons” gebeden heeft, bonst nu zijn hart: „Heere, ik dank U!”

't Is net of met die geweldige slag de kracht van het onweer gebroken is. 't Duurt even voordat de volgende slag komt en in die pauze is er geen ander geluid dan het dreunen van de wind en 't razen van de golven.

De boot komt al dichterbij de kust. Het water wordt ondieper en de golfslag korter. Maar de wind is erg onregelmatig. Soms duwt hij de kop van de boot plots dwars op zij. Als Janus weer een keer met kracht aan de rechter riem alleen trekt, schiet die bijna uit de dollen en hardop bast Janus zijn gewontevloek.

Johan hoort het en 't geeft hem even een vreemde pijn. De Heere had hen bewaard. Hem en Kees en Janus ook. Vreselijk is het om nú te vloeken. Hij bedenkt zich geen ogenblik. Hij vergeet het grote gevaar, dat hem eens zo dreigend en onoverkomelijk geschieden heeft. Hij laat zich van 't achterbankje glijden. Zijn handen legt hij op Janus' natte knie en 't klinkt bijna smekend als hij Janus aankijkt en zegt: „Niet vloeken, Janus. O, nú niet vloeken, Janus.”

Zijn geluid gaat bijna verloren in 't daveren van de wind, maar Janus heeft het toch duidelijk verstaan. Even, heel even maar, komt er een harde trek om zijn mond. Maar dan ziet hij het opgeheven bleke gezicht van Johan en luid zegt hij: „Johan, jij bent een kerel. Ik zal 't niet weer doen.” Dan roeit hij weer krachtig verder.

Johan heeft zich terug laten vallen tegen 't achterbankje. Hij is te moe om zich er bovenop te hijsen. Er kropt een brok in zijn keel en tranen branden hem in de ogen. Even lijkt alles hem een onwezenlijke droom toe.

Dan klinkt Janus' stem, met een klank van triumpf: „Zo, jongens, dat was een moeilijk kwartiertje.”

Kwartiertje, kwartiertje, denkt Johan. Had dit angstig-bange slechts een kwartiertje geduurd?! Het leek hem, alsof het wie weet hoe lang geleden was, dat hij met Kees in de roeiboot gestapt was.

Dan ziet hij de verweerde, natgespatte palen van de zeevering vlak voor zich. Janus houdt op met roeien en laat de kleine dreg zakken. Dan ligt de boot vast.

De plotselinge bui is grotendeels uitgewoed. Aan de kim wordt de lucht al weer lichter. De rukkende wind neemt af. Dan suist er een stelpende regen neer en zegt Janus: „Nu is 't gauw gebeurd.”

Rillend staat Johan op, kan zich slechts met de grootste moeite in evenwicht houden en grijpt Janus vast.

„Wacht maar even”, zegt die. Hij neemt Johan beet, duwt hem een eindje omhoog tegen de houten palen, tot hij de bovenkant vast kan krijgen.

„Voorzichtig nou, hoor”, waarschuwt hij, maar voordat Johan zich aan de binnenkant naar beneden kan laten zakken, is Fokke er al, die hem er af helpt. En dan is Kees ook spoedig veilig aan wal.

Daarstaanze in de neersuizende regen. „Kom gauw mee! Kom gauw mee!” schreeuwt Fokke zenuwachtig. Hij grijpt de jongens ieder bij een schouder en in een sukkeldrafje gaat het nu op zijn huis aan.

En dan is er ineens de stem van meester Velzen, die luid zegt: „Jongens, hoe is dat gegaan? Zijn jullie bewaard gebleven?”

Johan kan slechts knikken. De ingehouden tranen

stromen plots over zijn natte gezicht. Hij wil naar zijn vader toelopen, maar Fokke's vuist klemt stevig in de doornatte kleren om zijn schouders en hij voelt zich meegetrokken, Fokke's huisje in, terwijl diens stem hijgend zegt: „Kom er gauw in, meester. Kom er gauw in!”

Meteen komt Boersma ook de dijk oplopen. Zijn pet zit diep over zijn ogen getrokken en 't water drupt van de rafelige klep. Hij stapt ook mee Fokke's huisje binnen.

't Is daar even een rumoerige drukte. Fokke's vrouw, Sietske, begint zonder veel omhaal de jongens hun kletsnatte kleren uit te trekken. Meester Velzen helpt mee en wrijft de jongens met een grote handdoek krachtig droog. Intussen vragen ze hoe 't gegaan is, maar de verhalen zijn erg verward, doordat Fokke en Sietske tegelijk willen vertellen, Johan door zijn snikken niet best te verstaan is en Kees, bleek en moe, begint te kreunen, dat hij zo misselijk is.

't Duurt werkelijk even voor vader begrijpt, dat niet Fokke, maar Janus hen gered heeft en dan vraagt hij haastig: „Waar is Janus dan?”

Fokke wijst met zijn arm naar de zeekant en meester Velzen gaat onmiddellijk naar buiten. Hij merkt Janus niet, maar als hij zich omdraait ziet hij juist hoe die de helling van de zeedijk afdaalt om naar huis te gaan.

„Veldstra!” roept meester Velzen luid. Hij wil Janus bedanken, hij móét iets zeggen van de grote dank en bewondering, die hij voelt voor Janus' daad.

Maar Janus hoort hem niet of hij houdt zich zo, dat hij het niet hoort. Hij steekt de grindweg over en gaat de wijde landerijen in. De regen heeft opgehouden, de bui is voorbij.

Meester Velzen kijkt Janus na. Die gaat daar, rustig en rechtop, door de wijde ruimte en zijn gang is als die van een held.

ONGERUSTHEID EN DANKBAARHEID.

HOOFDSTUK XXII.

Toen die middag de jongens al 'n poosje onderweg geweest waren, had juffrouw Velzen al 'n paar keer bezorgd naar de lucht gekeken. Daar naar de zeekant dreigde een bui, voor zover zij 't kon beoordelen. Er was wel geen gevaar bij een roeitochtje op de ondiepe zee, bij de zandplaat, maar als er eens een onweersbui losbrak! Je kon nooit weten. Laatst was er ook al eens zo'n plotselinge bui de zeekant langs gegaan.

Toen de lucht al dreigender werd, had ze haar man geroepen. Meester Velzen was uit zijn studeervertrek gekomen en had met haar de wolken bestudeerd.

„'k Geloof, dat het wat mee zal vallen”, had hij gezegd. „Er zit niet veel beweging in en 't kan zo wel uren duren.”

Beiden waren ze toen weer aan hun werk gegaan.

Tegelijkertijd hadden Boersma en Tjeerd voor de boerderij gestaan en naar de bui gekeken.

„D'r kon weleens heel wat wind in die bui zitten”, had Tjeerd gezegd.

„'k Geloof niet, dat hij gauw zal losbreken”, had Boersma gevonden. „Misschien zijn de jongens dan wel thuis.”

Maar 't had toen niet eens zo heel lang meer geduurd, of de eerste donderslag was ook tot Terpdorp doorgeklonken. En precies zoals de jongens en Janus

't gezien hadden, zagen ze 't toen in Terpdorp, hoe plotseling de bui begon te werken.

Meester Velzen was dadelijk buiten gekomen. Hij had zijn regenjas aangeschoten en was op de fiets naar Boersma gereden. Die was dadelijk bereid om mee te gaan. In Terpdorp zouden ze zich zolang wel redden. Toen ze samen onderweg waren was plots die wervelwind losgebroken. Ze hadden moeite om vooruit te komen. Maar de angst, dat hun jongens in gevaar waren, had hun kracht gegeven.

Vlak bij Ticheldorp was Boersma's pet afgewaaid. 't Had even geduurd voor hij hem weer terughad. Hij had hem stijf over de oren getrokken, maar meester Velzen was in die tijd 'n eindje vóór gekomen. Toen ze in het dorp waren, was er een zee van water neergesuisd. Gelukkig dat ze er beiden aan gedacht hadden een jas aan te trekken. In een minimum van tijd waren ze drijfnat. Ze hadden daar echter niet eens erg in, zo vervuld van ongerustheid waren ze over de jongens. En toen meester Velzen in de stromende regen tegen de dijkhelling optornde, was er vrees in zijn hart geweest, voor wat hij zo aanstonds te zien zou krijgen.

Hij hoorde Boersma nu ook zijn fiets neersmijten aan de voet van de dijk. Tijd voor omkijken had hij zich niet gegund en toen... had hij Fokke gezien, die de twee drijfnatte jongens gehaast meetrok naar zijn huis. Zijn hart was vol dank geweest, dat ze daar allebei nog waren. Boersma was er toen ook dadelijk geweest en samen waren ze 't huisje van Fokke binnengetrokken.

't Is daar in Fokke's huisje een hele drukte geworden. De jongens hebben elk een wollen trui en broek van Fokke aangekregen. 't Is een gek gezicht zoals ze daar zitten. De jongens zien beiden nog bleek van de doorgestane angst.

„Weet je wat”, zegt meester Velzen, „ik haal even 'n auto op.”

En zo gebeurt het, dat de jongens in hun wonderlijke pakjes met Boersma en meester Terpdorp binnenrijden. De chauffeur heeft de fietsen achter op de auto gebonden.

Juffrouw Velzen is ongerust en bezorgd achtergebleven, toen meester en Boersma waren weggefietsd. De bui scheen om Terpdorp heen te drijven, maar langs de zee kant was het noodweer.

Vrouw Boersma was, in een behoefte om met iemand over haar angst te spreken, bij haar gekomen.

Nu is de bui uitgewoed en in spanning kijken ze al een hele poos door 't venster de dorpsstraat af. Dan ineens toetert een auto in de bocht en op 't zelfde ogenblik zien de beide moeders de zwartglimmende wagen naderbij komen en vlak voor het schoolhuis stilhouden. Juffrouw Velzen voelt alle kleur uit haar wangen wegtrekken en grijpt met beide handen vrouw Boersma's arm.

„Ze zijn d'r allebei”, zegt die en 't klinkt als een juichkreet.

Dan wordt het even een luidruchtig ogenblik. Vader draagt Johan naar binnen in zijn kluchtig pakje, de fietsen moeten losgeknoopt en vrouw Boersma verdwijnt in de auto om met haar man en Kees naar de boerderij gebracht te worden.

Pas als met moeders hulp Fokke's kleren zijn uitgetrokken en Johan zijn eigen pakje weer aanheeft, begint hij te vertellen. Vader hoort het verhaal nu ook pas goed. Maar één ding kan Johan, nu allen naar hem luisteren, zo maar níét vertellen. Dat is van dat wonderlijke ogenblik, toen Janus „kérel” gezegd had en beloofde niet weer te zullen vloeken.

Als hij 's avonds naar bed gaat, komt vader nog eventjes op de rand van zijn ledikant zitten. Gerard

slaapt al en vader blijft wat zachtjes praten. Johan ligt met zijn hoofd in 't kussen te luisteren. Vader spreekt over dankbaarheid en dat Johan niet vergeten mag den Heere te danken voor de bewaring. 't Had ook anders gekund. Die slag had hen óók kunnen treffen. Ze worden beiden er even stil van.

Dan begint vader over Janus te praten. Dat hij dien niet eens had kunnen bedanken en hoe stoer hij de weilanden was ingestapt.

Nu, in dit vertrouwelijke ogenblikje, vertelt Johan wat er die middag óók gebeurd is.

Vader luistert stil toe en streelt Johan liefkozend over zijn haren. Dan zegt hij zacht: „Zie je wel, mijn jongen, nu heb je niet aan jezelf gedacht en 't niet om jezelf gedaan. Nu heeft de Heere je geholpen. Maar nu mag je daarom nog niet denken, dat Janus nooit weer vloeken zal. Dat zei hij wel en dat meende hij op dat ogenblik ook echt. Maar in eigen kracht kan niemand zulke voornemens getrouw blijven. Je moet nog maar voor Janus blijven bidden, Johan, dat hij 't vloeken niet laat om jou, maar omdat het zonde is. En, mijn jongen, je moet ook bidden om zelf getrouw te blijven. Je hebt nú wel gedurfd, maar misschien durf je een volgende keer níét. Als je dàt in eigen kracht wil doen, durf je een volgende keer zéker niet.”

Johan knikt. Dit is zo'n heerlijk vertrouwelijk ogenblik, hier alleen met vader in 't avonddonker van de slaapkamer. Buiten is het ruisen van een zachte, verkwikkende regen. Na de bui is het weer veranderd. De wind is gaan liggen en de lucht is zwaar en grijs van regenwolken. De regen tikkelt gezellig door de stilte van de late avond. Vader blijft stil luisterend zitten. Dan staat hij op.

„Nu, wel te rusten, vent”, zegt hij. Voor het venster blijft hij nog even naar de lucht staan kijken. „Wat zullen de boeren blij zijn, Johan”, zegt hij lachend en dan gaat hij naar beneden.

Ruim 'n week na die angstvolle Woensdagmiddag staat veldwachter Leerkens op het kruispunt in Terpdorp. 't Is stralend zomerweer. Na de onweersbui van de vorige week is het weer eerst erg onbestendig geweest, maar vandaag is 't volop zomer. De velden zijn door de regen heerlijk verkwikt en prijken reeds weer met een diepgroene kleur.

„Pracht weertje vandaag”, zegt Leerkens tegen meester Velzen, die uit de dorpsstraat komt lopen naar zijn huis.

„Schitterend, hè”, vindt meester ook.

Ze blijven even met elkaar staan praten. Meester vertelt van de tocht, die Johan en Kees de vorige week gemaakt hebben. Leerkens luistert vol belangstelling.

„Weet u, wie ook nog schade gehad hebben van die windhoos?” vraagt hij dan.

„Wie dan?” zegt meester nieuwsgierig.

„U weet wel, die Lammerts, de stoelenmatter. Die lag daar nog altijd met zijn scheepje bij Molenbuurt. De mast van zijn wrakke schuitje is door die rukwind gebroken en net op Lammerts schouder terechtgekomen. 't Kwam zo hevig aan, dat hij 's avonds nog naar 't ziekenhuis gebracht is. De zaak van zijn diefstal zou net volgende week voorkomen. Dat zal wel

op gevangenisstraf uitdraaien. Ik had trouwens voor die tijd nog even met 'm gepraat. Hij zat niet meer in voorarrest, maar was weer op vrije voeten gesteld. Toen hebben we 't ook nog over 't vloeken gehad. Hij had vroeger wel beter geweten, zei ie, maar later was hij aan de drank geraakt."

Leerkens zwijgt even. Om hen heen feest de zon in de zomerlucht. Alles is opgeruimd en vrolijk. Dat er nu toch nog zoveel ellende en leed in de wereld is, zonder dat iemand er van af weet.

„Pracht weer vandaag." Dat zegt ouwe Freerk ook, als hij Spoelstra om zijn nieuwe boerderij ziet lopen. De schilders zijn er nog aan 't werk en 't erf is nog rommelig en onklaar.

Spoelstra komt eens even kijken en ouwe Freerk, die zijn kippen weer nauwkeurig verzorgd heeft, maakt van die gelegenheid gebruik een praatje te maken. Spoelstra's geit graast achter het huis op een klein stukje grasland. Zij heeft geen hinder gehad van die gevaarlijke herfstnacht.

„Toch 'n geluk, dat die kwajongens dat beest gered hebben", zegt Spoelstra.

Samen blijven ze nog even staan in de behaaglijkheid van de schone zomerdag.

„Pracht weer vandaag, baas", zegt Tjeerd, als hij met de volle melkemmer Boersma voorbijloopt, die onder een koe zit te melken. Hij fluit van louter vrolijkheid een wijsje, dat maar zo in hem opkomt en doet dan een speelse sprong naar kleine Baukje, die plat in 't gras met geplukte bloempjes zit te spelen.

„Toe, Teerd", moppert ze in haar kromme kindertaaltje.

Dan duwt Tjeerd het houten melkstoeltje onder zich, slaat het bindtouw een rustig herkauwend koe-

beest om de achterpoten en even later sputteren de krachtige stralen in de emmer.

De weiden rond Terpdorp liggen herleefd in de zomerse zonnestralen. Een koe loeit diep en ronkend.

„Pracht weer vandaag, Gisela”, zegt Janus. Hij legt zijn roeiboot vast en stapt aan wal.

„Beter dan de vorige week”, vindt Gisela, die op de walkant zit te breien.

Janus gaat naast haar zitten. Krul schurkt zich tegen hem aan en Neus jankt even van jaloersheid. Panter, de kater, wrijft zijn gladde kop, spinnend langs Gisela's elleboog. De duiven zitten te dromen in de zonneschijn en de eenden drijven, hun kop lodderig in de veren, in de sloot aan de walkant.

Janus en Gisela blijven zwijgend naast elkaar zitten. Ze voelen beiden geen behoefte aan woorden.

Gisela denkt aan de vorige week, toen haar vader zo drijfnat was thuisgekomen. Eerst had hij niet eens willen vertellen wat er gebeurd was. „'t Was de moeite niet”, had hij gezegd. Maar 's avonds laat in 't schemerdonker, toen ná het geweld van de wind de regen neersuisde over 't dorstige veld, was hij begonnen te praten. En Gisela had stil geluisterd. Hij had àlles gezegd, ook van zijn vloeken. Ja, als vader aan moeder dacht, was 't net alsof 't een andere vader werd. Net of al 't ruwe dan van hem àf was.

Gisela kijkt hem van ter zijde aan. Dominee had gezegd, dat ze ook voor vader bidden moest, dat had moeder vroeger zéker ook gedaan. Ze probeert het nu elke avond.

Janus' ogen dwalen over de schoonheid van de wijde ruimte om hen heen. Zijn vingers spelen gedachteloos met de langharige hangoren van Krul. Een glimlach speelt om zijn lippen als hij aan de vorige week denkt. Toen was die kleine Ineke van den meester zo leuk met Krul aan 't stoeien geweest. Ze was met Johan en

Kees meegekomen. De jongens hadden hem uit dankbaarheid een mooi boek gebracht met prachtige vogelfoto's er in. Met sierlijke krulletters had meester Velzen er voorin geschreven:

„Aan Janus Veldstra,
ter herinnering aan de Woensdagmiddag,
toen hij ons leven redde.”

Dan stond er de datum en hadden Kees en Johan hun namen er onder geschreven.

„Dat had niet gehoeft”, had hij gezegd. Toch vond hij 't een mooi boek en hoewel hij nooit veel las, had hij dit al verscheiden keren ingekeken.

Meester was zelf ook geweest. Dat was ook een aardige man. Je kon merken, dat 't de vader van Johan was. Wel had hij ook even ernstig met hem gepraat, maar daar wil hij liever niet aan denken. Met een vlugge beweging staat hij plots op.

„Wat nou?” zegt Gisela verwonderd.

„O niks, d'r bijt me een kikker”, zegt Janus lachend en fluitend gaat hij nog even tuinieren in zijn moestuintje.

„Pracht weer vandaag”, dat denkt Johan ook. Met Kees heeft hij weer een boodschap voor vader in Ticheldorp gedaan. Nu liggen de jongens languit achterover te soezen in 't gras van de dijkhelling. Vóór hen blikkert de zee in de zomerzon. Enkele meeuwen vliegen met blanke vleugels loom over de watervlakte. Een hommel gonst langs Johans hoofd.

Johan ligt stil wat in zichzelf te soezen. Dat dit nu die zelfde zee was, waar ze de vorige week zo in gevaar waren geweest. Je kon het je gewoon niet voorstellen. Kees slaat naar de mal zwenkende hommel. Johan lacht er om, maar soest dan weer verder.

Hij denkt aan vaders gesprek. Er komt een ernstige

trek op zijn open jongensgezicht. Elke avond bad hij nu, wat vader gezegd had. Daar kon je met niemand over spreken. Zo iets doet een jongen niet. Zelfs tegen Kees, zijn trouwen vriend, zou hij 't niet eens durven zeggen. Maar de Heere, díe wist het wel. Die wist alle dingen. Vanmorgen in school hadden ze nog gezongen: „Niets is, o Oppermajesteit”. Ze hadden 't gezongen, zoals kinderen 't zingen. Maar bij 't laatste versje had vader eerbiedig gezegd: „Zullen we dit nu eens heel zacht en met gevouwen handen zingen?” En 't had een diepe indruk op Johan gemaakt toen ze allen zo zacht en biddend gezongen hadden:

Doorgrond m' en ken mijn hart, o Heer;
Is 't geen ik denk niet tot Uw eer?
Beproof m', en zie of mijn gemoed
Iets kwaads, iets onbehoorlijks voed';
En doe mij toch met vaste schreden
De weg ter zaligheid betreden.”

Langs de grindweg, aan de voet van de dijk, boldert een boerenwagen.

„Kom, Kees”, zegt Johan, „we gaan naar huis.”

„'k Sliep haast”, zegt Kees lui. Maar toch staat hij op.

Dan lopen ze samen, door de schoonheid van de zomernamiddag, naar huis.

INHOUD.

Hoofdst.		Bladz.
I.	Een afspraak	5
II.	Janus Veldstra	12
III.	Aan 't eierzoeken	17
IV.	Een avontuur in de stad	26
V.	Wat vader vertelde	34
VI.	Twee helden	40
VII.	Een leuk bezoek, en tòch	47
VIII.	Hooitijd	56
IX.	Een zomermaand vol vertrouwelijkheid	63
X.	Een uitnodiging	68
XI.	Vacantiegenot	75
XII.	Jachtavonturen en nog wat	85
XIII.	Een speurtocht met een onverwacht slot	93
XIV.	Ineke durfde wel	102
XV.	Een dappere daad	109
XVI.	Een ontdekking	119
XVII.	Wie had dat gedacht?	130
XVIII.	Wat vader zei en Oudejaarsavond	137
XIX.	De lente komt	143
XX.	In nood	151
XXI.	Redding	160
XXII.	Ongerustheid en dankbaarheid	167
XXIII.	Besluit	171